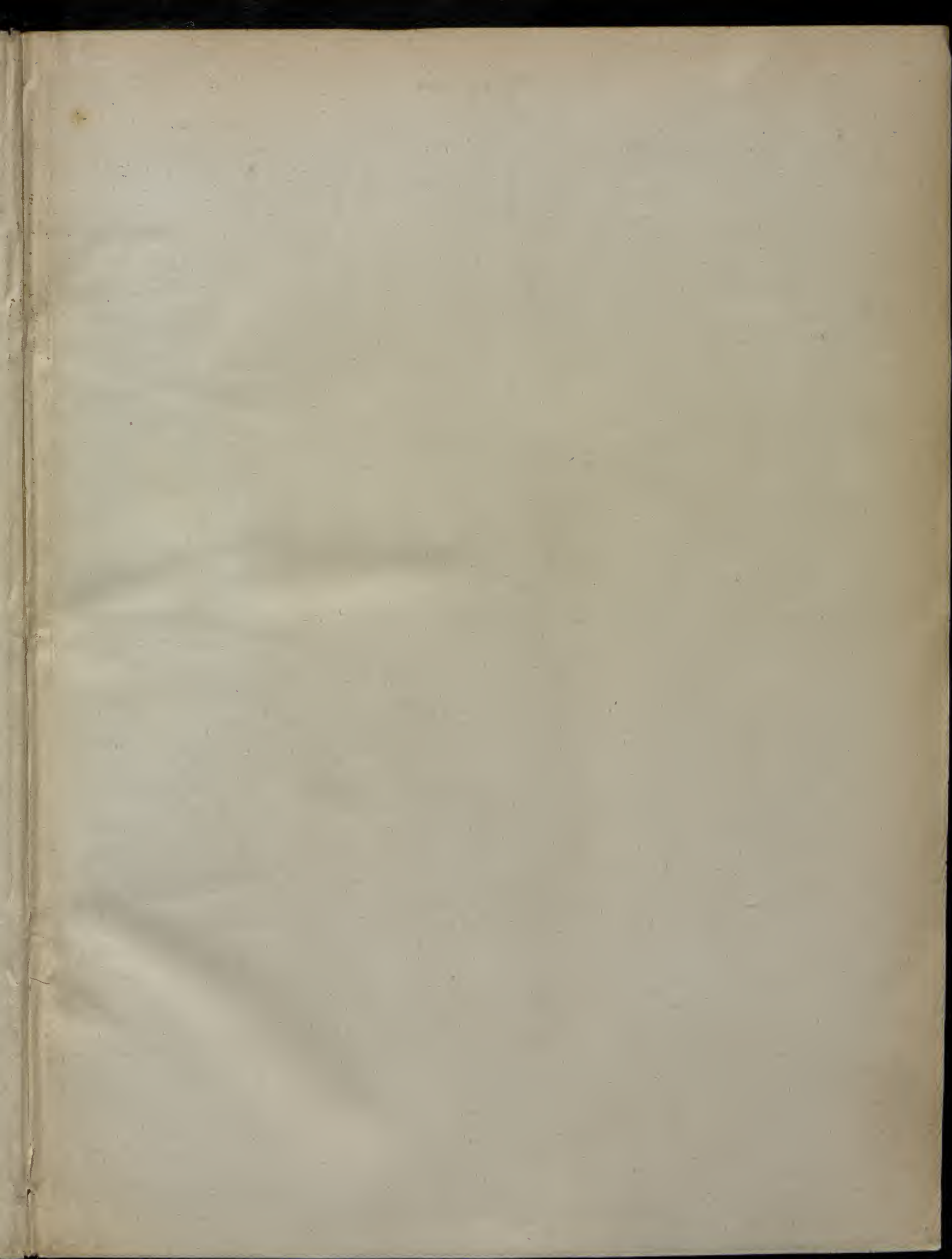
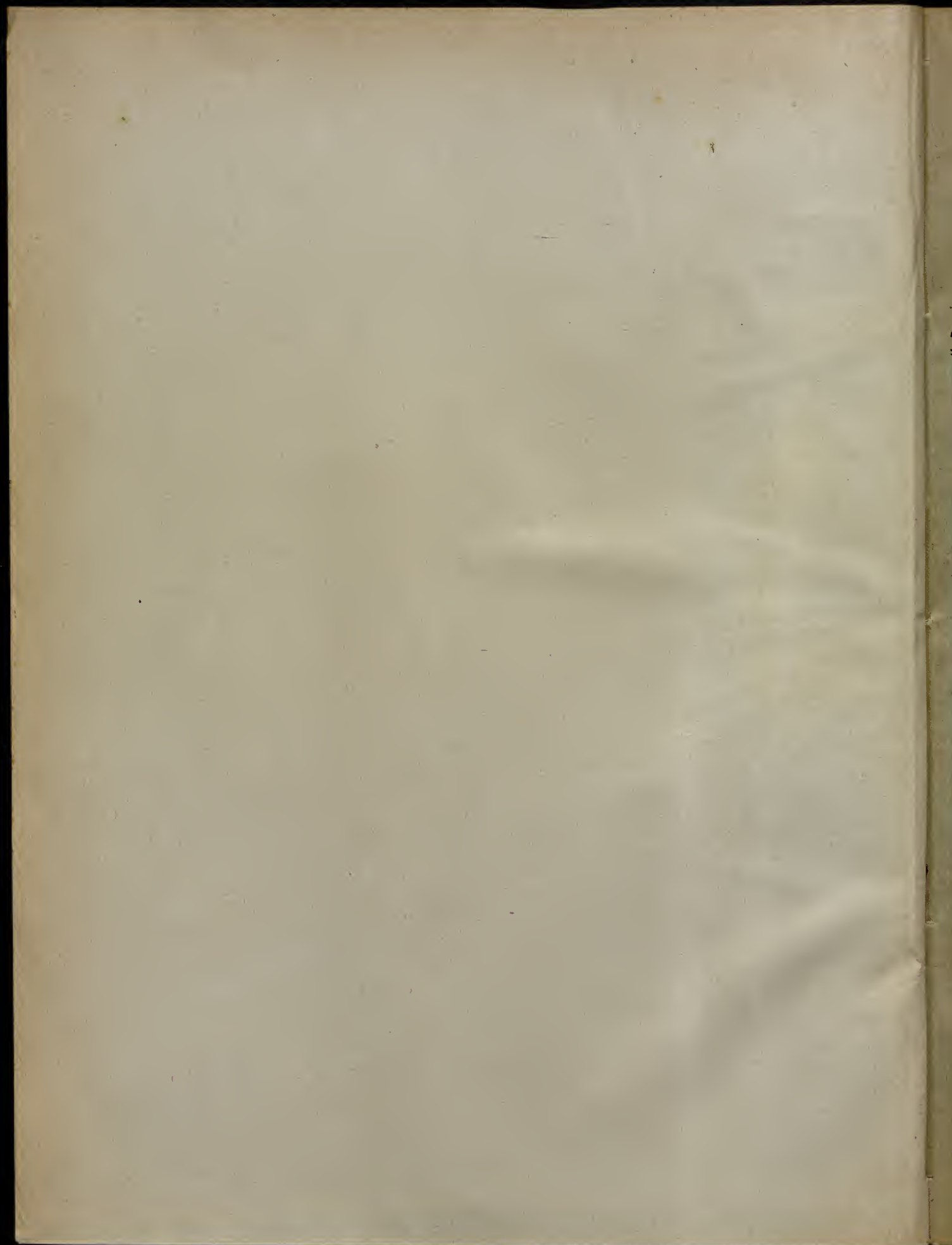

I-309

ԱՌԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ

ԴԷՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 52.

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒՆԼԱՐ 2, 1909.

Ն° 1

ՍՄԵՂԻ Ի ԻՄԹԻՅԱԶ
Հ. Բ. ԿՐԻՆ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԵՐԻՅԷ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱՌԹՈՒՍԼԱՐ

Եսայ Գրքի

Պաւ Եփեսոսի մէջ Եփեսոսի

Վարդապետական միւսնին

Փրոթէսման ինգլիստը

ՏԵՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱՐ

ՀԱՅԱՐ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

Եսայական Խանդան

ՄՈՒՀԱՐԼԵՐԻ

Դավանքը Նաւ արապնաւ միւսինը

Գալիլէի

ՎԵՐ. Զ. Բ. ԲԻԿՁ

Այս Եփեսոս Գալիլէի

Հազարի իջնիւնաքիւնի Գալիլէի

Լ. Զ. ԶԵՅՍՊԵՐՍ

Տէր Ի Եփեսոս միւսնաւոր

ԿԵՏԻՔՆԻ ԿԱՐՑ

ԹԼԷՖՈՆ

ՓՐՈՅ. Բ. Զ. ՄԱՆԻՍԻԱՆ

Հո ԲԵՐԷԼԻ միւսն

ՎԵՐ. ՀԱՅ ԿԱՏԱՆԻՐԵԱՆ

ԻՆՃԻԼԻ ԲԻԼԻՅԵԼԵՐ

Կարմաւոր չորան իմալիսի

Ս. Բ. ԷՐՄԵՔԵԱՆ

Հիւսնիւ Եփեսոս չորան իմալիսի

Հ. Կ. ԵԼՄՍԱՍ

Թաղա իմալիսի

ՏԻԳՐԱՆ Դ. ՔԻՓԷԼԱՆ

ՇՈՒՄՆԱՐ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Ը. Զ. ԿԱՏԱՆԻՐԵԱՆ ՄԱՐԹԱՆԱՅԷ

ՏԻՆՃԱՆՃԵԼԱՐ ԵՓԻՍՏՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ	
Աւետարան	40 Ղրբ.
Ամբիգոս իշխան	2 Յօղ.
Ինկիլթէրբա	8 Շիլին
Մէմ. ստիլք	10 Ֆրանկ.
Էլետէն նոստիլք 30 Վր.	
Լաւաթ. գըլմէթէրէ միւթէտիւ	

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ԷԲՄԷՆԻՏԷ

ՎԼԷԲՄ. ՀՈՒՐՈՒՅԱԹԵ ԻԼԷ ԹԻՒՐԿԷՏԷ

ՀԱՅՅԱՆԸ ԴԱՋԷՅԱ

(ԱՆԿԵԼԻԱՅՕՐՕՍ)

ԲՈՒՄԻ ՀՈՒՐՈՒՅԱԹԵ ԻԼԷ ԹԻՒՐԿԷՏԷ

ՄԻՒ. մէմու. Հ. Ս. Պարնըմ

» Գաղըր Հ. Մ. Ալեհ

» Ղերիք Յ. Գ. Գրիգորեան

Պալալ Հաւա, Իսթանպուլ

Տէր Ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

(ANGELIAPHOROS)

A WEEKLY PAPER

PUBLISHED IN

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH, AND

GRECO-TURKISH

EDITORS H. S. BARNUM

H. M. ALLEN

H. K. KRICKORIAN

Offices: American Bible House

Stamboul, Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip. Ps. 40

U. S. A. \$ 2

England Shils. 8

Other countries Frs. 10

Single Copy 30 Paras

Advertising rates on application

Ապօնըման, թէ'տիյաթ վէ տարէս թէ'պտիլաթընա 'ա'իտ պիլճիւմէ մու-
հարրէրաթ Տր. Հ. Ս. Պարնըմա կէօնտէրիլէմէլ տիր:

ՍՈՒՀԻՍՍ ԻԼԱՆ

Աւետարանին հէյ'էթի իտարէի թահրիրիյէսի պիլնէրճէ դարիյու-
նընըն ճիտտի էմէլ ու արգուլարընա իճապէթ էթմէք իւղրէ, քէմալը
մէսէրրէթլէ իլան էտէր քի, շիմտիքի հաֆթալըդ նոստիլմիդէ 'իլա-
վէթէն ալըրճա 4 սահիֆէտէն 'իպարէթ պիր հափթաթիս 'իլալէսի նէշր
օլունաճադ տըր: Պու վէճհէ միւշթէրիլէրիմիդ հէր հաֆթա ազալլի 8
սահիֆէ տաթիլի վէ խարիճի հափթաթիս ալաճադլար տըր: Հաֆթատա
իքի փօսթա պուլունան վիլայէթլէրտէ 'իլալէմիդ իլք փօսթա իլէ վէ
հաֆթալըդ նոստիլմիդ տաթիլ 2նճի փօսթա իլէ ալընաճադ տըր:
Իշպու եէնի թէրթիպ էֆրէնճի Նոյեմբերին իլք հաֆթատընտան ի'թի-
պարէն մէվգը' ի իճրայա գօնուլաճադ տըր:

Աւետարանին սէնէվի ապօնէ պէտէլի 1909 Յունվ. 1տէն ի'թիպա-
լէն 30 զըչտան 40 զըչա չըգարըլաճադ տըր: Սյնի վազթտա զաղէ-
թամըզըն շիմտիքի ապօնէլէրի զիյասէ պիր շէյթէ'տիյէսիլնէ մէճպուր
օլմագըսդըն Նոյեմբեր վէ Գեկտեմբեր 'իլալէլէրինի մէճճանէն ալըդ է-
տէճէրլէր տիր: Լաքին եէնի ապօնէլէրէ տաթիլ պիր թէշվիդ օլմագ
իւղրէ, 40 զուրուշը թէ'տիյէ էթտիքլէրի հալաէ, Աւետարանին
Նոյեմբերին իլք հաֆթատընտան 1909 սէնէսի Գեկտեմբերինին Նիհա-
յէթլինէ գատար կէօնտէրիլէճէք տիր:

Եէնի 'իլալէ վէ զաղէթանըն տահա զիյատէ իսահընա տա'իր իշպու
եէնի թէրթիպին տէվամը անըն տահա չօգ մըղտարտա սաթըլմասընա
վապէսթէ օլտըզընտան, Աւետարանին պիլճիւմէ դարիլէրի իլէ տօսթ-
լարընտան ապօնէլէրին սալըսընը էսասի սուրէթտէ թէգէթա իլան էլ-
լէրինտէն կէլտիլի գատար չալըշպ չապալամալարընը ըէճա էտէրիլ:

Աւետարանին մա'րուֆ օլտըզը պիլճիւմէ շէհր վէ դասապալարա,
Գեկ. 1տէ թէվիլի' էտիլմէք իւղրէ, 1909 սէնէսինէ մալսուս եէնի տի-
վար թաղվիմէրինէ վէ սա'իր չայանը տիգգաթ մատտէլէրէ տա'իր
իլանլարը հալի վարադալար կէօնտէրիլէճէք տիր:

Մէմալիքի սա'իրէյէ կէօնտէրիլէճէք Աւետարանին ֆիլ'աթընճա
վազու' պուլան թէպէտտիլ իլան սահիֆէնին պալասընա միւրաճա-
աթ օլունարն:

ԱՎԵԴԱՔԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ՆԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՒԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 52.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 2, 1909

Ն. 1

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՄԷՍ՛ՈՒԼ

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՆԱԶՐ

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՇԵՐԻԲ

2. Ս. ՊԱՐՆԸՍ

2. Մ. ԱԼԷՆ

3. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՍԱԼ Ը ՃԷՏԻՏ

(2. Մ. ԱԼԷՆ)

ՊՈՒՆՏԱՆ պիր սէնէ էվվել 1909 սէնէսի մէմա-
լիքի Օսմանիյէնին պիր իտարէի մէշրութէ
թահթընտա պուլունաճաղընը իտտի'այա հիչ պիր
քիմսէ ճիւր'աթ էթմէզ իտի իսէ տէ, էլեէվմ հա-
զիգաթը հալ պու մէրքէզտէ տիր:

Նալընըզ պու հազիգաթ էն վէսվէսէճի օլան
քիմսէյի պիլէ ումուրը ինսանիյէնին ինսանի օլ-
մայան պիր հիքմէթ վէ գուտրէթ իլէ սէվզ ու ի-
տարէ էտիւրիյինէ իդնա՝ էյլէմէյէ քեաֆի օլմաղը
տըր: Պու հալ՝ մէլուլ պէտպիյէրի սուստըրմալը
տըր (կէրչի մա'էթթէ'էսսիւֆ սուստըրմայօր):
Պունպար՝ քէնտիլէրին 'ալի 'ազ ու ֆէթանէթլէրի-
նին փէշինտէն կէօրիւպ պիլէմէմիչ օլտըզլարը 'ա-
ճիպ պիր թէպէտտիւլ ալթընտա շիմտիտէն վազը-
'ալէրին ճէրէյանը աթիւսինին լապիւտ իտպար վէ
ֆէլաքէթէ տօղրու իլէրիլէտիյինի պէյան ու իտ-
տի'ա էտիյօրլար: Իտարէի մէշրութէ պայրաղընըն
րէֆ՝ էտիլմէսի իւզէրինէ ճէհալէթ վէ սու'ի ի-
տարէ իլէ կէչէն ա'սար ու էնսալըն թէ'սիրա-
թը զա'իլ վէ նապէտիտ օլմամըշ տըր: Էլպէթթէ
օլմամըշ տըր: Պու շէյ իմքեանաղը պիր շէյ օ-
լուր: Հալա ֆէստտ վար, ինթիզամ ու ինդիպաթ
իսիւֆընտա հարէքէթ վար տըր: Էլպէթթէ,
Լեզեան ախօրլարընըն էմրի թաթհիր ու թան-
զիֆի պիր տաղիպտա փճրա էտիլմէզ: Գահթ
ու զալա տէրէճէսինէ վարան ֆազը ու զարուրէթ
վար տըր: Էվվէթ, մատտի րէֆա՝ վէ մա'մուրիյէթ
զալիմիլէր վէ հայտուտար գաթարընտ րէֆազաթ
էթմէզլէր: Իշթէ էսէֆէնկիզ, ամանաղը նէֆա իւլ

էմրէր պուշլար տըր: Պիզ պու նէֆա իւլ էմրէրի
մէրտանէ գարչըլամալը իսէք տէ, անլէր իսթիգ-
պալըն նէ օլաճաղընտ տա'իր պիզ պիր կէճնէ տէ-
վի վէ պիւրհան վէրմէզլէր: Հալը հաղըր մէլու-
լանէ վահիմէլէրտէ պուլունաճազ գէման օլմաղըպ,
տահա զիյատէ պէլլէրիմիզ դուշանմըշ օլարապ էճնիւ-
միւզտէ պուլունան 'ազլա՝ իլլէրին իճրասընտ պիր
'ազմը գալի իլէ պաշլամազ գէմանը տըր: Էլլէր պիզ
վիւայէթլէրտէքի պիրտտէրլէրիմիզլին էլէմ ու իզ-
թիրապարընը իսթրըմըզա կէթիլէրէք Նէնի Սէ-
նէյէ տախիլ օլուր իքէն կիւլիւպ շաղըլամալ,
շատ ու խէնտան օլամազ իսէք, ազալլի 'էօմրլէրի-
միզէ պիր 'ազմը գալիտէն վէ Ալլահա թաղայիւր
էթմէզ պիր իմանտան նէշէթ էտէն սաքին իւմիտի
'աքս էթտիլէ պիլիլիզ:

Գանուընը էսասի՝ անճազ թրամիլէթանըն ճէն-
կէ տա'վէթի տիր: Մուզաթֆէրիյէթ սօնրա զա-
զանըլաճազ տըր: Գանուընը էսասի էսաս վէ տիււ-
թուրլարըն պիր պէյանը օլուպ, հատտը գաթըն-
տա պիր հիւքիւմէթ վէ իտարէ տէյիլ տիր: Իշպու-
էսաս վէ տիւսթուրլար — 'ատալէթ քէլիմէսի
պունլարըն հէփիսինի միւնթէվի տիր — գուզվէտէն
ֆի'իլէ հիւքմտար պէյաննամէլէրիյէ, Լախոտ հաթ-
թա մէպ'ուսան վէ ա'նան մէճիլպէրինին զօյաճազ-
լարը գանուընար իլէ տէյիլ, անճազ զալթ ու ի-
տարէ ի նէֆսէ մալիք պիր էհալիլին ա'մալ վէ էֆ-
քեարը 'ումուլիլէպիյէ իսրամ էտիլէճէրէր տիր:
Գանուընը էսասի անքեամընը իճրա էթմէքիյին
էն շապուզ ուսուլը՝ հէր սապըզ վաթանիլէրիյին
քէնտի հայաթընը հէր ճի'նէթլէ 'ալի էսաս վէ
տիւսթուրլարըն հալի տիրի պիր մէքթուպ հալիլէ

կէթիւրմէն տիր : Իմտի Սալը ճէտիտէ իմանտան
նէշէթ էտէն վէ հիշ պիր թարաֆա տէօնմէզ պիր
իրատէթին հէտէֆի ժագսուտլարըյլէ պէսլէնէն պիր
նիքպլնլիքլէ տախիլ օլմայալըմ մը : Աւեֆէթէ' դա-
րկոնընտան հէր պիրիսինէ էն սամիմի Եէնի Սէնէ
թահիյաթ վէ սէլամը կէօնտէրիր , վէ Ալլահն հէտի
միւրչիտանէսիյլէ 1909 սէնէսի պու մէմլէքէթտէ
հիսսիյաթը տիրիյէնին ուլյանիմսընը վէ իճթիմա'ի
վէ սիյասի իսլահաթտա պա'իսի մէմնուհիյէթ թէ-
րապզըը միւշահատէ էթմէսինի թէմէննի էտէր :

ՊՈՒ ՍԵՆԵՆԻՆ ՄԷՍԷԼԷԼԷՐԻ (Յ. Գ. Գ.)

Σ ԵՐ Եէնի սէնէ կէրէք միւլէթլէր կէրէք ֆէրտլէր
իչիւն հալլ ու թէսվիյէ էտիւճէք մէս'էլէլէր
կէթիւրիր : Պուշար 'ալէսսէվիյէ կէշմիշ սէնէլէր-
տէն գալմըշ օլուրլար , զիրա հէր սէնէնին հա-
յաթը քէնաթինտէն էվվէքիլէրին նէմասը տըր : Պու
սէնէ իպթիտասընտա միւլէթլէրին էլլէրինտէ հալլ
օլունաճագ մուհիմ մէս'էլէլէր վար տըր : Իրանտա
հուրրիյէթ իլէ իսթիպտատ ճան հալլըյա գալմաշ-
մագտա տըրլար , եա հուրրիյէթ մուշագֆէթ օլուպ
օրատա տախի իտարէ ի մէշրութիյէթ հիւքմրան
օլաճագ , եօզ իսէ իսթիպտատըն զալէպէսի իլէ ,
պէլքի տէ մէմլէքէթ քէնտի իսթիպտալիյէթին զա'յ-
էտէճէք տիր : Լաքին խարիճտէ պուլունան ճիւմլէ
սէյրճիլէրին արզուսը վէ տու'ասը մէշրութիյէթին
զալէպէսի թարաֆընտան տըր : Հինտիսթանտա վէ
Մըսրտա տախի մէշրութիյէթ իչիւն պիր չապա
վար իսէ տէ , անլէր Ինկիլթէրրա կիպի 'ազիմ վէ
ա'տիլ վէ իտարէ ի մէշրութիյէթ համիսի հիւքիւ-
մէթէ գարըն օլրաշարզլարընտան արզու էթտիք-
լէրի շէյի էլէ կէշիմէլէրինին իճթիմալը եօզ իսէ
տէ , օլուր քի պու հիսսիյաթըն իզհարը մէզքիւր
մէմլէքէթլէրին թարիսի թէքեամիւլիւնտէ պիրէր
մէնզիլ մագամընտա պուլունուրլար : Չին աֆի-
յուն պէլասընըն տէֆ'ինէ վէ հիւքիւմէթին մուայ-
յէն վէ Եէնի մէսլէքլէր իթթիսազ էթմէսինէ
տա'իլ մուհիմ թէշէպիւլսլէրտէ պուլունմալը
տըր : Մ. Ամէրիգա Եէնի րէ'իսին մէմլէքէթի սէվզ
էտէճէլի Եէնի թարիզլէրտէ կէշէն սէնէլէրին իզ-
թիսատի զայաթընը կէրի էլտէ էթմէյի իւմիս է-
տիյօր : Էվրօփա եագըն Շարգ պուհրանընը սէլի-
մէն կէշիւմէք վէ Պալգան միւշքիլաթլարընը մու-
հարէպէսիզ հալլ ու թէսվիյէ էթմէք արզուսընտա
տըր : Պու սըրատա Պուլգարիսթան վէ Ավսթրիա-
նըն նասիպի նէ՞ օլաճագ , Իթթիհատը սէլէսէ նէ՞
հալլ ու հէյլթ քէսպ էտէճէք , Ալմանիանըն թէտ-
պիրլէրի նէ՞ թէպէտտիւլաթա մա'րուզ օլաճագ ,

պուշար շիմտիտէն խապէր վէրիլէմէզ իսէ տէ , պու-
սէնէ զարֆընտա պուշար խալլիճէ նաղարը
տիգգաթ ճէլպ էյլէյէճէք տիր : Թիւրքիանըն հալլ
էտէճէք մէսէլէլէրի իսէ փէք չօզ վէ մուհիմ
տիրլէր : Փարլամէնթօնըն քէնտի վազիֆէսինի քէ-
մալը մուվաֆֆազիյէթլէ ինրա էտիպ , մէշրու-
թիյէթի պիլ ֆի'իլ թէմին էթմէք , տէվաիլի ու-
մուրը տէվլէթին թէնսիգաթընը անլէր իչիւն եա
իչէրտէն եա աիշարտան մուգթէտիր ատէմլէր
պուլմագ սուրէթիյլէ թէ'մին էթմէք , տէրունը
մէմլէքէթտէ 'անասըը միւլսթէլիֆինին մաթլու-
պաթ վէ իճթիյաճաթընը շու իտարէ ի ճէտիտէյէ
վէ պիրիպիլէրինէ թէ'լիֆ էթմէք , մէմալիք ի էճ-
նէպիլիլէ իլէ միւնասէպաթըմըզը էմին պիր էսաս
իւզէրինէ թէսիս էթմէք վէ սա'իլէր :

Մէմլէքէթիմիգտէ պուլունան 'անասըը միւլս-
թէլիֆէսին քէնտիլէրճէ հալլ ու թէսվիյէ էտէճէք-
լէրի իչէրէ կէլինճէ , պուշար տախի զայթ
էհէմմիյէթլի վէ նիշէսի հալլը կիւճ մէսէլէլէր տիր :
Իսլամ վաթանտաշարըմըզըն պէօյիւք պիր գըսմը
րահաթ վէ պաթի 'էօմը կէշիւմէյէ ալըշմըշ օլտըզ-
լարընտան , անլէր շու Եէնի ա'վալըն մաթլուպա-
թընա թէվֆիգէն իչլէմէյէ , ֆա'ալիյէթէ պաշլամա-
լը տըրլար : Կէօյա հաքիմ գալմ' քէնտիլէր տիրլէր ,
վէ սա'իլ զայր ի միւսլիմ գալմ'ար քէնտիլէրին իս-
թիւրահաթընտ խըտմէթ էթմէլի իմիչլէր կիպի ա-
թիլ վէ սա'իլլէրէ մուսալլաթ պիր 'էօմը կէշիւ-
մէյի 'ազըլլարընտան չըգարմալը տըրլար : Իտարէ ի
մէշրութիյէթ րէգապէթ հայաթը տըր : Իչլէմէյէնէ
էքմէք եօզ տըր : Սա'իլլէրէ մէրպուլթ օլմագ իւ-
միտ էտէնլէր մաղլուպիյէթէ հիւքմ' օլունմըշ տըր-
լար : Ինկիլիզլէր Հէլֆ Եւրօֆ , եա'նի Շէնտի
քէնտինէ եարտըմ էյլէ , » թապիլիլ իլէ պու հալլ ի-
ֆատէ էտէլլէր : Շիմտիտէն սօնրա պու վաթանը
միւշթէրիքի մա'մուր գըլմագ իչիւն Թիւրք տէ Բուճ
կիպի , Բիւրտ տէ Էրմէնի կիպի իչլէմէլի տիր : Ճիւմ-
լէսի 'Օսմանլը տըրլար : Փարզ եօզ տըր : օլմամալը
տըր : Իսլամ վաթանտաշար իչիւն տիկէր պիր մու-
հիմ մէսէլէ տինի թէ'ասսիւպին տէֆ'ի տիր : Իլ'անը
հուրրիյէթ վէ միւսալաթըն մա'նասը շու տըր քի ,
պու վաթանը միւշթէրէքտէ Հասան , Կարապետ
վէ Եօրկի 'ախի զէմին իւզէրինտէ տուրուպ պիր-
լիքտէ վաթան իչիւն իչլէյէճէքլէր , մուհարէպէ
էտէճէքլէր , վէ պիրլիքտէ անըն պէրէքէթլէրինտէն
իսթիֆատէ էտէճէքլէր : Կարապետ , Եօրկի , պուն-
տա միւշքիւլաթ հիսս էթմէզ , լաքին Հասանըն
տինի թէ'ասսիւպի պունա մանի' օլուր : Հալ պու
քի վաթանըմըզըն մէշրութիյէթ պէրէքէթլէրինէ
միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ նա'իլ օլմասընըն Եէ-

կեանէ չարթը պու տըր, եանի տինի թէ՛ աստիւպ-
լէրի պէրթարաֆ էտէրէք հազիզի ուխուզէթի
իպրազ էթմէք: Կէչէնէրտէ Շէյխ իւլ Իսլամ էֆ-
չէօյլէ պուշուրմուշար խոի: «Մէշըութիյէթ ահ-
քեամը միւնիֆէ ի Իսլամիյէ մուզթաղիյաթընտան
օլուպ, էտեանը մուլթէլիֆէ սալիքլէրի արասըն-
տա տախի հուզուգճա միւսապաթ էլզէմ տիր:
Իսլամարըն սահիպի քիթապ օլան տիկէր ազալամ
իլէ հէմ պէտէմի մէշվէրէթ օլմալարը ահքեամը
տինիյէյէ ապա մուղայիք տէյիլ տիր:» Իսլամ վա-
թանտաշարըմը Շէյխ իւլ Իսլամ էֆէնտի հազ-
րէթլէրինն պու քէլամը հիքմէթ էնճամլարընը
պիլ ֆիլի խապաթ էթմէլի տիրէր: Տէհրլէրտէն
պէրու զայրի Միւսլիմ էհալիյէ զարչը պէսլէ-
տիքլէրի թէ՛ աստիւպի թէրքլէ պիր հիսս ի ուխուզ-
վէթ պէսլէմէլի տիրէր:

Էրմէնի միլլէթինն տէ պու սէնէ զարֆընտա
հալլ էտէճէք մէս՛էլէլէրի վար տըր: Տէհրլէրտէն
պէրու էրմ. միլլէթինն նազարը տիգգաթընը սի-
յասի հուրրիյէթ օ գաստար գուզվէթլի պիր սուրէթ-
տէ ճէլպ էյլէմիշ խոի քի սա՛իր հէր շէյ պու հիս-
սէ թապլի՛ օլմուշ խոի: Հաթթա Բիլիսէ պիլէ,
էհէմիլիյէթճէ պու հիսսէ նազարէն սանի տէրէճէ-
տէն պիր մէվզի՛ ալմը խոի: Բիլիսէ վէ բուհանի
մ՛էմուրիլէթլէր պու մագսէտէ խըտմէթ էթմէքտէ
իտիլէր: Յեղափոխական կուսակցութիւնլար, տին-
լի տինսիզ Եպիսկոպոսլար, ախազլը ախազսըզ
կաթողիկոսլար քիլիսէ աղուշընտա վէ քիլիսէ ի-
տարէսինտէ, հաթթա Փաթրիզ վէ Կաթողիկոս
ինթիխապլարընտա հիսսէտար օլուրլար խոի: Շիմ-
տի օ՝ աար կէչմիշ տիր, էրմէնիլէրին սիյասի հուր-
րիյէթի մէսէլէսի պու եէնի Օսմանլըլզ վէ իտա-
րէ ի ճէտիտէ սայէսինտէ դանճաթպախ խուրէթ-
տէ հալլ օլունմուշ տըր: «Հալլ օլունմուշ տըր»
տէյօր իսէք, հէր թարաֆտա էրմէնիլէրին սիյասի
հուզուզը թէ՛մին օլունմուշ տըր տէմէք իսթէմէյօր
իլ. ոնճագ պու մէս՛էլէնին հալլը իչիւն լազըմ կէ-
լէն անախթար էլէ կէչմիշ տիր, եալաշ եալաշ իչլէր
թէսվիյէ օլունմաճագ տըր տէմէք իսթէրիզ: Պիզ
պա՛ղըլարըն տիւչիւնտիւլի կիպի կէօյա էրմ. մէս՛է-
լէսի հէնուզ հալլ օլունմամը տըր, Յեղափոխական
կուսակցութիւնլար վէ հիսսիյաթ ու էֆքեարլար
աէվամ էթմէլի տիր, դանըշընտա տէյիլ իլ: Պու
ֆիքրէ գարչը իլ: Պիզ պու եէնի բէթիմէ էզտիլու
ճան խման էտէրիզ, Վէ էրմ. մէս՛էլէսինն հազիզի
անախթարընն պուրատա օլտըղընա միւլթմէլին իլ:
Պիզ իմանսըղըզ էտէրսէք քէնտի իչիւլիզ էլիմիզ-
լէ պօղմուշ օլուր իլ: Շու հալտէ դանըմըղճա,
պու սէնէ իչիւն էրմ. ֆիլէֆէն մէսէլէսի արապա-

րընտան Յեղափոխական փրօփականտալարը գալտը-
րըպ, կէչէնէրտէ Հնչակեան ճէմիլիյէթի բէ՛իսլէրին-
տէն պիրինն տէտիյի կիպի Կոստանթնուփոփական-
տայը (թա՛լիմ ու թէրպիյէ փրօղրամընը) իլթիզամ
էթմէք տիր: Պու խուսուսը Յեղափոխական կու-
սակցութիւնլէրիմիլին ա՛ղալարընա ճիտտէն, վէ
վար գուզլէթիմիլիյէ թապսիյէ էթմէք իսթէր իլ:
Միլլէթիմիլ Յեղափոխական խիւլէսալարտան գա-
թ՛իլէն վազ կէչմէլի, վէ քիւլլէնն թա՛լիմ ու
թէրպիյէ փրօղրամընը թա՛գիպ էթմէլի տիր: Հաթթա
պիլէ գալսա Դաշնակցական վէ Հնչակեան
կուսակցութիւնլարըն իսմինն իլքինտէ պուլու-
նան «Յ» հարֆընն տա գալտըրըլմասընը թապսիյէ
էտէր խոիք:

Էրմ. քիլիսէսի տախի սիյասի մէշվէլէտէն ա-
ղատ օլմուշ օլտըղը հալտէ, անըն պու սէնէլիք
մէսէլէսի պիւթիւն նազարը տիգգաթընը տէրունի
վէ բուհանի հայաթա կէչիւրմէք տիր: Բիլիսէ տին-
սիլիյէ, տինճէ իհմալ վէ կէվէնլիյէ, տինն իլմ
իլէ վէ քիլիսէնն էֆքեարը ճէտիտիլլէ օլան՝ ալա-
գասընա վէ քիլիսէնն, եանի ճէմա՛աթըն վէ բու-
հանիլէրին ախազի թէճէտախիւնէ՛ սարֆը զիհն
էթմէլի տիր: Սէվինիլիզ քի պու միսիլլիւ մէսէ-
լէլէր իլէ օղրաշմագ իչիւն «Վարդապետական Մի-
ուլթիւն» նամ պիր ճէմ՛իլլէթ թէչքիլ օլունմուշ տըր:

Փրօ. ճէմա՛աթլարըմըղընտա պու սէնէ հալլ ու
թէսվիյէ էտէճէք մէսէլէլէրի վար տըր: Ազգապետ
էֆ. իսթիֆա էթմիշ վէ իսթիֆասը Սէտարէթ
թարաֆընտան գաղուլ օլունմը օլուպ, պիր եէ-
նի Ազգապետ ինթիխապ էալիմէլի, վէ Ազգապե-
տարանա մախսուս պիր նիզամմամէ թէրթիպ է-
տիլմէլի տիր: Պէլքի պու միւնասէպէթլէ Փրօ.
ճէմա՛աթլարըն Փաթրիզխանէլէր օլան՝ ալազասը
տա տահա մու՛ալլէն պիր սուրէթտէ թալին օլուն-
մալը տըր: Լաքին տահա մուհիմմ մէսէլէ, ին-
ճիլի քիլիսէլէրին պու մէմլէքթիւն շու եէնի ահ-
վալընա նազարէն միւքէլլէֆ պուլունտըղլարը
մուզատտէս վազիֆէլէրին թա՛լինն տիր: Մէղքիւր
քիլիսէլէր քէնտիլէրին մէվճուտիյէթիլի թէպըլիյէ
էտէն էսասլարը, եանի թէպլէրի պէշարէթ վա-
զիֆէսինն նէ՛ կօլ իլէ մէվզը՝ ի ինճայա գօյաճագ-
լար տըր: Իւմիտ էտէրիզ քի պու սէնէ զարֆըն-
տա պիր՝ ումուլմի մէճլիա աղտըլա պու խուսուս-
լարը թա՛լին էտէճէքլէր տիր:

Էյ գարիյունը քիւրամ, էլպէթթէ սիլլին տա-
խի պու սէնէ զարֆընտա հալլ ու թէսվիյէ էտէ-
ճէք շախսի մէսէլէլէրինիլ վար տըր: Անլէրի պէն
թա՛տատ էտէմէմ: Լաքին պիլա չիւպհէ, սէնէ
պաշը հէր ֆէրալին քէնտի մէս՛ուլիյէթլէրի վէ

Ֆարդլարընը տիւնիւնմէսի իշխան էն միւնասիւս
պիր վազթ. տըր : էյէր հիսապըն դարընդ վէ տիւ-
զէնսիդ կիտիյօր իսէ անը տօղրուլթմալըն . էյէր
շախսի գուսուրլարըն վար իսէ անլէրճէ իսլահաթ
իճրա էթմէլիսին . էլէր սա'իրլէրէ նազարէն ճա'իդ
օլմայան վազ'իյէթ վէ մու'ամէլաթըն վար իսէ
սնլէրի տօղրուլթմալը սըն , վէ էյէր սէն մէվճու-
տիյէթ մագսէտինի իճրա էթմէտիյին իշխան , Ալլա-
հըն իլէ 'ալագա վէ միւնասէպէթին դանա'աթ-
պախշ պիր հալտէ տէյիլ իսէ , մութլագա անը
տօղրուլթմալը սըն : Պէլի , հէր պիրիմիդին քէն-
տինճէ պու սէնէ գարֆընտա հալլ ու թէսվիյէ է-
տէճէք մէսէլէրիմիդ վար տըր : Շու տէվր ի հուր-
րիյէթտէ , հէնի սէնէտէ , հէնի հալ ու քէյֆիյէթլէր
արասընտա պուլուռնույօր իդ , հիւքիւմէթ հէնի ,
վաթան հէնի , մուհիթ հէնի , իմաի պիդ տէ հէնի
դարաբլարա հէնի ատէմլէր օլալըմ :

Իմաի հէնի մէս'ուլիյէթլէր վէ հէնի ինթիմալաթ
իլէ եիւքիւլ օլան պու հէնի սէնէյի հուրը օլան
դարիյունը քիրամըմդա թէպիրիք էտէրիդ :

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

(Թ. Գ. Գ.)

Պու կիւնլէրտէ դաղէթալարտա էրմ . Քիլիսէ-
սինտէ մէզքիւր իսմտէ պիր միուլթիւն թէշքիլ օ-
լուռնաղընը օգուտըդ : Պու եազընտա մէզքիւր
Միուլթիւնըն նիդամնամէսի ետիմիդէ կէշմիլ օ-
լուպ , անը միւթալա'ա էյլէտիք : Պու Միուլթիւն
էրմ . քիլիսէսինին պիլճիւմէ վարդապետլէրինտէն
'իպարէթ պիր հէյ'էթ ի միւլթիւնիտէ թէշքիլ էտէ-
րէք , մէզքիւր քիլիսէսին պու վարդապետլէրէ վէր-
տիյի սէլահիյէթ տա'իրէսինտէ օլ քիլիսէսին մէն-
ֆա'աթընտ խըտմէթ էթմէք մագսէտինտէ տիր .
պու խըտմէթ իսէ քիլիսէսին տալիլի վէ խարիճի
հայաթընըն թարիխի միւթալա'աընտան 'իպարէթ
օլաճագ տըր : Միւթալա'ա էտէճէքլէրի մէս'էլէլէր
աթիտէքլէրտէն 'իպարէթ օլաճագ տըր , հա'նի 1.
նրիսթիյանլըդ էրմ . քիլիսէսինտէ նասըլ անլաշը-
մըշ , վէ իսթիտատէն չիմաիյէ գատար նէ թէպէտ-
տիւլաթա մա'րուդ օլմուշ տըր : 2. էրմ . քիլիսէսի
սա'իր ֆըրգալար իլէ նէ տէրունի 'ալագալարտա
պուլուռնմալը տըր : 3. էրմ . քիլիսէսի հալը հազըր-
տա իսլահաթ իսթէ'ր մի , իմարիճի հայաթընտ
տա'իր 1. էրմ . քիլիսէսինէն ի'թիդատ , ալապ ,
այլն ու 'ատաթ վէ լիսանընը ճէմա'աթ անլա'յօր
մը , 2. էրմ . քիլիսէսինն ուսուլը իտարէսի քէն-
տի մագսէտինէ քեմալլէն խըտմէթ էտէպիլիյօր մը ,
3. էրմ . քիլիսէսինն քահանայութիւնընը եիւքսէլ-
տիպ , անը քիլիսէսին հէկեանէ մէ'մուրիյէթի կէօ-
զէթմէք դապլը մի : 4. էրմ . քիլիսէսի սա'իր քի-

լիսէլէր իլէ նէ 'ալագալարտա պուլուռնույօր , վէ պու-
'ալագալար նէ' տէրէճէյէ գատար թէվսի' էտիլէ
պիլիլլէր : 5. Նրիսթիյանլըդ 'ամէլի 'էօմրէ տիւս-
թուր մագամընտա էրմ . քիլիսէսինտէ , էրմ . ճէ-
մա'աթընտա , էրմ . մէքեաթիպլինտէ նէ' վազ'իյէթ
թուլթմագտա տըր :

Պուլար դայէթ մուհիմմ վէ հայաթի մէս'էլէ-
լէր տիրէր : Վէ էրմ . քիլիսէսինն միւթէ'ալլէմ
վարդապետլէրի պուլուրը ճիտտէն միւթալա'ա էթ-
տիքլէրինտէ մուֆիտ վէ 'ամէլի նէթիճէլէր չըգա-
րա պիլէճէքլէրինէ միւթմէ'ին իդ , վարդապետական
Միուլթիւնըն պու թէշպպիւսիւ Փրօ . վա'ըլլարը-
մըղը վէ 'իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպլէրիմիդ տէ էրմ .
Փրօ . քիլիսէլէրիմիդին հագգընտա 'այնի մէս'էլէլէր
հալսօտ անլէրէ միւշապիհ մէս'էլէլէր հագգընտա
տիւնիւնտիւրմէյէ սէվզ էթսէ տէյէր : Լաքին վար-
դապետական Միուլթիւնըն նիդամնամէսինտէ պիր
ճիհէթ պիլլէ պիր ալ դապիլ ի թէնդիտ կէօրիւնիւ-
յօր : Պու Միուլթիւն վարդապետլէրին սընֆլարը
վէ սէլահիյէթլէրինէ տա'իր պա'ղը մու'այլէն նի-
զամլար գօյարագ պիր ճէմ'իյէթ (ընկերակցութիւն)
օլմագտան իսէ , բուհանի պիր իտարէ օլմուշ օլու-
յօրլար : 'Աճէպա պու հէյ'էթ բուհպանըն իտարէ-
սինէ տա'իր քիլիսէյէ թալիսիյէլէրտէ պուլուռնարագ ,
քիլիսէ իտարէսինէ իսթիգամէթ վէրէն պիր գուվ-
վէթ օլսա տահա զիյատէ մագսէտէ մուվաֆըդ պիր
մէվզի' թուլթմուշ օլմա'ղ մը իտի : Մա'մաֆիհ պու
Միուլթիւնըն քէսպ ի մուվաֆիպադիյէթ էտէրէք
քիլիսէյէ հիւանի խըտմէթ իֆա էթմէսինի իմիտ
վէ թէմէննի էտէրիդ :

ՓՐՈԹԵՍՓԱՆ ԻՆՊԻԼԱՊԸ

Պէլլէճէ Կարուս վէ Փափ . Դեյլիլէր մահարէպէսի
(Հ. Մ. Ալէն)

9.

ԼՈՒՏՆԵՐ Վօրմդտան միւֆարագաթընտան հէման
պիրազ էվլէլ , Ալման Փրէնսլէրինէ խիթապէն
պիր մուլթիլէրէ վէրիպ , անտէ Տիլլէթ մէճլիսինն
մու'ամէլաթընտ տա'իր մա'լիւմաթ վէրմիլ տիր :
Իշպու մուլթիլէրէ ալ վազթ սօնրա թապ' էտիլիպ
էվրօփանըն հէր թարաֆընտ նէշր էտիլմիլ տիր :
Լուտեր լէհինտէքի էֆընար ու հիսսիյաթ գուվ-
վէթիլ օլուպ , պու հալ Ֆօն Հուլթըն իլէ աղըն
արգատաշլարընըն թէհօրտաթընտ ինգիմամ էտէ-
րէք Փափա ֆըրգասընը պիհուգուր էյլէտի : Լաքին
Լուտերին տօսթլարը իլէ պէրապէր վարցպուրկ
գալ'ասընտա սաղ սալիմ պուլուռնուրը խապէր
լընըր պընմազ Փափա վէքիլի Ալէանտէր իմիէրա-
թօրը փափա թարաֆընտ ճէլպ էթմէք իսուսուըն-

տա պէսպէսիցի փլանընտա մուլաֆֆազ օլտու : Մայիս Ցտէ Ծինճի Կարողոս իլէ Փափա արասընտա պիր մու'աճէտէնամէ իմզալանար : Պուսըն աճքեա-մընճա, անլէր արասընտա պիրինին տօսթլարընն տիկէրինին տախի տօսթլարը, լէ պիրինին տիւշ-մէսլէրի տիկէրինին տախի տիւշմէսլէրի օլմասը դարարկիր օլտու : Փափա Յրանսըզլարը Միւնս վէ ճէնօվատան չըգարմազ խուսուսընտա իմփէրաթօրա մու'ալլէնէթ էթմէքլիյէ մուլաֆազաթ, իմփէրաթօր տախի Փափա իլէ Փափա Ֆըրգասը լէնինտէ իս-թի'մալը նուֆուզ էյլէմէքլիյ վա'տ պուլուրմազ-տա խիլէր :

Վազը'ալէրին ճէրէյանընտան մէ'յուս լէ մէֆ-թուր օլարազ Սազսօնիա միւնթէխիպի Վօրմզտան միւֆարազաթ էթմիշ խի : Իշպու միւֆարազաթ Լուտերէ դարչը չըգարըլտազ էմրնամէ իչիւն միւնթէխիպիլէր իմզալարընն մուզթաղի մըզտա-ընն էլէ կէչիւրմէք խուսուսընտա Ալէանտէրին ի-չինի պիր գաթ տանա գօլալաշաւըրտը : 'Ազըպէթ մէզքիւր էմրնամէյի իմփէրաթօր տախի իմզալատը :

Պիր թազըմ պէօյիւք տիսլազի լէ միլլի մէս'էլէ-լէրին ֆաալ ու թէսվիլէսի իչիւն Վօրմզտա 'ազտը իճթի'մա' էտէն Տիյէթլին պիւթիւն էվրօփանըն նա-զարը տիլգաթընն ճէլպ էթմիշ օլան աշվալ թահ-թընտա վէրտիյի թէսիլաթը կէօրտիւք, լէ իշպու էսէֆէնկիլ վազը'ատան տօլալը թէ'աճճիւլ էտէ-րիլ : Վէ լաքին պուսըն իլգանը շու տըր քի, իմ-փէրաթօր իշպու մէսլէքի պիւսպիւթիւն սիյասի սաիգէլէրէ պինա'էն իթթիլալ էթմիշ խի : Միւ-շարիլէյ' Ալմանիանըն հիւքմտարը խիյսէ տէ, ա-նըն թէրազըրնա փէք ազ էնէմիլէթ վէրիւր խի : Անըն կէկեանէ ֆիւք ու էմիլի քէնտի մէժալիքինի թէվսի' լէ շախի 'ազամէթլին թէզըիտ էթմէք խի : Իթալիանըն թէմէլլիւքի իչիւն Յրանսա իլէ Իսփանիա արասընտա էվրօփատա ուզուս միւտ-տէթտէն պէրու մուհարէպէ ճէրէյան էթմիշ խի : Մէզքիւր թարիլտէ Իթալիանըն չիմալ թարաֆը Յրանսըզլարըն էլինտէ պուլուսմազտա խի : Իմ-փէրաթօր Կարողոս' Յրանսըզլարը քէնտիսինն էլէ կէչիւրմէք զայնթլէ արզուքէլ պուլուստըղ մէզքիւր պէլտէտէն թարտ ու թէպ'իտ իչիւն Փափանըն մու'ալլէնէթլինէ նա'իլ օլաճալընն անլայնճա, մու-սիպէթ պիր մանասթըր րահիպլինէ լէ օլ րահիպլին էթրաֆընտա թէչէքքիւլ էթմէյէ պալլամըլ օլան Ալման միլլի Ֆըրգասընա գարչը պիր էմրնամէ չը-գարմազա պիւսպիւթիւն հազըր լէ տամտէ խի : Պէօյէ պիր էմրնամէ խտարը օ զէմանլէրտէ քէն-տիսի իչիւն ուֆազ պիր ֆէտաքէրալըդ խիյսէ տէ, նիհայէթլինտէ քէնտիսինն իշպու շախի հըրսը

շանը քէնտիսինն իւղէրինէ փէք պէհալըյա մալ օ-լաճազ խի :

Իմփէրաթօրըն էմրնամէսի պիւթիւն Ալմանիա-տա նէշը էտիլտի իսէ տէ, Փափա Ֆըրգասը էհա-լինին էմրնամէյէ փէք ազ էնէմիլէթ վէրտիլէրինի կէօրէրէք հայրէթտէ գալտըլար : Պիր գալ մահալ-լէրտէ Լուտերին քիթապլարը իմփէրաթօրըն հու-ղուրընտա իհրազ էտիլտիյսէլէր տէ, սա'իւր հէր կէրտէ անլէր տահա զիյատէ խահիլ լէ արզու իլէ օգուսուլար խի : Փափա Ֆըրգասը տիկէր պիր նէթիճէյի տախի էվլլէլինտէն կէօրէմէմիլլէր խի : Անլէր Բ. Մուգատտէսի էհալլինն լիսանընա թէր-ճէմէ էթմէքտէ օլան Լուտերի մուլազգաթէն սուստըրմազա մուլաֆֆազ օլմուշ խիյսէլէր տէ, Լուտերին կէրինէ Լուտերտէն տահա ճիւր'աթլը զաթլարըն կէչէճէքլէրինի սայքի խաթլարընտան կէչիւրմէյար խի : Բահիպլէր մանասթըրլարտան չըզըպ սէն'աթ լէ թիճարէթլէ իշթիլալ էթմէյէ պալլատըլար : 'Ալէնի 'իպատէթլին շէքլի տէյիշտի-րիլտի, Հէյէճանա կէլիպ միւլազէնէլէրինի զայպ էթ-միշ օլան քիմսէլէր քէնտիլէրին փէյզամպէր խիլք-լէրի խտի'ասընտա պուլուսուլ, դարիլ թա'լիմ-լէր վա'զ էտէրլէր խի : Պա'զը քիմսէլէր «Պիլ նա'իլ իլ'ամ օլմուշ օլտըլարըմըզտան, նէ փա-փապարա նէ տէ պիննէֆա Բ. Մուգատտէսէ իհ-թիյաճըմըդ եօզ տըր,» տէյիւ խտի'ա էտէրլէր խի : Պուլքիմսէլէր Ձուրիգալտան Գարլսթատ նամ քիմսէլին ըլյասէթի ալթընտա իսլահաթ լէնինտէ պիր հարէքէթին մահալը իճրա'աթլը օլան Վիթ-թէնպէրկէ կէլտիլէր : Պուսլարըն ճիւմուրընն քիլիսէլէրէ կիտիպ պուլա պիլտիքլէրի պիլճիւմլէ-րէմ լէ թատիլիլէրի զըրըպ խիւրտուխալ էթտիք-լէրի սըրատա էհալի արասընտա ֆէվզ էլ'ատէ հէ-յէճան հիւքմ սիւրմէքտէ խի : Լուտեր իշպու վուզու'աթլը խապէր ալըպ, պու կիլի մու'ա-մէլաթա խիթամ վէրիլմէյէճէք օլուրսա, իսլահաթ իչինին միւթէզարրիւր օլաճալընն կէօրտիւ, լէ քէն-տի հայաթընն մուխաթարոյա իլգա էտէրէք, Վիթ-թէնպէրկտէ քէնտիսինն էսքի միլիպէրի պալընտա զուհուր էյլէտի, լէ ճէմա'աթլընա իլհարը սիւ-քիւնէթ լէ զապթը նէֆա էյլէմէլէրինի րէճա էթ-տի : Օն ալ զայպուլէթտէն սօնրա, քէնտի հազիր րէ'իպէրինին սէսի ելինէ մաթլուպ օլան թէ'սիւրի հասըլ էթմիշ խի : Օլ փէյզամպէրլէր Լու-տերի զիյարէթէ կէլտիլէր, լէ Լուտերին քէնտի-լէրին Ալլանըն միւլհէմ մուխալիլէրի խիլքէրինի թատտիլ էտէճէքլէրինի ումուլար խի : Վէ լա-քին միւշարիլէյ' անլէրէ քէնտիլէրին անճազ պիննէֆա շէյթանտան թէչվիլ լէ թահիլը օլուսմըլ

խտիքներին պէյանլէ անլէրի հուզուրընտան թարա
էյլէտի: Վիթթէմպէրկտէ նիզամ ու ինզիպաթ ի-
'ատէ օլունտու վէ Բ. Մուգառտէս թէքրար տիւս-
թուր իւլ իման օլտու, վէ 'ալնի սէնէտէ 'Ահաւը
ճէտիա Ալմանճատա նէշը օլունտու: Լաքին հէր
չէհրտէ պիւթիւն Ալմանիատա զուհուր էթմէքտէ
օլան պիւթիւնէ գանունչիքէն վէ միւտհիշ գուլլէթ-
լէրէ գարշը քէնտի նուֆուզընը գուլլանաճագ Լու-
տեք կիպի մահիր րէ'իպէր հօգ իտի: Մէօնյէր
Ձուրիգալ փէյլամպէրլէրինտէն պիւրիսի օլտու,
հէմ իսլահը մէզհէպ հէմ տէ ինզըլապ վա'զ էթ-
մէքտէ օլաղընտան, չէհրտէն չէհրէ գօղալանմագ-
տա իտի: Օ 'աղըպէթ քէօյլիւլէրին թարաֆընը իւ-
թիլամ էտիպ, անլէրին րու'էսաւընտան պիւրիսի
օլտու: Էհալինին սէսի թէքրար պէ թէքրար պօ-
ղուլմը իտիյտէ տէ, պիր տահա իշիտիլէճէք իտի:

Սագասօնիա միւնթէթիպի իմիէրաթօրըն Իսիա-
նիատա պուլունտըղը էսնատէ Ալմանիայը իտարէյէ
մէ'մուր հէյէթ ի նէյապէթին գալպիւտհընտա ի-
տիյտէ տէ, նիյաթընըն էյի օլմասընա րաղմէն, ու-
մուր ու մէսալիհի գապթ ու րապթ ալթընտա
պուլունտըրմագա գուլլէթի քեաֆի կէլմէյօր իտի:
Մէրքէզի վէ միլլի պիր հիւքիւմէթ թէսալվուրը
հէնուզ քեամիլէն գապուլ օլունմամը իտի: Իշթէ
պու վէճիլէ քէօյլիւլէր հէյէթ ի նէյապէթտէն չօգ
չէյ ումամալար իտի: Գանունչիքէն Գալպիլէ ֆօն
Սիքէնկէն քէօյլիւլէրին տա'վասընը իլթիլամ վէ
թէրպիճ էտէճէյինէ սէօգ վէրմիշ իտիյտէ տէ, Թրիւր
արքիպիսկոպոսը իլէ օլան շախսի մուհարէպէտէ
անըն 'ասքէրլէրի մաղլուպ վէ քէնտիսի տախի
մաղթուլ օլտու: Ջահիրտէ քէօյլիւլէր իշիւն քէն-
տի գուլլէթլէրինէ իսթինաս էթմէքիքտէն պաշ-
դա պիր իւմիտ դալմամը իտի: Անլէրին գուլմ ու
ղատրա սապր ու թէհամիւլլէրի տիւքէնմէք նօգ-
թասընա էրիշմիշ իտի, վէ 'աղըպէթ էհէմմիյէթսիզ
պիր հատիտէ Բէօյլիւլէր մուհարէպէսինին գուհու-
րընա պա'լիս օլտու: Պու մուհարէպէ 1524 Նոյիմ-
բերինտէ Սուլայիատա գուհուր էթտի: Բէօյլիւլէր
միւսալլահ օլարագ զըյամ էյլէտիքտէն սօնրա ա'-
շարա, օրմանլար իլէ ըրմագլարըն սուրէթ ի իս-
թի'մալընա, 'ամէլէ իւճրէթլէրինէ, արաղինին իճա-
րընա, միւճաղաթա վէ քէնտի չօպանլարընըն ին-
թիլիսալընա տա'րի պիր թաղըմ մա'գուլ թաղէպ-
լէրի միւթէգամմին պիր լա'իհա թանղիւմ էթտիլէր:
Լօրտլարըն իշպու թաղէպլէրէ ճէվապը քէնտի 'աս-
քէրլէրին 'ասըլար իւզէրինէ կէօնտէրմէք օլտու:
Իւշ գանլը մուհարէպլէր լուգուլ պուլտու, վէ
պիւնլէրնէ քէօյլիւլէր թէլէֆ օլտուլտը: Պու Սուա-
պիատաքի իսեանա 1525 Ապրիլինտէ խիթամ վէր-

տի իսէ տէ, մէզքիւր 'իսեան չիմալա, Նիզար վա-
տիսինէ հայըլմը իտի: Պուրատա Գօնթ ֆօն Հէլ-
ֆէնշլթալն րասթ կէլէ քէնտիսինէ հօլտա թէսա-
տիւֆ էտէն պիր գաշ քէօյլիւլէրի պօղաղամագ
սուրէթիլէ գաթէն զըզմըշ օլան քէօյլիւլէրի պիր
գաթ տահա զըզալըրալ: Միւշարիլէյիհի գալ'ալը
մուհասէրէ վէ գապթ վէ պա'տէհու թալան էտիլ-
տի: Գօնթ իսէ տըշարը չըգարըլարագ գալէթ գա-
լիմանէ սուրէթտէ գաթլ էտիլտի: Ալմանիատա
իշպու թէք ֆի'իլ ի գաթլտան տօլայը պիր տէհէլէթ
սէտասը րէֆ' էտիլտի իսէ տէ, գալիմանէ գաթլ
էտիլմիշ օլան պիւնլէրնէ քէօյլիւլէր հագղընտա գա-
հիրտէ հիշ տիւշիւնիւպ թալընան օլմասը: Բէօյ-
լիւլէրին իշպու գիւմիքսի տախի տնլէրին պիւնլէր-
նէսի Սուապիս իթթիհատընըն միւթէ'ալլիմ 'ասքէր-
լէրի թարաֆընտան զըլըճտան կէլիլիլալէր: Վէ
լաքին ինզըլապ Մէյն վատիլէրինէ վէ Ֆրանզօսիա
չէհրլէրինէ հայըլալ: Բէօյլիւլէր քէնտիլէրին զըսա
սիւրէն մուգաֆֆէրլէրլէրինին իւք պիր գաշ հաֆ-
թալարըն էսնատընտա 200 դալ'ա վէ մանասթըրա-
րը թախրիպ էթալիլէր: Գարլսթաթինին թիյասէթի
ալթընտա չէհրտէ թէպէտտիւլաթ մէյտանա կէլ-
մէքտէ իտի: Սէն'աթքեարլար էսնապը սէրվէթ
չէհրիլէր 'ալէյիհիտէ զըյամ էթմէքտէ վէ սէն'աթ-
քեարլարտան պլէտիլէ մէճիլլէրի թէշքիլ օլուն-
մագտա իտիլէր: Գուտտասը Շէրիֆ ալիլէրի իլ-
դա օլունմագտա, վէ րահիպլէրին իւզէրինտէքի
ճիւպպլէրի ալընմագտա իտի: Հէր թարաֆտա իֆ-
րաթքեարանէ մու'ամէլլէր իճրա օլունմագտա
իտիյտէ տէ, լօրտլարըն գալիմ էլլէրի քէօյլիւլէրի
հալաշ հալաշ հըզըպ եւր իլէ հէքսան էյլէտիլէր:
Եինէ տէ ինզըլապ սէլի Ալգաս Լօրէյնէ հիւրիւ-
տիւ: Օրալարտա տախի գէվալը քէօյլիւլէր իւ-
միտսիլ սուրէթտէ մաղլուպ օլտուլար: Պալիէրա-
տա քեա'ին Թիրօլ վէ Գարլնիթա պէլալէրլինտէ
էվվէլա գալ'ա վէ մանասթըրլար իհրագ էտիլտիք-
տէն սօնրա, քէօյլիւլէրին խանլէրի իլէ չիֆթիլք-
լէրինին 'ալէվլէրի կէճէյի թէնվիր էյլէտի վէ գան-
լարըն սէյլ կիպի ազալը: Թուրինիատա Մուհյէր'
փէյլամպէր վէ գօմանտան սըֆէթիլէ 8,000 քէօյ-
լիւլէրէ թիյասէթ էթտի: Վէ լաքին փրէնսլէրին
միւթէ'ալլիմ 'ասքէրլէրի քէնտիլէրին միւտհիշ իշլէ-
րինի պիթիթալէրլէրինտէ, պուլնարտան պէշ պինի
մէյտանը մուհարէպէտէ մաղթուլ հաթմագտա ի-
տիլէր, վէ Մուհյէր թուրթուլ ի'տամ էտիլտի:
Թախմինալթա կէօրէ, Բէօյլիւլէր Մուհարէպէսինտէ
ազալլի 100,000 քիշի թէլէֆ օլմուշ, վէ էն ֆէ-
նասը անլէրին տա'վասը դալպ օլմուշ, վէ թա օն
սօգղընըն 'ասըն իպթիտասընա կէլիննէյէ դա-

տար Ալման քեօյիւլէր քէնտիլէրին հուրրիյէթլէ-
րինի էլէ կէչիքէմէմիլլէր տիր :

Մուհարէպէ էննաւընտա քէօյիւլէր Լուտերին
թավը ու հարէքէթինտէն զայէթլէ մէյուս օլտու-
լար : Անլէր միւշարիլէյտէն միւ'ավէնէթ ումու-
յօրլար իտիյսէ տէ , Լուտեր հիւքիւմէթէ գարչը
գըլըճ գուլլանմալըղա վար գուլվէթիլէ մուխա-
լէֆէթ էյլէտի : Օ քէօյիւլէրին իֆրաթքեարանէ
մու'ամէլէլէրինէ միւշթէրիք օլմատըղընը կէօսթէր-
մէք վէ իլթիգամ էթտիյի մէզհէպի իսլահաթը՝ ին-
գըլապտան միւթէֆէրրիք հալտէ թութմադ իլիւն
փրէնպէրէ 'ալէնէն 'իսեանը պասաըրմաղըղը նա-
սիհաթ էյլէտի : Վէ լաքին Լուտերին խուսուսի
մէքթուլլարընտա իրթիքեապ օլունան միւտհիլ
գըթալլարտան վէ մէզալիմ ու թէ'ատտիյաթտան
տօլայը զայէթլէ միւթէ'էսսիֆ օլտըղընա տէլիլէր
վար տըր : Լուտերին քէնտիլին միւթէզարրիք օլան
վաթանտաշարընա գարչը փրէնպէրին թարաֆընը
թութմապը տօլըրու վէ ճա'ի'գ մի իտի : Անըն
միւտհիլ փէյլամպէրլէրէ թէվէճճիւհ կէօսթէրմէ-
մէսի թապի'ի իտի իսէ տէ , քէօյիւլէրի իրչատ
էթմէք իլիւն քէնտի նուֆուզընը վէ ի'հրապ էթմիշ
օլտըղը գուլվէթ ու թէ'սիրի փրէնպէրին մէզալիմ
ու թէ'ատտիյաթընը մէն' էթմէքլէքտէ նի'չիւն
գուլլանմամալը իտի : Պու սիւ'ալա ճէվապ վէրէ
պիլմէք իլիւն պուրատա վէրէ պիլէճէյիմիլլաթէն տա-
հա գիյատէ եէր իսթէտիլլիտէն , չիմտիլէք անտէն
սարֆը նաղար էտէրիլ : Լաքին էվրօփա թարի-
խինին իշպու գանլէ միւլէմմա' սահիֆէսինտէն տօ-
լայը քի'մին կէրչէքտէն շայանը թապաի' օլտըղը
մէս'էլէսինէ կէլլնտիքտէ , միւլէրրիլիմիլլին բէյ
ու ֆիքրի շու տըր քի , նէ Լուտեր , նէ Նրասսոս ,
նէ փէյլամպէրլէր , նէ տէ հանլըլ եօլա սափմըլ
քէօյիւլէր թապաի'նէ շայան տէյիլ իտիլէր : Պուն-
տան տօլայը մէս'ուլ օլանլար՝ Վօրմըլ էմարէթինտէ
իճթիմա' էթմիշ օլան տահա 'ալի գուլվէթլէր ,
հա'նի իմփէրաթօր իլէ Փափա իտիլէր : Պունլար
վաղթըն իճապ էթտիլի միւնասիլ իսլահաթը իճ-
րատան իմթիւնա' էթտիլէր , վէ էհալինին սա'ատէթ ի
հալինի քէնտիլէրին խօտպիւնանէ մէնֆա'աթլարընա
ֆէտա էյլէտիլէր :

Իթալիայա հիւճուս ու իսթիլայա վէ Բօմանըն
զապթ ու հաղմա էտիլմէսինէ տա'իր մուխթասար
պիր մա'լիւմաթ ի'թաւընտան սօնրա , ինգըլապըն
էվրօփանըն պալըճա մէմէքէթլէրինտէքի նէթի-
ճէլէրինի թէտպիլ ու միւթալա'ա էտէճէյիլ :

ՏԵՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

«ՍԵՆԻՆ ԻԼԷ ՄԵՍՐՈՒՐ ՈՒ ՀԱՏՄԱՆ ՕԼԱՂԸՄ» Ազն.
1. 4. Սէնէնին գափուլարընը սուրնանըն քէ-
տէրի մաղամլարը իլէ տէյիլ , անճագ մէսէրրէթ
թամպուրընը թաթլը թէլլէրի վէ շատմանինին
հիւքսէք սէսիլ զիլլէրի իլէ աշաճաղըղ : Պիլ , տա-
վէթ օլունանլար , միւ'միլլէր վէ միւնթէխապլար
տէրա ու քէտէրլէրիմիլլի պէրթարաֆ էտէճէյիլ ,
վէ Ալահըն իսմիլլէ պիլլիմ էմնիյէթ պայրապլարը-
մըղը աիքէճէյիլ : Սա'իրլէր քէնտի մուղայաղալա-
րը իւզէրինէ աղապը պիլլան էյլէսինլէր , լաքին
պիլլ քի Մեռանըն ճըր սուլարը իլիւն աթմադ իլիւն
թաթլըլաշարընը աղաճա մալիլ քի՝ մէսէրրէթ վէ
շատմանի իլէ Բապլը թա'ղիմ էտէճէյիլ , Նա' է-
պէտի Բուհ , պիլլիմ միւ'էսսիլ Թէսէլլի էտիճիմիլլ ,
պիլլ քի սէնին հէյքէլլէրին իլլ վէ սէն պիլլտէ սա-
քին օլուրըն , Յիսուսըն իսմինէ սէճտէ վէ անա
համա էյլէմէքտէն ասլա ֆէրաղաթ էթմէյէճէյիլ ,
Պիլ պէօյլէ էտէճէյիլ , պէօյլէ էթմէյէ գարար զըլ-
մըլը , Յիսուս գալպէրիմիլլին մէսէրրէթ թաճը-
նա մալիլ օլմադ կէրէք տիր , վէ պիլլ անըն հու-
լուրընտա տէրա ու քէտէր էտէրէք պիլլիմ իլու-
վէյիմիլլ թահգիր էթմէյէճէյիլ : Պիլ սէմալաթտա
խանէնտէլէր օլմաղա թա'իլին օլունմըլը , էպէտի
իլահիմիլլի հէնի Նրուսաղէմին սալօնլարընտա թէ-
րէնիւմ էթմէղտէն էվվէլ անը պուրատա մէշդ
էտէճէյիլ : ՄԵՍՐՈՒՐ ՈՒ ՇԱՏՄԱՆ ՕԼԱՃԱՂԸՂ . պիր մա-
նատա իքի քէլիմէ , իքի գաթ սիւրուր , սա'ատէթ
իւզէրինէ սա'ատէթ : Բապպտա պիլլիմ մալիլ օլ-
տըղըմըլ շապըղա չիմտի հուսուտ վա'ր մը տըր :
ՍԵՆԻՆ ԻԼԷ ԳԵՐԵՐ Ե՝ ՀԱՏՄԱՆ ՕԼԱՃԱՂԸՂ : Սէնին իլէ
քէլիմէսի թապաղըն իլլինտէքի թա'ամ , գապուղըն
իլլինտէքի ապ հէնէճէք մատտէ վէ պուլ ալէթին
բուհու տըր : Սէմալաթ Յիսուստա նէ շէյլէր հըղ-
մըլ հաղըրլամըլ տըր : Անլէրտէ նէ պիլլիհայէ պէ-
րէքէթ ըրմաղլարը մէվճուտ տըր , վէ անլէրին տօ-
լուրըղընըն հէր պիր տամլասը Անտէ տիր : Նա' լա-
թիֆ Յիսուս Քրիստոս , սէնին գալմընըն հաղըր
հիսսէսի սէն օլտըղըն հալտէ , պուլ սէնէ սէնին
զըյմէթինի էօյլէ հիսս էթտիլ քի , անըն իլլ կիւ-
նիւնտէն թա սօն կիւնիւնէ գատար պիլլ սէնին իլէ
մէսրուր ու շատման օլաղմ : Յուսովար Բապպտա
մէսէրրէթլէ ալըսըն , վէ Դիւլտիմըր Յիսուստա
շատմանի իլէ իրթամ պուլսուս : ՍԷՐԵՆՆ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

ՍՕՊԱՆԸՆ ԵԱՆԸՆՏԱ

Քիլիսէ աղաւթնոտան իքիսի դավղա էթմիչէր իտի: Անկէր պիւրիպիւրէրինի ուղուէն վազթտան պէրու թանըմըլար, եւքտիկէրէրինին դատոր ու հայսիյէթինի էյիճէ պիւրիչէր իտիյսէ տէ, եինէ տէ պիւրիպիւրէրիլէ պոզուշտըլար: Անկէրին պոզուշտըլարընն սէպէպի պոշ պիր շէյ, օ տա սալ քիլիսէյէ 'ա'իտ պիր շէյ օլտըղը իչիւն տահա ֆէնա իտի:

Քիլիսէ քիւչիւք պիր քիլիսէ օլուպ, անտէ պուլուտնան էրքէք տ'գանըն սայըսը աղ իտի: Անըն իւլէրի կէլէն աղաւթնըն իքիսի արասընտա վաղը՝ օլան դավղա կիպլէնէմէզ իտի, վէ պուլուար պիրի պիւրէրիլէ իշաաշ օլմադ իսթէմէտիքլէրինտէն, անկէրին էվլէքի ֆա'ալիյէթինտէն քիլիսէնին մահըն ուղալըղը սէպէպտէն անկէրին նիզա'ը քիլիսէտէ զիլատէսիլէ հիսս օլուտըլար իտի:

Քիլիսէնին չօպանը պէօլէ պիր հալտէ չօգ տէֆ'ա պիր շէյ եա'իտմազ: Պա'զէն էն էյի նիլէթլէ սէօլէնիլէն սէօզ՝ դավղանըն տահա ֆէնա պիր հէյէթ ալմասընտ սէպէպ օլուար: Լաքին պուլ քիլիսէնին չօպանը սէպաթ սահիպի վէ միզաճտան պիր ատէմ իտի, վէ պէօլէ օլտըղը տախի թէպէյիւն էթտի: Թէքըրար թէքըրար չալըշաղտան, անկէրէ սյըր սյըրը նասիհաթ էթտիքտէն, քէնտիլէրին հարէքէթինին նա'սըլ 'այպ վէ 'ապէս օլտըղընը անկէրէ կէօսթէրտիքտէն, վէ քիլիսէ վէ քէնտի 'էօմըլէրի իւզէրինէ պուլ սէպէպտէն կէլէն ֆէնալըղը անկէրէ պէյան էթտիքտէն սօնրա, անկէրի նիհայէթ քէնտի իսանէսինտէ կիւզ կիւզէ կէթիւրտի, վէ անկէր պիրի պիւրէրինտէն 'աֆիլըդ տիլէտիլէր, վէ քիլիսէյէ 'ալտէթ էյլէտիլէր:

Լաքին քեամիլէն պարըշմըլ տէյիլէր իտի: Հէր պիրիսի քէնտի դապահաթընը պիր տէրէճէ ի'թիւրաֆ էյլէմիշ, վէ օլպիրիսի անը նէ դատար գապուլ էտէճէք տէյիւ պէքլէմիշ իտի: Տահա իքիսին տէ իզըրար էթմէտիքլէրի գուսուրլար վար իտի: Իքիսի տէ գալպլէրինտէ ի'թիւրաֆ էտիլմէմիշ պիր գուսուր հիսս էտիյօրլար իտի: Հէր պիրի տիկէրինին սէօլէտիլի վէ հալա կէրի ալմասըղը պա'ղը աճը սէօլէրի տէրիսաթըր էտիյօր, վէ քէնտի քէնտիսինէ Շնէ օլուրսա օլսուլ, արթըզ հիչ պիր շէյ ի'թիւրաֆ էթմէյէճէյիլմ» տէյօր իտի:

Սօնրա չօպան կիլիսէ պուլ պոզուշմըլ օլան պիրատէրլէրէ կէլիպ, վէ անկէրտէն պիրիսինէ իսթապէն, «Մր. Կօտֆրէյ, սիզտէն պիր ֆէտաքիտարըղ տահա թալէպ էտէճէյիլմ» տէտի:

Մր. Կօտֆրէյ ճէվապէն, «Տահա զիլատէ պիր շէյ ի'թիւրաֆ էթմէմի պէնտէն թալէպ էթմէ» տէտի: «Խայր, տահա զիլատէ պիր շէյ ի'թիւրաֆ էթմէնիլի թալէպ էթմէյօրըմ, սիզ իքիսիլ տէ չօգ էյի ի'թիւրաֆտա պուլուտընըլ, վէ էյի պաշլանկըճ էթտինիլ: Անճադ չուլու թալէպ էտէրիմ քի Կիրակի Կիւնիւ 'իպատէթաէն սօնրա Մր. Լինն իլէ սօպանըն 'աջի թարաֆընտա տուրմազա չալըշալըն»:

Մր. Կօտֆրէյ «Պուլտանն նէ՞ չըդար», տէտի: «Ձարարը եօզ, սէն տէտիլիմի կափ, օլմա'զ մը»:

Սայքի իսթէմէյէրէք վա'տ էթտի, վէ չօպան օլպիրիսինէ տէ օլ վա'տը էթտիւրտի:

«Ձանն էթմէմ քի օ պէնիմ քէնտիսինէ տահա կազըն կէլմէմի իսթէր», տէտի Մր. Լինն:

Չօպան՝ «Եվլէթ, իսթէր: Սիզ չիմտի պիրիպիրինիլտէն ալթըլ աչազ ուղազ սընըլ: Շու դատար կազըն կէլիպ, չու դատար ի'թիւրաֆ էթտիքտէն սօնրա, պիրաղ տահա իլէրի կիլմէմէք կազըզ սըր: Սիզ արանըղտա օլան ուղապըղը էօլէմէզ սիլիլ, չիւնքի արատա սօպա հէմ տէ պէլքի սա'իլ շէյլէր տէ վար: Անըն իչիւն պիրիպիրինիլէ կազըն կէլինիլ»:

Պուլ թէտալիր իչէ եարատը, էրթէսի Կիրակի հէր պիրիսի քէնտի տօսթլարը իլէ սօպանըն պիրի պիր կանընտա, օլպիրի օլպիր կանընտա թօփլանաճադ եէրտէ, իքի ատէմէր սօպանըն 'աջի կանընտա տուրաղար: Վա'ղ 'ատէթտէն պէշ տազիլէզըսա սիւրմիւշ, վէ պէօլէճէ Կիրակի մէքթէպինէ պաշլանըլաճադ վազըթ պիրաղ տահա ուղուլ օլմուլ իտի: Պուլ իքի ատէմէրին պիրիպիրիլէ պարըշմըլ օլտըղը պիլինիլ օլարազ, անկէր պարըշմըլ ատէմէր կիպի պիրիպիրիլէ իլէ իլէմէյէ մէճպուր իտիլէր, վէ չօգ կէլմէզտէն քիլիսէտէ 'ամէլի թարգտա ֆա'ալիյէթ անկէրի պիրիքտէ իլէմէյէ սէվզ էյլէտի: Ի'թիւրաֆ էտիլմէյէն գուսուրլար արթըզ զիքը օլուլմասը, վէ թէքըրար դավղա նիզա էթմէտիլէր:

Չօգ տէֆ'ա էյի ատէմէր կէրէք էվտէ, կէրէք քիլիսէտէ, կէրէք դօնշուլար արասընտա պիրիպիրիլէ իլէ դավղա էթտիքլէրինտէ, պուլարըն արասընտա սուլ՝ վէ սէլամէթ հաւըլ էթմէք իչիւն արալարընտա ի'թիւրաֆ էթմէյէ հազըր պուլուտնտըղարընը ի'թիւրաֆ էթմիլէր, պազըսը վարսըն էօլէ դալսըն: անճադ քի անկէր սօպանըն 'աջի թարաֆընտա կէլմէյէ սա'յ էյլէսինէր:

ՄՈՒՅԱՐՐԵՐԱԹ

ՆԱՍ ԱՐԱՍՈՐՆԱՍ ՄԻՍԻՈՆԵՐ ՂԱՅՐԵԹԻ
(Վեր. Զ. Թ. Րիչլ, Ագրիգա)

Սօս սէնէլէրտէ Ամէրիգա քիլիսէլէրի արասըն-
տա փէք զիյատէ մոռնիլի մէսէրէթ օլան անվալ-
տան պիրիսի տիւնհատա թէպչիրի պէշարէթ իշին-
տէ 'ավամմը նասըն հա'իլ օլտըլը մէս'ուլիյէթէ ան-
լէրին նազարը տիգգաթընը ճէլպ էթմէք պապընտա
էտիլէն թէշէպպիլուս տիր : Պու զայրէթ վէ թէշէպ-
պիլուս 'ավամմը նաս թարաֆընտան թէշքիլ օլուն-
մըշ վէ անլէր թարաֆընտան իլէրի կէօթիւրիւմիւն-
շ օլուպ, բուհպան սընֆը պու խուսուստա չօգ
հիւան ի թէվէճճիւհ կէօթէրմիւնլէր իսէ տէ, անլէ-
րին հիւան ի թէվէճճիւհիւ սալթ կէրիտէն տուրուպ
սէյրճի օլմագտան 'իպարէթ պուլունմըշ տըր : Պիր
միլլը թէշքիլաթ վէ պիր գաշ մա'ալը քիսթիպլէր
վար իսէ տէ, պու զայրէթ վէ թէշէպպիլուս շիմտի-
յէ դատար անճագ պիր դաշ շէրլէրտէ մոռնիւ-
գամ պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էյլէմիւն տիր : Լա-
քին հէր նասըլ իսէ հէր նէրէտէ պու թէշէպպիլուս
վիւճուտէ կէլմիւն իսէ, մէ'մուլ օլունտըղընտան զի-
յատէ մուվաֆֆագըլէթ հասըլ օլմուշ տըր : Պու թէշ-
քիլաթըն էն սօնը Պօթօն շէրլինտէ իճրա օլու-
նուպ, 'աճիլլէրի նոյ. 15-22յէ դատար սիւրէն դօն-
ֆէրանստա օրատա հազըր պուլունմագ ֆուրսա-
թընա նա'իլ օլմուշ տըր :

Պու գօնֆէրանսալարըն 'ուճուճի փլանը հազըն-
տա էվլէլա պիր իքի սէօղ սէօյլէյլէմ, Հէր շէր-
տէ պու թէշէպպիլուս մէզհէպի ֆըրգալարը հիսապա
ալմայըպ, միւմքին մէրթէպէ ճիւմլէ Խնճիլի ֆըր-
գալարտան օլան քիլիսէլէրի իշինտէ ալմագտա տըր :
Գօնֆէրանստան պիր գաշ այ էվլէլ հէր քիլիսէտէ
գօմիսիօնլար թա'իլն օլունուր, վէ պու գօմիսիօն-
լար իճիթիմա'լար իշինտէթիլլէր հափար, ճիւմլէ
քիլիսէլէրին հիւան ի թէվէճճիւհիւնլէ էլէ կէթիլիւր,
անլէրտէն իսթաթիլաթիգ ճէտվէլլէրի ճէմ' էյլէր,
գօնֆէրանսըն իճիթիմա'լարըն մաթպու'աթ վասը-
թասըլլէ ի'լան էյլէր, գօնֆէրանսըն տէվամ էթ-
տիլի միւտտէթտէ անըն 'ավամմը նաստան օլան ա'-
զասը իշինտէ թա'ամ թէրթիպ էյլէր, միւնասիպ խա-
թիպլէր թէտարիք էյլէր, վէ գօնֆէրանսըն ճիւմլէ
մէսարիֆլէրի իշինտէ լաղըմ օլան ագչէյի ֆէրտլէր-
տէն թօփալայարագ հազըր էտէր : Գօնֆէրանսըն
թէրթիպ վէ թէտարիքի սըրասընտա տու'այա տա-
խի չօգ էնէմմիլէթ վէրիլլը, Գօնֆէրանսըն քիւշա-
տընտան հէման պիր ազ էվլէլ հէր շէյլն հազըր օ-
լուպ օլմատըղընը կէօրմէք իշինտէ միւլթէլիֆ գօ-
միսիօնլարըն ճիւմլէսի պիր հէրէ կէլիլլէր : Գօն-

ֆէրանսըն իւք իճիթիմա'լարը 'ալէլ 'ուճուճ հազը-
րունըն գալպ վէ ֆիքրլէրի իւզէրինէ հիւան ի թէ'-
սիր հասըլ էթմէյէ չալըշըլըր, վէ տիյարը էճնէպի-
յէտէ օլան միսիօնէր իշինտէ տա'իլ շէրլին մուլթէ-
լիֆ քիլիսէլէրինտէ թէշվիգամիգ նուլթալար իրատ
էտիլլը, Փազար սապահը վէ ազշամը պաշգա մատ-
տէլէր հազընտա 'աշնի նէվ'տէն նուլթալար իրատ
էտիլլը, հէմ տէ պա'զը իճիթիմա'լարտա 'ավամմը
նասըն պու թէշէպպիլուսինտէ միւլթէլլալը գ 'ամէլի
մատտէլէր իւզէրինէ միւպահասէլէր ճէրէյան էտէր,
մէսլա, այրը այրը քիլիսէլէրտէ պու ճէմ'իլէթլէ-
րի նասըլ թէշքիլ էթմէլի, էհալլիլ պու խուսուս-
տա նասըլ թա'լիմ ու թէնվիլ էթմէլի, բէ'իւլէրի
նասըլ հազըրլամալը վէ սա'իրէ : Սօնկրա ֆարգ-
լը մէզհէպի ֆըրգալար քէնտի քիլիսէլէրինտէ հէփ
պիրլիքտէ մէճիլլէր վէ սա'իր խուսուսի դօնֆէ-
րանսլար 'ագտ էտէրլէր : Գօնֆէրանս իւզէրինէ բու-
հանի պէրէքէթ կէլմէսի իշինտէ հէր կիւն էօյլէն
վազթընտա օն պէշ տագիգէտէն հարըմ սա'աթա
գապար զըսա տու'ա մէճիլլէրի իճրա օլունուր :
Նիհայէթ սօն իճիթիմա' կէլլը քի օրատա ճէմ'իլէ-
թին թէշքիլի իշինտէ դարար վէրիլլը վէ պիլֆի'իլ
թէշքիլ էտիլլը :

Հագիգաթը հալտէ Պօթօնտաքի վիլան պու
իտի, Նոյ. 15ինճի Կիրակի կիւնիւ Պօթօնըն վէ
անըն վարօշլարընը 120 քիլիսէլէրինտէ միսիօնէր
խաթիպլէր կէլաիքլէրինտէ մուգատտէմէ նէվ'լինտէն
օլան իշ իճրա օլունմըշ վէ թէտարիքաթըն ճիւմ-
լէսի կէօրիւմիւնլէր իտի : Պու քիլիսէլէր պէշ ֆարգը
մէզհէպլէրտէն, հա'նի Մկրտական, Ժողովական, Ե-
պիսկոպոսական, Միթոտական վէ Երիցական քի-
լիսէլէրտէն 'իպարէթ օլուպ, պու մէճիլլէրէ իշ-
թիրաք էյլէտիլլէր, վէ պիր գաշ Եպիսկոպոսական
քիլիսէլէրին միւպէրլէրինտէ դարիպ օլարտգ պիր
Ժողովական հախօտ Մկրտական բուհանի մէ'մուր
հա 'ավամմը նաստան օլան քիմսէ միւշահէտէ օ-
լունտու : Պու սաթըլարը հազան օլ կիւնտէ պի-
րիսի Ժողովական վէ տիլէրի Երիցական օլարագ
իքի քիլիսէլէրտէ իրատը նուլթ էթմէք ֆուրսա-
թընա նա'իլ օլմուշ տըր : Փազար էթմէսի կիւնիւ
Պօթօն 'ավամմը նասը թարաֆընտան անճագ էր-
քէքլէրէ օլարագ Թրէմօնթ Թէմիլ նամ քիլիսէտէ
պէօյիւք պիր զիյաֆէթ վէրիլլալ, վէ պու միւքէլլէֆ
զիյաֆէթէ 700 էրքէքլէր միւլհագ օլտըլար, վէ
թա'ամտան սօնրա Մասաշուսէյ Խիլիլիգ Եպիսկո-
պոսը օլան Եպիսկոպոս Լօրէնս, Պօրա շիրքէթլինին
բէ'իլի Մր. Բէյիլըն, 'ավամմը նաս թէշէպպիլուսիւ-
նիւն 'ուճուճի քիսթիպի Մր. Ճ. Ս. Հուայթ վէ
ա'իրլէր թարաֆընտան նուլթալար իրատ էտիլլի :

Սալը ագչամը սա՞րը պէօյիւք պիր մէճլիս 'ազտ է-տիլտի, վէ անտէ պէլքի 1,500 քիչի հաղըր պու-լունուլ' օրատա Երիցական տիյարը էճնէպիյէ մի-սիօնէր չիրքէթինին քեաթիպի Ռօպըրթ Ի. Սփիր, 'Արապիսթանտան օլան Տր. Ս. Մ. Զօմըր վէ Մր. Հուայթ Քիր խրիսթիյանըն քէնտի ագչէսինի էյի խթի՛մալ էթմէսի՛մատտէսի հազգընտաթէչվիզամիզ նութգլար իրատ էյլէտիլէր : Մինպէրին արգաւաընտա պէօյիւք պիր քեաղըտ սսըլը օլուպ, անտէ օրատա հաղըր պուլունան պէչ մէզհէպի ֆըրգալարըն իս-թաթիսթիզ ճէտվէլլէրի պիրլիքտէ կէօրինիւյօրլար խտի : Պէօյիւք Պօսթօնտաքի քիլիսէ ա՛ղալարընըն սայըսը 131,815 օլուպ՝ 1907տէ էճնէպի միսիօնէր իչի իչիւն վէրիլէն ագչէ 154,424 տօլար, կէչէն իւչ սէնէ-տէ հէր պիր ա՛ղանըն վասաթ հիսապ իւզրէ վէրտիլի 1.08 տօլար, 1907տէ Ամէրիգատա խայրխահանէ մագսէտ իչիւն վէրտիլէրի թագրիպէն 390,000 տօլար, 1907տէ տախիլի իչ իչիւն վէրիլէն թագրի-պէն 1,949,000 տօլար, 1907տէ վասաթ հիսապ-լէ Ամէրիգատա հէր պիր ա՛ղանըն սարֆ էթ-տիլի 1,500 տօլար, սէնէտէ պիր ա՛ղանըն 1 տօլար վէ 8 սէնթ վէրմէսի դայր ի խրիսթիյան՝ալէմէ՝ Բրիս-տոսը կէօթիւրմէք իչիւն Պօսթօնըն էթմէք կէրէք խտիլ շէյ օլմատըղը իւզէրինէ չօգ սէօյէնտի, վէ օլ քեաղըտ իւզէրինտէքի րագամլար պա՛ղը սէրթ գաֆալը իչ առէմէրինի օլ կէճէ սա՛աթլարճա ու-յանըգ սաղլատըլար : Իրատ էտիլէն նութգլար միւ՛էսսիր վէ մուգնի՛ իտիլէր : Սալը, Զարչէնպիս վէ Ճիւմ՝ կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա 'ամէլի ու-սըլլէր հազգընտա դայր ի քէսմի միւպահասէլէր իչիւն գօնֆէրանսլար վազը՝ օլտու . Մր. Ճ. Ս. Հուայթ պուլարը վիէք մահիրանէ թարգտա իտա-րէ էտէր խտի : Անըն օն սէնէ Հինտիսթանտա Կէնճէր չիրքէթինին քեաթիպի վէ իւչ սէնէ տա-խի 'Ալամմը նաա միսիօնէր դայրէթինին սէյեար քեաթիպի հալինտէ ուզուն միւստէթտէ էտիւտիլի թէճրիպէքեարըղ քէնտիսինի էօնիւնէ գօնըլան հէր պիր մէս՛էլէյէ գանսաթպախչ պիր թարգտա ճէվապ վէրմէյէ մուգթէտիր գըլմըլ խտի :

Հէր էօյլէն իճրա օլունան մուգթիտ տու՛ա մէճ-լիսլէրինի վէ Փէնճէնպիս կիւնիւ վազը՝ օլան հէփ մէզհէպի ֆըրգալարտան 'իպարէթ իճթիմա՛լարը զիքը էթմէյէրէք, անճագ Փաղար ագչամը Սիմփ-հօնի Հօլընտա վազը՝ օլան սօն իճթիմա՛լը զիքը էտէրիզ քի օրատա թագրիպէն 2,200 քիչի թէճէմ-միւ՛ էթմիլ օլուպ՝ պուլարըն իքի պին գատարը էրքէքլէրտէն 'իպարէթ խտի : Պու մէնզարէ առէ-մին գալպինէ դայէթլէ տօղունուր պիր մէնզարէ խտի, վէ ա՛լա պիր օրլանսօ վասըթասըլլէ տէլալէթ

օլունան թէրէնիւմաթ առէմի սէմայա փէք եազըն կէթիւրմէքտէ խտի :

Էվվէլլէ մուգթէտիր պիր գօմիսիօն թա՛եին է-տիլմիլ օլուպ՝ պուլար պիր գաչ կիւն չալըչմըլլար վէ պիր րապիօրթ կէթիւրմիլլէր խտի, վէ պու րա-փօրթլարընտա տէյօրլար քի Պէօյիւք Պօսթօնըն Ա-վամմը նաա Միսիօնէր ճէմ՛իլէթի շէհրին էճնէ-պի միսիօնէր իչի իչիւն վէրտիլի 154,000 տօ-լարը 275,000 տօլարա իպալզ էթմէյի տէր՛էօնտէ էյլէմէյի թէ՛ահիւտ էտէր, վէ հէր պիր քիլիսէ ա՛ղասը էճնէպի տիյարլարտա օլան միսիօնէր իչի իչիւն հիչ տէյիլ իսէ վասաթ հիսապ իլէ սէնէտէ 5 տօլար վէրինճէյէտէք լպու մէպլաղը նիզամը սու-րէթտէ վէ սէրի՛էն արթաճաղընա էմնիլլէթ պէյան էտէր, վէ էհալիլի պու խուսուստա թա՛լիմ ու թէրպիլլէ էթմէք իչիւն պիր թէչէպպիւստէ պու-լունմագ լազըմ իտիլի թէ՛քիտ էտէր վէ միւմքին մէրթէպէ հէր քիլիսէտէ այտա պիր տէֆ՛ա տու՛ա մէճլիսի 'ալամմը նաա տան պիրիսինէ հէվալէ օլուն-մասընը վէ օրատա անլէր միսիօնէր իչի հազգընտա քէնտիլէրին միւթալա՛լարըն նէթիճէսի օլան մա՛-լիւմաթը ճէմա՛աթա պիլտիւրմէլէրինի թալիլլէ էտէր : Իթթիսաղ էտիլէն վիւն շու խտի, եա՛նի հէր պիր քիլիսէ քէնտի էճնէպի տիյարլարտա օլան միսիօնէր իչինէ նազարէթ էտէն գօմիսիօնը իլէ պիրլիքտէ չալըչաճագ, վէ 'ումու՛մ ֆըրգալարըն միսիօնէր իչինի պիրլէշտիրմէք 'աղմընտա պու-լունան պաչգա պիր հէյ՛էթէ ագչէ վէրմէյէճէք, լաքին 'ալլամմը նասը թէնիլլի, խրիսթիյան դայ-րէթինտէ վէ ագչէ վէրմէքլէքտէ թէրագըր էյլէմէյէ թէչվիզ, վէ պու թէչէպպիւսիւ իլէրի կէօթիւր-մէյէ սայ՝ էթմէքտէ տիլէր ֆըրգալար իլէ պիրլիքտէ չալըչաճագլար տըր : Քիլիսէտէ ֆըրգալար հասըլ էթմէք մէյլի անճագ Րապըլմըղըն սօն էմրինէ ի-թա՛աթ էթմէքլէ մահվ օլա պիրլի : Պու գօմիսիօ-նըն րապիօրթընը հէր քէս այազա գաղմագ սուրէ-թէյլէ գուր՛ալարընը վէրէրէք դապուլ էյլէտիլէր : Պու իչ Պօսթօն կիպի մուհաֆաղաքեար վէ խօտ-փէսէնտա պիր շէհր իչիւն իլէրիլլէ տօղըն ալընան պիր առըմ օլտըղընա 'ալամմէթ-տիր : Սօն իճթիմա՛-տա Լապրատօրտան օլան պալըգճըլարըն ճէսուր թապիպի Ուլիֆրէտ թ. Կրէնֆիլ՝ Մր. Ճ. Բամփ-պէթ Հուայթ վէ սա՛լիլլէր թարաֆընտան թէչվիզ-ամիզ նութգլար իրատ էտիլտի, վէ պու մուվաֆ-ֆաղ սուրէթտէ իտարէ էտիլէն մէճլիսլէրէ պէրէ-քէթ տու՛ասըլլէ խիթամ վէրիլտի : Պօսթօնտա նէչր օլունան կէվմի դազէթալար պու իճթիմա՛լարը տիգ-դաթլէ թա՛րիֆ ու պէյան էթմէք իչիւն սիւթուն-լարընտա չօգ կէր վէրտիլէր, վէ պու պէյանաթ-

լարընտա 'Ավամմը' Նասրն Միսիոնէր Թէչէպպիւսիւ հագգընտա խաղզըն խպրազ էյլէտիյի հիւսն ի թէ-վէճճիւհիւ փէք տողրու սուրէթտէ պէյան էյլէմիլլէր տիր :

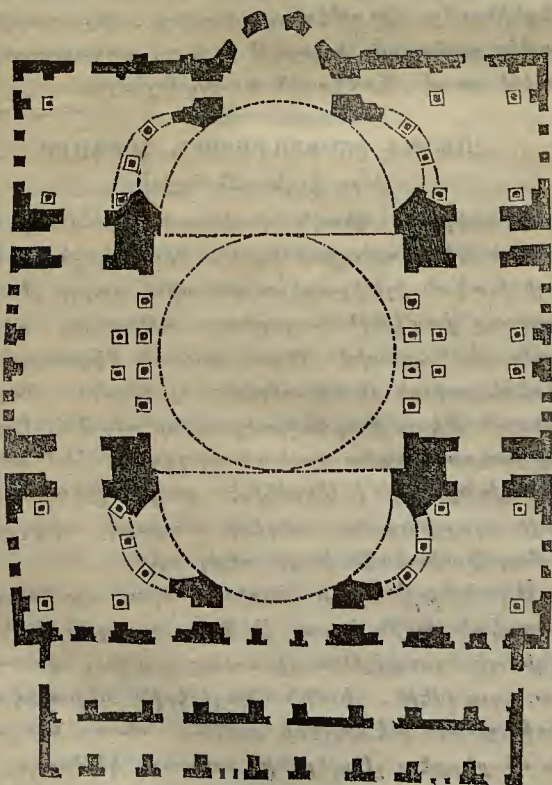
Պօսթօնտաքի պու թէչէպպիւս անճագ պիր պալլանկըճ օլուալ անտէն էյի նէթիճէլէր մէ՞մուլ օլունուր, վէ օլ նէթիճէլէրին նէ գատար վասի' օլաճագլարընը անճագ Ալլահ պիրի :

Ճըրմըն Թաուն, Փէնսիլվէնիա
Նոյ. 29, 1908

ԱՅՍ. ՍՕՖԻԱ. ՀԱՄԻՒ

1.

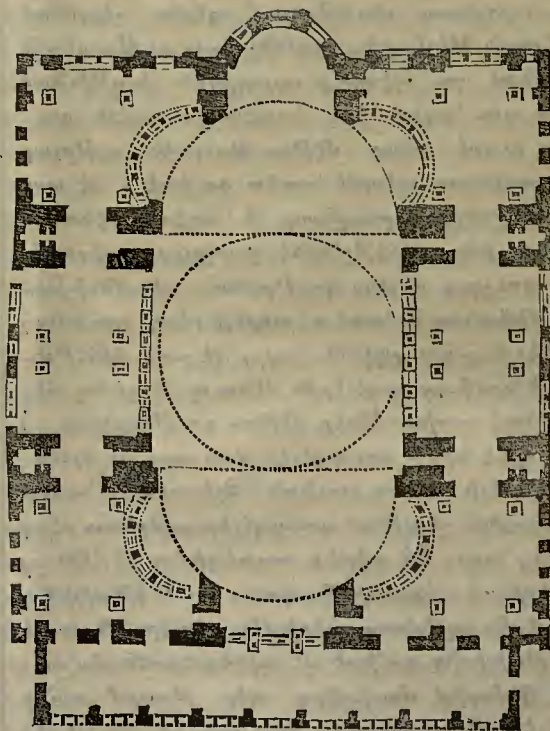
Թաթիմալ և Դիմիթիէսի. Իսթանպուլտա շէհըր շէ-հիրինին մէտարը իֆթիխարը օլան տսարընէֆիսէի միմարիյէսինտէն պիրի տախի Այա Սօֆիա ճամի' ի շէրիֆի տիր, Պիհագգըն տիւնեանըն աճայիպաթըն-տանյպիրի ատտ օլունան պու մամուր պէյթը մու-գատտէա Թօի գափու սէրայը հիւմայունը խարի-

Շէքլ 1. Այա Սօֆիա հաթիինին ալի գաթիլըն գլառը

ճինտէ վասի' պիր մէյտանտա ինչա օլունամուշ օլուպ, ճէսամէթ, մէթանէթ վէ ա'ղամէթ. ճիհէթ-լէրիլլէ հէր քէսին էնդարը հայրէթինի ճէլպ էթ-մէքտէ տիր, Մէսահէի սաթիյէսի 7,101 մէթրօ օլուպ, թուլու 98, արղը 73, վէ ղէմինտէն պէօյիւք գուպլէսինին օրթաքընա գատար օլան իրթիֆար տախի 47 մէթրօ տըր, Տիվարլարընըն գալընլըը

1½ վէ 2 մէթրօ արտաքնտա մէթին պիր սուրէթ-տէ թէխալլիւֆ էտէրէք ինչա օլունամուշ, վէ իւ-ղէրինտէքի պէօյիւք քիւչիւք 18 գատար գուպլէ տախի տախիլէն քէմէրլէր իւղէրինէ վաղ' օլուն-մուշ տըր, Թաշտան վէ թուղլատան էօրիւմիւշ գա'իտէլէր վէ 100 'ատէտ թաշ տիրէք քէմալը մէ-թանէթլէ պու ճէսիմ գուպլէսին ալթընտա տուր-մագտա սըրլար, Պու տիրէքլէրին 40 տանէսի պիրինճի, Կա'նի ղէմին վէ 60 տանէսի Կօդարքի, Կա'նի իքինճի Թապաղատա րէքզ օլունամուշ տըր, Խարիճտէն ճամի' տէրունինէ կիրիլմէք իչիւն 16 գափուսու վէ ղլյա իչիւն տախի 150 գատար պէօ-

Շէքլ 2. Այա Սօֆիա հաթիինին Էսթի գաթիլըն գլառը

յիւք, քիւչիւք փէնճէրէսի վար տըր, Դարպ թա-րաֆընտաքի պէշ ճէսիմ գափուսան տախիլէ կիրիլաիքտէ, թուլու 62 վէ արղը 6 մէթրօ միւսթաթիլ իւշշէք պիր մահալ վար տըր քի, ղէմինտէն գուպլէսինէ գատար օլան իրթի-ֆալ 7 մէթրօ տըր, պու մահալտէն տախի ղայէթ ճէսիմ 5 ատէտ գափուսան իքինճի պիր մահալ կիրիլլըք թուլու 62 մէթրօ վէ արղը 9 մէթրօ միւսթաթիլ իւշ շէք օլուպ, սօն վէ ճէմա'թըն տուրաճաղարը հէր տիր, պունուր ղէմինտէն գուպլէսինէ գատար օլան իրթիֆալ 11 մէթրօ տըր, Իւչիւնճիւ օլմող իւղլլէ 9 'ատէտ ճէսիմ գա-լիւստան թէմամ մա'պէտին տախիլինէ կիրիլլըք, Մա'պէտին տախիլի մէթին տիվարլար վասըթտալ-լա իւշ ղըսմա թաղսիմ օլունուպ ճէսիմ գափու-լար պրագըլմըշ տըր :

Թափախելու և փախչելու. Մապետին թագսիմաթը տախիլիյէսի քիւրէի արդտա մէվճուտ մապէտլէրին թագսիմաթը տախիլիյէսիտէն տահա կիւղէլ տիր: Խարիճտէն տախիլէ կիրիմէք իչիւն, իչ իչէ սօն, ճէմա'աթա մախսուտ մահալլէրին դափուլաւորնտան կէչիլիպ պիրտէն պիրէ էօնիւմիւղէ պիր մէյտան աչըլըր քի, օ անտէ հայրէթտէ գալմամադ գապիլ տէյիլ տիր: Մէրքէղինտէ 47 մէթրօ իրթիֆաւնտա պուլունան պէօյիւք գուպպէնին գուլթը 31 մէթրօ օլուպ, դարպ վէ շարգ թարաֆընտաքի նըսֆ գուպպէլէր տախի մէրքէղ գուպպէյէ րապթ օլունմուշ օլտըղընտան, 64 մէթրօ թուլ վէ 31 մէթրօ արղընտա մունթազամ պէյլա շէքլինտէ պիր մէյտան թէչէքքիւլ էթմիշ օլուր: Մապէտին մէրքէղինտէ պու պէօյիւք աչըլըլըն իւսթիւնտէ տուրան պու 'աղիմ իւշ 'ատէտ գուպպէյի գալտըրմադ իւղրէ օնար մէթրօ թուլ վէ ալթըշար մէթրօ արղընտա տէօրթ 'ատէտ գա'իտէ, վէ պու ճէսիմ գա'իտէլէր արասընտա 4 'ատէտի ճէնուպ, 4 'ատէտի չիմալ ճիհէթլէրինէ դարշըլըլը տիղիմիշ պիրէք պուշուգ մէթրօ գուլթընտա վէ մուլիթէլիֆ իրթիֆա'տա 8 'ատէտ տիրէք րէքղ օլունմուշ տըր: Պէօյիւք գուպպէնին դարպ վէ շարգ ճիհէթլէրինտէքի նըսֆ գուպպէլէրին ճէնուպ վէ չիմալ ճիհէթլէրինտէ տախի 12չէր մէթրօ գուլթընտա 4 'ատէտ երնէ նըսֆ գուպպէլէր վար տըր քի պունլարըն թէմէլի 'ատտ օլունան 2չէրտէն 8 'ատէտ տիրէք տայիլէ շէքլինտէ գուպպէլէր ալթընտա րէքղ օլունմուշ տըր: 24 տիրէք տախի չիմալ վէ ճէնուպ ճիհէթլէրինտէ, իքինճի թապազա ատտ էթտիլմիդ մահֆիլլէրին ալթընտա տիքիլմիշ տիրէք: Պալատէ գէքըր էթտիլմիդ գա'իտէ վէ տիրէքլէրտէն մա'տա, ֆէննի մի'մարիյէ մուվաֆըդ պիր թազըմ սա'իր գա'իտէլէր վէ տիրսէլէր վար տըր քի մա'պէտին պիրինճի դէմին թապազաարըն փըլանըն դայէթ կիւղէլ թէրթիպ էթմիշ օլույօր: Մա'պէտին իքինճի սօն ճէմա'աթ մահալինին չիմալ ճիհէթլինտէ եափըմըլ օլան մէրտիլէն տախի թէմաշա էտէնլէր նազարընտա դայէթ միւհէյիպ պիր մէնդարէ թէչէլի էտէր: Պու մէրտիլէնտէն իքինճի թապազայա չըզըլտըլընտա պիլիլէրճէ ատէմլէրին 'իպատէթ էթմէլէրինէ միւսա'իտ վասի' մահալլէր կէօրիւլըր: Մապէտին շարգ ճիհէթլինտէ պուլունան միհրապ միւսթէնա թուլթուլարադ, ճէնուպ, չիմալ վէ դարպ ճիհէթլէրի տա'իրէն մէտար մահֆիլլէր թախսիտ օլունմուշ տըրար: Պիրինճի թապազատա գէքըր էթտիլմիդ գա'իտէլէրին վէ սիւլթիւլարըն իւսթիւնտէ րէքղ օլունմուշ 60 'ատէտ տիրէք վար տըր քի պունլար իւղէրինէ քէմէլլէր

վաղ' օլունմուշ տըր: Եօզարտա թա'րիֆ էթմիշ օլտուղունմուղ մա'պէտին մէրքէղինտէքի 'աղիմ աչըլըլը գէմինտէն գուպպէլէրէ դատար տէվամ էտէր քի, աշաղըտան եօզարըյա պազըլտըդտա ինսանը հայրէթ իսթիլա իթմէմէք գապիլ տէյիլ տիր:

Մէնգալէի խաթէճէյէ. Պու պէյթը մուգատտէսին խարիճէն շէքլ ու հէյէթի տախի Պիղանթէն ֆէննի մի'մարիտի ուսուլունտա մէթին պիր սուլթէթտէ ինչա օլունուպ, ազսամընըն եէքտիկէրինէ օլան րապըլթալարը դայէթ մունթազամ տըր: Մէրքէղինտէքի օ 'աղիմ գուպպէնին էթրաֆը տախի տա'իրէն տիղիլմիշ օլան փէնճիլէրլէ թէղին օլունմուշ տըր: Իչպու պինաի ճէսիմին պունտան 1334 սէնէ էվլէլ վիւճուտէ կէթիլիլմիշ օլտուղու գուպպէնին սաթհընտաքի աշվալինտէն նիւմայան օլմադտա տըր: Մէնգալէի տախիլիյէսի նէ դատար միւղէյէն իսէ մէնդարէ ի խարիճիլէսի օ նիսպէթտէ սատէ տիր: Եալընըլ փէնճէրէ թազըմլարընըն թէղինալթը միւսթէնա օլարադ տիվարլարընըն սաթհը սըվատան 'իպարէթ օլուպ, սաշաղլարը իսէ դայէթ սատէ մէրմէրտէն եափըմըլ տըր:

ՀԱԳԻԳԻ ԻՇԹԻՐԱՔԻՅՈՒՆ ՖԸՐԳԱՍԸ

(Մ. Լ. 2. Ձեյալըն)

Թրապղօնա կիտէն վափօրտա Բուսիպը պիր էրմէնի իլէ կէօրիւլըր իքէն, միւմտիլէյտէն Յեղափոխական իշթիրաքիյունըն տինէ դարշը թուլթալարը վաղ'իյէթ հազընտա աթիտէքի մա'իւմալթը ճէմ' էյլէտիմ: Պէյան օլունան էֆքեարըն նէ տէրէճէ շախսի վէ նէ տէրէճէ օլ գիւմրէ թարաֆընտան թէսահիւպ էտիլտիլլէրինի պիլմէմ, Լաքին չօդ խուսուլարճա ճալիպի տիղղաթ, հէմ տախի պու կիւնքի Տին ի Մէսիհիյէ տա'իր թէնգիտալթ հալի օլտըղընտան, անլէրի նազարը տիղղաթա ալմադ ֆա'իտէտէն խալի տէյիլ տիր:

Ալլաըն վարըղը ինքեար օլունուր իսէ տէ, մատտէտէ 'իլմին հալա թէֆսիր ու իղահ էտէմէտիլի պիր գուվլէթին վիւճուտը դապուլ օլունուր. պու գուվլէթ, եա'նի հիւլէլէրին եէքտիկէրինէ միւլթէզապիլ թէ'սիրլէրի տա'իմա մատտէնին տա'հա միւրէքքէպ շէքլլէրինի հուսուլէ կէթիլըր, վէ պու միւրէքքէպ շէքլլէր միւլթէնէվլի' ֆա'ալիյաթ վէ էֆքեար սուլթէթինտէ դահիր օլուրար: Տին ի Մէսիհիյին միւլէսսիտ օլան Յիսուս Բրիստոս' պու թէֆսիր ու իղահ օլունմամըլ գուվլէթին, եա'նի ինսան շէքլինտէ իղահ օլունան, վէ ճիւմլէ ինսանլարտա տախի դահիր օլան էն 'ալիլէրինտէն պիրիտի, պէլլի տէ էն 'ալիտի տիր: Յիսուս Բրիստոս ինսանը սէվմէյի, վէ անը տա մահտուտ պիր

տա՛իրէսէ վէ սալթ չու միլլէթի տէյիլ, անճադ տա՛ւի առէմ օլտըղը իչլին սէվմէյի թա՛ւիմ էթտիյի, վէ մուլթազ սուրէթտէ միւսաւթ, 'ա-տալէթի, վէ ճէսէտ, ֆիքր վէ վիճտան ճի-հէթիյէ քեամիլ հուրրիյէթին լիւղումընը թա՛ւին էթտիյի, վէ էվտէն, սէրվէթտէն, իսթիրահաթտան վէ գուվվէթ ու հուսֆուգտան վազ կէչտիյի, վէ է-յիլէք էտէրէք հէր թարաֆտա տօլաշտըղը, վէ քէն-տի էսսուը ուղընա էօլտիւյիւ իչլին, օ իչթիրա-քիյունըն պիրինճիսի օլմազ կէրէք տիր, Գարլ Մաքս միսիլու գաթլարըն մուհարրէրաթընտա լու-խտէալար տահա զիյատէ հէչվ ու հէմա պուլմըշ-լար, վէ անլէրին չիրքէթ ի պէշէրիյէնին պու կիւն-քի միւրէքքէպ անվալընա միւստսէպէթլէրի տահա էյի կէօսթէրլիմիլէր տիր, Պու ստէմէր վէ անդէ-րին շալիրտէրի Գրիստոսա հազիգաթէն իմթիսալ էտէնէր տիրէր, լաքին խրիսթիյան քիլիսէ թէս-միյէ օլունանլար քէնտի խըտմէթլէրինտէ գուսուրը պուլունմըշ տըրար, զիրա քիլիսէ այինփէրէսթլիյէ վէ միւրայիլիյէ տիւշմիւշ, բիվայաթը վէ թա՛ւիմաթը հազիգաթտան վէ հէվ ի պէշէրին ինթիյաճընտան տահա իւսթիւն թուլթմըշ, էֆքեարըն հուրր ֆա՛ա-լիյէթինի մէն, զամիրի զապլթ լէ բապլթ էյլէմիշ, վէ ֆազիրին քէնտի ինթիյաճըն զէնկինտէն էլէ կէ-թիրտիյի իչլին չիրքէթ ի պէշէրիյէնին զէնկին իլէ ֆազիր արասընտա էթտիյի եանըշ թազսիմի միւ-տաֆա՛ա վէ թէշլիլ էյլէմիշ տիր:

Պու էֆքեարա նազարէն, պու կիւնքի 'ամէլի առէմ չօզլարըն իթիգաստընճա, Տին ի Մէսիհինին չիմտիյէ գատար էթտիյինտէն զիյատէ պիր տէրէճէ-տէ վէ տօղրուտան օլարազ պու կիւնքի 'ամէլի առէմ-լէրին իչլին կէլէն պիր տին տրայօր տէյիւ կէօրիւնիւ-յօր, Պէլըի պուրատա չունը զիքր էթմէք քիֆայէթ էտէր քի, Տին ի Մէսիհի քէնտիսինէ մախսուս գուվվէթիյէ մազիտէ այինփէրէսթլիյէ վէ միւրա-յիլիյէ զալիպ կէլմիշ վէ կէլմէքտէ տէվաթ էտէճէք տիր, պու հալլէր իսէ՛ հալընը խրիսթիյան քիլի-սէտէ տէյիլ, անճադ չիրքէթ ի պէշէրիյէնին ճիւմ-լէ թէշլիլաթընտա հէմ էվրօփանըն վէ Սմէրիգա-նըն իչթիրաքիյուն ճէմիլէթլէրի ա՛զասը արասընտա պիլէ պուլունմագտա տըրար, լաքին քիլիսէ միւմ-քին մէրթէպէ միւֆիտ ինգըլապլարըն վէ հաթթա իչթիրաքիյունըն թէրազընըն մուհարրիք գուվ-վէթի օլմուշ, վէ ֆէրտէր քիլիսէ նամընա չօզ տէֆ՛ա բուհի վէ ֆիքրի միւսլիհիլէրէ չիտտէթլէ միւմա-նա՛աթ կէօսթէրաիլլէրի, վէ անլէրէ թէ՛ատտի էյ-լէտիլլէրինտէ, թարիստէ կէօրիւլտիւյիւ իւզըրէ, քիլիսէ նիհայէթ թէրազըն թարաֆընը իլթիգամ էյլէմիշ տիր, վէ հէր նէրէտէ մուհաֆազաքեար օլ-

մուշ իսէ, պուլունլա օ առէմլէրին եէնի էֆալլարա-զափըլըպ տա էսքի էֆալլարա հազիգաթ պուլուն-տըղընը ունուլթմադ, եախօտ պիլմէլտէն կէլմէք թէշլիլէքսինէ տիւշմէլէրի իչլին անլէրին ֆիքր-լէրինի տօղրու եօլա իրչատ էթմէք մագսէտինէ խըտմէթ էյլէմիշ տիր:

Շիրտի պու թէսավուրլարտան հէ՛ էօյրէնմէ-միլ կէրէք իտիյինէ տիգդաթ էտէլիմ, էվվէլա Ալ-լահն հայյ օլան պիր գուվվէթ օլտըղընը, վէ էլ-եէվմ քեա՛նաթտա 'ամիլ իտիյինի, հէր թէրազը-նըն սէպէպի, վէ գամիր հուրրիյէթինին վէ մու-հապպէթին սօն մէնպա՛ը օլտըղընը էօյրէնմէմիլ կէրէք տիր, Պա՛ղլար անըն ճէլիլ պիր Ձաթ օ-լուպ, սէմատա թալիսթտա օթուրմըշ վէ պիր չէօմլէք-ճինին պալըզա շէք վէրտիյի կիպի, քեա՛նաթտա շէք վէրմէքտէ, վէ անը իտարէ էյլէմէքտէ օլտըղընը խայալ էյլէմէքտէ տիրէր: Սա՛իրլէր իչլին Օ պիր գուվվէթ տիր քի, անը թէխայէիւլ էթմէք եա անլամադ միւմքին տէյիլ, անճադ չիլէքլէրին տ-չըմատընտա վէ ինսանլարըն հապէթ վէ իւմիտէ-րինտէ հիսս օլունուր: Պէօյլէճէ պիլիմ Ալլահ հազըրնտա հէ վէճէլ տիւշլիւտիւյիւմիւղ, եա-խօտ Անըն հազըրնտա հէ քէլիլէլէրլէ պէյանը էֆքեար էյլէտիյիմիլ օլ գատար մուհիմ մի տիր, Անըն իլէ եաշալըպ մէվճուտ օլտըղընը պիլմէմիլ տահա մուհիմ տէյիլ մի տիր, Ալլահը «Եա՛ Բա գոլ, եա՛ Բապպ» տէյիլ նիտա էտէրէք տէյիլ, անճադ թապի՛աթտա վէ ինսանըն բուհն-տա Ալլահն էսրարընը քէմալը հիւրմէթ վէ ճէ-սարէթլէ թէֆթիլ էտէրէք, վէ Անըն ճէսէտէ, ֆիքրճէ, հէյէթ ի իճթիմիլէճէ վէ բուհնա պիլ-ճիւմլէ գանուլարընա իթա՛աթ էտէրէք, Անը թա՛-զիլ էտէճէլիլ, «Եա՛ Բապպ, եա՛ Բապպ տէյին հէր քիմսէ մէլէքիւթ իւս սէմալաթա կիրէճէք տէ-յիլ, անճադ սէմալաթտա օլան ֆէտէրիմին իրա-տէթինի ֆիլիլէ կէթիրէն կիրէր» Իքինճի՛ Յիսուս Ալլահն բուհնըն քեալիլ թէճէսիւտիւ օլտըն կիպի, պիլի տալի տա՛վէթ էտէր քի, Ալլահն իրատէթինի իճրա էթմէք իւզըրէ քէնտիլլէրիմիլ քեամիլէն վազֆ էթմէմիլ կէրէք իտիյինի էօյրէնէ-լիմ, Պիլ Ալլահն իլզէթի իչլին վէ բէֆիլլէրիմիլ խըտմէթ էթմէք մագսէտիյէ խանէ, էյլէնճէ, գուվ-վէթ, իւմիտ, սէրվէթ վէ հայաթընը ֆէտա էթ-մէքտէն իմթինա՛ էտէրիլ, Ա՛մա տիլէնճիլ քէնտի նէֆսէրիմիլի սէվալիմիլ գատար սէվմէլիլ, Տին-լէրի վէ 'ատէթլէրի պիլիմքինտէն ֆարզը օլան քիմսէլէրի սէվմէլիլ, Պիլ գարար վէ հազարէթի մուհիլ օլանլարը սէվմէլիլ, լաքին քէնտի քէնտի-լէրիմիլ խրիսթիյան թէսմիյէ, վէ՛ Յիսուս Ալլահ

տըր, ամմա պիղ տէյիլ իզ վէ Յիսուս կիպի եա-
չամամըղը պիղտէն մէ'մուլ էտէմէզ, տէյերէք դու-
սուրարըմըղը թէպրիյէ էտէրիզ: Խրիսթիյան իմա-
նընըն նէ՛ դայր ի թապի'ի սուրէթի տիրպու: Ալլա-
հըն գուտրէթի դարչըսընտա նէ՛ իմանըղըղ տըր
պու: Իշթիրաքիյուն քէնտիլէրին 'ուսուսի ուխու-
վէթ Խալիլն սատըգ պուլունտըգճա, քէնտիլէրին
ի'թիրաֆ էյլէտիքլէրի սէխավէթ վէ մուհապպէթի
ֆի'իլէ դատըգճա, իսմէր վէ թա'լիմաթ վասըթա-
սըյլէ իսէլաս արայանլար, վէ քէնտի 'էօմրէրինի
քէնտի ի'թիրգատարընա ուլտուրմայանլարտան զի-
յատէ հագիդի թարղտա ֆրիստոսա իմթիսալ էթ-
միլ օլուրլար: Իւչիւնճիւ, չունու էօյրէնմէմիլ
կէրէք տիր քի, խրիսթիյան քիլիսէ նէ հէր հանկը
պիր խուսուսի պինատա, նէ տէ ինսանլարըն խու-
սուսի պիր հէյէթինտէ պուլունմազ, անճադ քի-
լիսէ տիւնհատա պուլունման ճիւմէ օլ ատէմլէրտէն
միւրէքքէպ տիր քի, անլէր քէնտի թէչքիլաթ վէ ի'-
թիգատարը հէր նէ տախի օլսա, Յիսուս ֆրիստո-
սը հագիդաթէն սէվէրլէր վէ անա իթա'աթ էտէր-
լէր: Խրիսթիյան իշի իշիւն թէչքիլաթ մուգթազի
վէ մուճիպ ի մէտար իսէ տէ, իշի ունուտարազ,
թէչքիլաթը պէօյլէթմէմէյէ տիգդաթ էթմէլիլիզ:

Խրիսթիյան քիլիսէ չօգ եանըլըգլար իշիմիլ
օլաըղը նէ դատար տօղրու իսէ, իշթիրաքիյուն
նամընա մուգիւր չօգ թա'լիմաթ ի'լան էտիլտիլի
տախի օլ դատար տօղրու տըր: Լաքին հագիդաթը
արայանա Ալլահ քէնտի քէնտիսինի պէյան վէ իզ-
հար էյլէր: Վէ Խրիսթիյանլարըն՝ պիգայտըղը վէ
այինփէրէսթիլի տէֆ՝ ու ըէֆ'լէ հագիդի խրիսթի-
յան օլաճաղլարը վաղթ կէլմիշ տիր:

ՏԵՎՐ Ի ՃԵՏԻՏ ՄԻԻԹԱԼԱՄԱՍԸ

Էթրաֆ ու էքնաֆը սարմըշտը դուլմէթ,
Հէր քէս աղլար տիլխուն վէ փիւր մէլամէթ,
Նիհան օլտու միւլքտէն էմն ու սէլամէթ,
Գալպէր պայղըն արղըն, պա'իտ մէրհամէթ:

Օլաէմ դահիր օլտու պէս տէվր ի ճէտիտ,
Սիւպհան Սլլահ, էրտի չու տէվր ի ճէյիտ:
Վէհմ ու վէխամէթ ի տէվր ի իսթիպտատ,
Աղլաթար վաթանը խարիզ իւլ միւլթատ,
Չէշման կէօրմէզ օլտու, տիղլէր պիթազաթ,
Միլքտէ հիշ դալմատը 'ատլ ու միւսալաթ:

Գոնունը ը էսասի օլունտը ինսան,

Միւլք ի Սլ 'Օսմանա չաֆի պէլասան:
Վաթան օլտու պահր ը տէմ ի պիլիահան,
Մաղլուամ միւլ ի էսմաը էյլէտի սէյրան,
Էմսալինի մաղի էթմէտի այան,
Թէվրաթ, Չէպուր, Խոճիլ, նէ Շէրիֆ Գուրան:

Թուլու՝ էթտի չէմս ի հուրրիյէթ թապտար,
Էսարէթ պէնտլէրին էյլէտի թարմար:
Տէհչէթլի ուչըռմուն պաշընտա վաթան,
Խալիֆ ու խաչիյէթտէ օլուրտու լէրզան,
Հէփ մուսինն, նէվճիվան եէքվիւճուս քէսան,
Օլուրքէն ըռղուչէպ կիրհան ու նալան:

Ֆէրմանը Րապպանի օլ ճէլիլ տիւսթուր,
'Ատալէթ փէրթէվի էյլէտի սուտուր:
Խահէրի խահէր սալթ էթտի ֆէրամուշ,
Տատէրէ տատէր հէմ օլուրտու խուննուշ,
Ճինսինէ օլմազտը ճինսի խաթափուշ,
Քէսիլտի թէրանէ հէմ նուլթ, կիուշ:

Շէֆգաթլը Ուխուվէթ էյլէտի իմտատ,
Չա'իլ օլտու միւսէմ դուլմը իսթիպտատ:
Գոնունը ը էսասի սարսըլմազ պինա,
Հուրրիյէթ, 'Ատալէթ էսասի դայա,
Ուխուվէթ, միւսալաթ նաթէսիլի դալա,
Անտէ տա'իւմ դալան մուլթու վաթանա:

Էյ ըահիւմ Րապպ, սանա պին չիւքրանիյէթ,
Լիւճճէ ի լութֆընտան կէլտի պու նիմէթ:
Թալաս

ԿԵՏԻՑՑԻ ՊԱՐՕ

ԹԵԼԵՑԱԹ

(Փրօֆ. Յ. Յ. Մանուսէլան, Մէրդիֆուն)

4.

Տօղրու տըր, ըահաթարզ օլմաղա ալըմըշ տըր:
Վէ ըահաթ օլաղընտա պիր նօգսան հիսս էտէր:
Նիթէքիւմ տէյիրմէնճի տախի տէյիրմէն իշլէր վէ
չամաթա էտէր իքէն ըահաթ ուլուր, տէյիրմէն
տուրտուղու կիպի ուլանըր: Պէօյլէ տէվամ իւզրէ
ճէֆալանան պիր վիւճուտըն դարարտիտէ օլա-
ճաղընա, կիւնիւնտէն էվվէ մէզարա էնէճէյինէ
չիւպհէ՛ մի վար, Տահա փարա ճիհէթինի տէ հիսա-
պա ալմատըգ: Հէր թիւթիւն իշէն սէնէտէ ազալ-
լի պիր լիւր մասարաֆ էտէր, իքիւն պէշ լիւրայա
դատար սարֆ էտէնլէրի տախի չօգ տըր, վէ էվրօ-
փանըն պէհալը թիւթիւնլէրինի իշէնլէրտէ սէնէտէ
20, 30 լիւր սարֆ էտէնլէր տախի վար տըր: Խնկիլ-
թէրանըն 40 միլիօն էհալիսի արասընտա 6 միլիօն
թիւթիւն իշէն հիսապ օլունուլօր, քի սէնէտէ 16
միլիօն 0. Լ. եաղըյօրլար: Մ. Ամէրիգատա 40 մի-
լիօն 0. Լ. թիւթիւնէ կիտիյօր, Թիւրքիատա Րէ-
փինին սէնէվի տէվրի 2,500,000 'Օսմ. լիւրտան
էքսիլք օլմայօր, գաչադ տախի չօգ պուլունտը-
ղընտան, ուճուղ թիւթիւն իշմէքլէ պէրսպէր է-
հալիմիլ սէնէտէ 'ազալլի 4 միլիօն 0. Լ. աթէչէ
վէրիյօր: Պիւթիւն տիւնհատա սէնէվի 900 միլիօն
քիլօ թիւթիւն սարֆ օլունմադտա տըր, քի փէք
ուճուղ թուլթարադ իւշ քիլօսընը պիր լիւր սայար
իսէք, սէնէտէ 300 միլիօն 0. Լ. էտէր: 'Աճա'իւպ,

ինսան 'ազը, սենեակ 300 միլիոն 0. Լ. թիւթիւնէ վերլուէր, եազը պ թիւթիւնէ Էտէրէք հաւայա սալուրուրլար:

Լաքին տահա պէօյիւք պիր չէյթանըմըզ վար, օ տա 'իշրէթ տիր: Թիւթիւն տօղրուտան սալթ գուլանան չախսա դարար վերիւր իքէն' իշրէթ հէմ գուլանանա, հէմ 'ա'իլէսինէ, զի բրիյէթինէ, 'ու-մուժ միլք ու միլլէթէ մուզիւր տիր: Պու պտպտէ սա'աթլարճա սէօյլէնսէ մահալը վար տըր, Լաքին թափսիլաթընը թապիսլէրէ հէվալէ Էտէրիզ: Պէն անճագ չու դատարընը զիքը Էտէյիմ քի, միւսքիւ-րաթըն հէր նէվլինտէ Գէ-ու տէնիլէն բուհ վար տըր: Խաֆիֆ պիրալարտա վէ չէրապլարտա 0/07-8, աղըրլարտա 0/0 15-20, գօնեագ վէ բազը նէվլէ-րինտէ 0/0 30-40 քէ'ուլ վար տըր: Գէ'ուլ ճիւմէթ թապիսլէրին պէյանընճա զէհիւր տիր, վէ իշրէթէ միւսպթէլա օլան, աղ օլսուլն, չօզ օլսուլն, զէհիւրի պիր սու իշմէքտէ տիր, վիւճուտ պու զէհիւրէ պա'զը տէրէճէ ալըըր, չէօյլէ քի պիր ստէմի սէր-խօշ Էտէն պիր դատէ' տիկէր պիրինէ հիշ թէ' սիւր պիլէ Էթմէզ կիպի կէօրիւնիւր, Լաքին պու սալթ ալտատընը պիր կէօսթէրիշ տիր: հէր սինիր սահիպի օլան մալսուլ գուլթաղա թէ'սիւ-լէնիւր, վիւճուտը աղ չօզ խարապ օլուր: Թապիսլ-լէրին չէհատէթինէ կէօրէ, հէր հանլը նէվլ խա-թալըզ, հէր հանլը նէվլ 'ամէլիյաթը ճէրբահիյէ' պիրի 'իշրէթ գուլանան վէ տիկէր 'իշրէթ գուլ-լանամայան իքի ֆէրտ իւզէրինտէ վուզու' պուլսա 'իշրէթ իսթիմալ Էթմէյէն տահա թէզ չիֆաեապ օլուր, չիւնքի 'իշրէթէ միւսպթէլա օլանըն վիւճու-տի'չիւրիւք տիր: 'իշրէթ գուլանամայան 'ամէլէ տա-հա էյի չալըզա պիլիր: 'իշրէթ գուլանամայան 'տա-քէր զահմէթլէրէ տահա էյի տայանըր: 'իշ-րէթ գուլանամայան գափտան, չմէնտըֆէր գօն-տիւքթօրը, հիւքիւմէթ մէ'մուրը, քեաթիպ, թա-պիպ, մու'ալլիմ, սա'նաթիւր հէր պիրի քէնտի տա'իրէսինտէ տահա Էմին, տահա մուվաֆֆագ օ-լուր: Ճանիլէրին Էքսէրիսի եա տօղրուտան միւս-քիրաթ գուլանըրլար, եա տա 'իշրէթէ միւսպթէլա պապալարըն Էվլատը տըրլար: 10,000 նուֆուս պալընա վասաթ հիսապ իւզրէ սէնէտէ պիր ճինա-յէթ իշլէնմէքտէ տիր, քի պիւթիւն տիւնեա իշլէն 'ադալլի 100,000 Էտէր: Սէնէտէ 100,000 ատէմ գաթլ օլուրուլօր իսխօտ ալարճա մէճրուհ դալը-յօր, 100,000 ճանի թէվլըֆ օլուրուլօր, վէ Է-կէր 15էր սէնէ մահպուս գալսալար, հիւքիւմէթ-լէրէ 'ադալլի 150 միլիոն 0. Լ. մասրաֆ իսխօտ թէլէֆաթ սէպէպի օլուրլար: Պու տախի. չօգճա 'իշրէթ սէպէպինտէն: Տօղրուտան 'իշրէթէ սարֆ

օլուրան վարալարը տախի հիսապա ալըր իսէք, պու ճիւնէթտէն օլան թէլէֆաթ տախի տէնէթլի տիր: Սէնէտէ 260 միլիոն հէքթօլիթըր (պիր հէքթօ. 100 քիւօ) պիրա սարֆ օլուրուլօր, գըյմէթի 'ադալլի 200 միլիոն 0. Լ.: Շարապըն մըգտարը' սէնէվի 200 միլիոն հէքթօ. վէ գըյմէթի քէզա 'ադալլի 200 միլ-լիոն 0. Լ.: Գօնեագ, բազը վէ պալզա միւսքիւրա-թը վէ տօղրուտան մէրպուլթ օլան իսաթալըզ, իշ-սիպիք, մալ խարապիյէթի վէ ճինայէթ կիպի մու-զիւր հալլէրի տախի 'իւսվէ Էտէճէք օլսագ' 'իշրէթ սէպէպինտէն տիւնեա տա պուլուրան պէօյիւք քիւ-չիւք հէր պիր ֆէրտ պալընա սէնէտէ պիր Օսմ-լիրա թէլէֆ օլուր տէյէ պիլիրիզ:

Ամմա ճինա ի ինսան պուրուս իլէ տախի իք-թիֆա Էթմէմիշ, չէյթանլար մէճլիս դուրուպ, նէ եափալըմ տա տիւնեալը թէզ խարապ Էտէլիմ տէ-յիւ տիւչիւնիւր իքէն, մուհարէպէյի իճատ Էթմիշ-լէր: Պէհանէ չօզ պուլուրա պիլիր. պիրի նամուս տա'վա Էտէր, տիկէրի սինօր տա'վալը աչար, ա-րագիսինի տար պուլուպ գօնըսընքինէ կէօզ տի-քէր, պիր մուհարէպէ տիր աչլըր, մալ վէ ճան թէլէֆ Էտիլիր: Տիւնեա տա միլլէթլէր վէ գալմ-լար փէյտա օլուրը կիւնտէն պէրի պու հալ մէվ-ճուտ տըր: Մէտէնիյէթին թէրաղընը իլէ մուհա-րէպէլէր պիրալ նիզամա կիրտի: Էսիրլէրի Էօլ-տիւրմէք կիպի պա'զը դատարընըլար վէ վահիլ մու'ամէլէլէր գալըտը, ամմա մուհարէպէլէն տէհ-չէթի կինէ տէվամ Էթմէքտէ տիր, վէ թէլէֆաթ տալ Էքսիլմէտի: Թ. Մ. տան 490 սէնէ Էվլէ մէշիւր Մարաթօն ճէնկինտէ եալընը 7,200 քիչի թէլէֆ օլուր, անտէն 2,300 սէնէ սօնրա Թ. Մ. 1815ինտէ վաթէրլօ մէյտանընտա 60,000 քիչի տիւչիւ, Էսքի զէմանլարտա մուհարէպէ գըլըճ վէ մըզրազ իլէ իճա օլուրուր իքէն, իսսսմէյն պէօ-յիւք օրտուլար թէչքիլ էյլէտիքլէրինտէ' պէօյիւք թէլէֆաթ վուզու' պուլուր իտի: Մէսէլա, Թ. Մ. 451տէ Շալօնտա 160,000, վէ Թ. Մ. 732 տէ Թուրտա 350,000 քիչի թէլէֆ օլուր: Շիմտի ճէնք-լէր 'ուժուժէն պօղազ պօղազա օլմայըպ, ուղազ-տան ուղազա տըր, վէ հէր աթըրան գուրչուրն պիր տաթմէ թէսատիւֆ Էթմէզ. մէսէլա, սօն Բուս-ճա-փօն մուհարէպէսինտէ Բուպար հէր պիր տիւչ-մէն. ճափօնըյա պէտէլ 200 դատար գուրչուրն աթ-մըլար իտի: Ճափօնըլար իսէ նիշանճըլըգա տա-հա մահիր օլուրըլարընտան, ատէմ պալընա ան-ճագ 100 թանէ գատար գուրչուրն աթմըլար իտի: Լաքին տիկէր թարաֆտան չիմտի մուհարէպէյէ չը-գան օրտուլար ալէսսէվիյէ պէօյիւք տիր, վէ պիր մէվլըրի դալլթ Էտէնէ գատար պա'ղէն կիւնէրճէ օղրալըլար վէ նէթիճէսինտէ թէլէֆաթ իլինէ պէօ-յիւք օլուր:

ՀՈՒՐՐԻՅԵԹ ՄԻԻՋԵՍԻ

(Վեր. Հայկ Աստուծոյն, Ա. Բ. Ե. Բ.)

Պաշտօնական պիր գաչ հաճութա էվվել Նիւ Եօրդ շէնրինին պիր դըսմը օլան Պրուզլինէ կիրտիպ, օրատա Ամէրիկան Պօրաւն ԳՅընճը սէնէվի մէճլիսինին ֆարլը իճթիմալէրինտէ հաղըր պուլուռնմադ շէնրէֆինէ նա'լլ օլտուլմ: Մագսէտիմ օլ իճթիմալէրտէ կէօրտիւլիւմ վէվաթը մէշնուրէ եա իշիթտիլիմ քէլիմաթը միւֆիտէ հագգընտա եաղմադ տէյլ տիր: Նիյէթիմ օլ ճէմ'իյէթլէրտէն սալթէն սօնրաքլինին մահալը իճթիմա'ը հագգընտա Աստուծոյնին դարիյունընա մա'լիւմաթ վէրմէր տիր: Մահալը մէղքիւր բէմէն «Պրուզլինին ֆիլմըթի ժողովական քիլիսէսի» նամըլա պէնամ, 'ուսմէն իսէ սալթ «Պիշըրն քիլիսէսի» 'իւնվանըլա մա'րուֆ օլան պինա տըր: Ամէրիկանըն Ոսկեքանըն 'ատտ օլընան Հէնրի Ուօրտ Պիշըր պա' քիլիսէտէ քէսպի շէօնրէթ էյէմիշ իտիլինտէն, պու քիլիսէտէ «Պիշըրն քիլիսէսի» 'իւնվանը վէրիլմիշ տիր: Ամէրիկան Պօրտ ԳՅընճը սէնէվի իճթիմա'ընըն սօն մէճլիսինին իշպու թարիլի քիլիսէտէ 'ադտ էյէտի, Հաղըրուն հանըմ վէ էֆէնտիլէր կէրէք Պիշըրն խալէֆի ի սանիսի Նիւէլ Տուայթ Հիլիս, վէ կէրէք պիր գաչ մէշնուր միսիօն'լէրին խիթասլարընտան միւթէլէզլիզ օլտըլար իսէ տէ, դանըն 'ամիդանէմէ «Հոբբէյէթի Բիւլէ» 'իւնվանընա շա'յէսթէ իշպու մագսէսինին միւլէվլէն վէ մուսալվէր եիրմի 'ատէտ փէնճէրէլէրինին տիլքիւշա մէշնուրէլէրինտէն 'ալի տէրէճէ, վէ պէլքի տէ տա'հա զիյատէ միւսթէֆիա օլտըլար:

Իշպու փէնճէրէլէրին միւլէվլէն վէ միւսալվէր մէնդարէլէրի մէշնուր դալէմքեար, նագգաշ վէ ճամճըլարըն էսէրլէրի օլուպ, անլէրտէն հէր պիր ինկիլիզ վէ Մ. Ամէրիկա տիւնեաւընըն թա'րիլ ի հուրրիյէթինտէ պիրէր մուհիմ «ատէմ» եա «մէնդիլի» թէրսիմ էյէր, քի պու քէյֆիյէթ պիւթիւն պինայա պիր Բիւլէ հոբբէյէթի հէյէթինի վէրիյօր: Օլ եիրմի զիլըլմէթ փէնճէրէլէրին միւնտէրիճաթը շուշլարտան 'իւլարէթ տիր:

1. Ծօն Հէմփաւըն վէ Ծօն Փիմին ինկիլթէրտա գըպը Պիրինի Զարլըն հուղուրընտա հուղուզը 'ուսմալիյէ էյէլինտէ իրատը նուլթ էյէմէլէրի:

2. Ծօն Միլթընըն հուրրիյէթի մաթպուլա իշիւն իրատը քէլամը:

3. Օլիվըր Գրամուէլին Ծօրճ Փագա հուրրիյէթի տինիյէ 'իւն էթմէսի:

4. Ծօն Բապինընըն Տէլֆիէյէլըն իսքէլէսինտէ Սիլիտուէլ նամ սէֆինէնին կիւլթէլէրտէնտէ տու'ա 'արղ էթմէսի:

5. Մէյֆլուրըն նամ սէֆինէտէ մէշնուր իտա'րէ ի մէշրուլթէ մու'աճէտէ վէ լաիհասընըն իմզա'լանմասը:

6. Փիլկրիմզ նամ ինկիլզ մուհաճիրիյինին Եէնի Տիւնեաւա դարայա չըգմալարը:

7. Ծօն Էլիլթ նամ վա'ըզը մէշնուրն ինտիլն թա'պիր օլընան Ամէրիկա եապանիլէրէ թէպլըր ի պէշարէթ էթմէսի:

8. Հարլըրտ գօլէճինին թէ'սիսի:

9. Մ. Ամէրիկանըն Բօտ Ալընա նամ էյալէթինին միւթէհայլիզանը դատիմէսինտէն Բաճըր Ուիլեմզ վէ հուրրիյէթի չախսիյէ:

10. Գընէթիլզ շալէթինին բուէսա ի բուհանիյէ մէշնուրինտէն Ծօն Հուղըր վէ իսթիլա'լիյէթ իտտի'ասը:

11. Նիւ Եօրդ էյալէթինին իլք մուհաճիրիյինտէն պուլուռնան Ֆիլէմէնքլէրին Մ. Ամէրիկա հիսսիյաթը համիտինին թէ'ամմիւլինտէ օլան հիսսէլէրի:

12. Փէնսիլվէնիա էյալէթի Գուէյքըրլարընըն թէ'նէվիլըր ի տէրուհի վէ սուլը 'ուսմալի թա'լիւմաթը:

13. Վըրճինիա էյալէթի Եպիսկոպոսականլարընտան Շիլպիլէլէրինին Մ. Ամէրիկա մէտէնիյէթինէ իֆա էթտիլէրի խըտմէթ:

14. Մ. Ամէրիկանըն էյալաթը ճէնուպիյէսինտէ միւթէմէքլին Հիւկընաթ նամ Ֆրանսըլ մուհաճիրիյին իճրա էթտիլէրի խըտմաթը հաստէ:

15. Մ. Ամէրիկանըն էյալաթը դարպիյէսինտէ Փիւրիթընըզ եալսօտ խալիսիյունըզ նամ թա'լիւմաթը տինիյէնին հիւն ի թէ'սիսի:

16. Ուիլեմզ գօլէճինտէ 1806տա 'ադտ էտիլէն պիր սու'ա ճէմ'իյէթինտէն վիւնուտէ կէլէն թէպլըր ի պէշարէթ զայրէթի վէ օլ զայրէթին նէթիճէս օլան Ամէրիկան Պօրտ նամ միսիօնէր չիլքէթինին թէ'սիսի:

17. Արքահամ Լինզըն նամ մէշնուր բէ'իս ի ճիւսմալիյէթին իլզա ի էսարէթ լաիհասընըզ գալէմէ ալմասը:

18. Հէնրի Ուօրտ Պիշըրն Սըմթըր իսթիլէրտա մաթընտա Ամէրիկա պայրաղընը ալմասը:

19. Պիշըրն հէմիլրէսի Հէրիէթ Պիշըր Սթօուըն «Աղար թովմասի Տնակը» նամ մէշնուր քիլթասը եաղմասը:

20. Հուրրիյէթի տինիյէ հատիլէրինտէն պուլուռնան սէքիլզ զէվաթը միւթուտէսիմաթըն բէսմէլէրի:

Իշպու պէնտին պագիսի պալատէ մէղքիւր փէնճէրէլէրտէն սալթ տէօրտիւնիւն պիր աղ մուֆասսալէն թա'րիֆինտէն 'իւլարէթ օլաճագ տըր:

Պիրինճի փէնճէրէ. ծօն Հէմիտըն վէ ծօն Փիւմին Ինկիլթէրրա գրաւը Պիրինճի Չարլզըն հուզուրուհետ հուզուգը 'ուսմումիյէ լէյհնտէ իրատը նուրթգ էյլէմէլէրի, Կախօտ ՀՈՒՐՐԻԹԵԹ Ի ՍԻՅԱՍԻԹԷ:

Շիմաթի անլատըղըմը մանասա հուրրիյէթ Ի սիյասիյէ Ինկիլթէրրա գրաւը Պիրինճի Չարլզըն (1600-1643) էյամընտա վիւսուտէ կէլտի, Միւշաւրիլէյհն էյամընտա գատար Ինկիլթէրրատա վէ էվրօիանըն հէր թարաֆընտա հիւքմտարան «Դրաւլարըն հուզուգը իլանիյէսի» նամըյա պէնամ իմթիյազաթ իլէ միւթթասըֆ իտիլէր, Անլէրին իտարէլէրի «Իտարէ Ի իսթիյատատ»տան 'իպարէթ իտի, Սէօզիւն աչըղը, անլէրին տէտիլէրի տէտիք, էթտիլէրի էթտիք, քէստիլէրի քէստիք, վէ աստըղաւը աստըղտան 'իպարէթ իտի, Պիրինճի Չարլզըն էյամընտա ծօն Հէմիտըն վէ ծօն Փիւմ նամ իքի վաթանիլէրի հէմ պէլիզ ճէնլէմէլէր հուրրիյէթ Ի սիյասիյէ հիսսիյաթըյա թանիք օլընարագ, գրաւարըն «հուզուգը իլանիյէ» թալիւմինէ գարչը էֆըհարը 'ուսմումիյէի թէշլիլէ միւշաւաշէթ էյլէտիլէր, Պու իքի քիմսէլէր «Քէյֆ Ի մայէշա թէպա'ատան վէրկի թալէպինէ վէ անլէրին գան թէր տէօքէրէք գազանը իտիլէրի փարաւլարը հէր իսթէտիյի մագստէ սարֆընա գրաւըն հագգը Էօգ տըր. պէօյլէսի պիր իմթիյազ գրաւա վէրիլմէմիշ տիր. անըն իսթիմալը էհալինին հուզուգընը դասալ ու փայլմալ էթմէք տէմէք տիր» իտտի'ա ի մէրտանէսինտէ պուլուհնտըլար, Անլէր պէօյլէսի պիր իտտի'ատա պուլուհնտագ Լօնտրա գուլէսինտէ միւշապէտ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլուհնտագ Էա տա ճէլլատըն զալիմ պալթասընա զուրպան կիթմէք տէմէք իտիլինի էյի պիլիլէր իտի, Եինէ տէ քէնտի նէֆալէրինէ իրաս էտէճէք թէհիլէքէ ի վէսիմէյի պիլտիլէրի հալտէ պիլէ էհալի թարաֆընտան միւշաթէսիպ մէպ'ուպարըն հուզուգը վէ իմթիյազաթըն թէ'ահիւտ վէ թալէպ էթմէքտէն ինթիրազ էթմէտիլէր, Պուշարըն իշպու թալիմաթլարընը պէյն էլ էհալի նէշը էթմէլէրի շէօյլէ տուրըն, փարլամէնթօտա լօրտլար վէ մէպ'ուսան հուզուրուհետ տա պիլա ինէվֆ հուգուգը էհալիյի իլթիլամ էթմէքտէ պուլընտըլար, Վէ իպալլարընտան մէճիսի 'Ավամ աղասընտան պիր խալըսընը քէնտիլէր իլէ հէմէֆըհար էթմէյէ մուվաֆֆագ օլտուլար, Գրալ Չարլզ պու էֆըհարըն թաշըյան աղատան 'աղալի իւշիւնիւն տէրտէսթ վէ թէ'տիպ էտիլմէսինի թալէպ էտինճէ, Է'իս ի մէճիսի Մէճիսի ի 'Ավամ էքսէրիյէթ Ի արա իլէ սէլահիլէթ, մէ'գուհիլէթ վէ իմթիյազ վէրմէ-

տիքճէ, պէն սէնին էվամիրինէ նէ գուլագ վէրէ պիլիլիւմ, նէ իսթէտիյին օլ իւշ աղալ տէրտէսթ էտէ պիլիլիւմ, նէ տէ օլ զէվաթը թանթը նազար վէ միւթալա'այա ալապիլիլիւմ ճէվապըյա մուգապէլէ էյլէտի:

Իքինճի փէնճէրէ. ծօն Միլթընըն հուրրիյէթ Ի մաթպա'ա իշիւն իրատը քէլամը, Կախօտ ՀՈՒՐՐԻԹԵԹ Ի ՄԱԹՊԱՍ վէ ՀՈՒՐՐԻԹԵԹ Ի ՖԻՔՐԻԹԷ:

«Դրալտ Կորուստալ» նամ 'մէշհուր քիթապըն միւ'էլլիֆի շա'իր ի շէհր Ինկիլզ ծօն Միլթըն տիւնէ Էատա հուրրիյէթ Ի մաթպա'այա թէսահիւպ էտէն իլք զաթ իտի, Միւմաիլէյհ «Ուսմում էհալի հաղիւգաթը քիզպտէն, խալըն շէրտէն թէֆրիլ էտէպիլէճէք գապիլիլէթէ մալիք իտիյի գանըյնտա իտի Միլթըն տիւնէտա 'իլմ ու հիքմէթ Ի 'ուսմումիյէ թօխումալարընը զէր' էտէճէք վէսայիթտէն էն մուհիմի մաթպա'ա իտիլինի, պինա'էն 'ալէյհ հէր էտիպ, Ֆէյլէսուգ վէ էհլի սիյասի քէնտի էֆըհարընը պիլա ինթիրազ թապ' ու նէշըն հուրը օլմասը լաղըմ կէլտիլինի 'ալէնէն իլան էտէր իտի, Իւտէպա ի մէշհուրէտէն պիրի հիւքիւմէթին ահալալը զայր ի մէշհուրէսի ալէյհնտէ պա'ղը քիթապ վէ իսպալէլէր նէշը էթմիշ իտիլինտէն հապսէ իլգա օլընմը իտի, Միլթըն օլանճա գուլվէթիլէ հիւքիւմէթին իշպու հագգալըղընա գարչը վրոթէսթօ էյլէտի, Անըն իշպու վրոթէսթօնամէսի Աբօֆա ճէլլէտ նամ թանիրաթընտա միւնտէրիճ պուլընըպ, անըն պէյանաթը մաթպու'ա հուրրիյէթինին թէմէլ թաշը հալինտէ տիւնէտան հէր թարաֆընտա մա'րուգ արը, Միլթըն սալթ պիր շա'իր, մուհարրիր վէ էտիպ հալինտէ տէյիլ, անճագ մուախիսալէն Օլիվըր Գրամուէլին փրօթէթթօլընը էյամընտա վաթանընա Խարիճիյէ նազըրը սըֆէթիլէ տէ խըտէմաթը մուհիմիտէ պուլընտը:

Իւշիւնճիւ փէնճէրէ. Օլիվըր Գրամուէլին ծօրճ Փագսա հուրրիյէթ Ի տինիյէ 'իլան էթմէսի, Կախօտ ՀՈՒՐՐԻԹԵԹ Ի ՏԻՆԻԹԷ, Թարիֆ Ի հուրրիյէթտէ ալընան պու մուհիմի տաղմ Օլիվըր Գրամուէլին (1599-1658) էյամընտա իսապէթ էտէր, Միւմաիլէյհ չօճուգըղընտա' Ինկիլզ քիլիսէսիլէ մուխալէֆէթտէ պուլընտան պիր վա'ըղըն զալիմանէ թէ'տիլիլի կէօրմէսի, մուախիսալէն տէ 'ալի էֆըհարա զահիպ իւշ Էիլզ իւտէպա վէ 'ուգէլանըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան հապս Էա նէֆի էտիլմէլէրի միւմաիլէյհի զիյատէսիլէ հիտտէթ վէ հէյէճանտ կէթիրալէր, Պու հալէլըն տէվամընտա զալպի թէհամմիւլ էտէմէյէրէք, «Էիլէր Հագգ թա'ալա էլիմէ պիր ֆուրսաթ վէրիլ իս, վար գուլվէթիլէ իշպու մու'ամէլաթը թէ'ասալապընտ-

բանէ վէ զստիմանէյն պիր տարպէ վուրստաղըմ՝
զարարընա կէլտի, Օլ էյամտա Ինկիլթէրբանըն
սիյասի աշվալը օ քէրթէտէ իտի քի, մէզքիւր իւշ
կիւզ զէվաթ ը մէշնուրէ 'ալէյնիտէ էտիլէն հագգ-
սըզլըզըն թարիխինտէն պիր դաշ սէնէ սօնրա,
Գրամուէլ Ինկիլթէրբա գրալիյէթինի ճիւմհուրի-
յէթէ տէյիշտիրէպիրիպ քէնտիսինի Լօրտ Փրօթէ-
թօր (միւսիր վէ մուհաֆըզ) տէյիւ իւն էյէտի:
Բիւրսի ճիւմհուրիյէթէ գու՛ուտընտան ազ պիր
վաղթ սօնրա, Գուէյըր ֆըրգա ի մէզնէպիյէ միւ-
'էսսիսի 'աղիզ շօրճ ծաղս հաղսէ իլզա էտիլմիշ
իտիյինի իշիթտի, Տէմէք հաճէթ տէյիւ քի Գրամուէլ
Պագսըն սէպիլինի թալիլիյէ էյէտի: «Իշպու ճիւմ-
հուրիյէթ հուրիյէթ ի տիւնիյէ վէ մուհապպէթ ու
ուսուլվէթ էսաս ը մուգատտէսէսի իւզէրինէ միւ-
'էսսէս տիր» ֆէթվասընը մէմլէքէթին հէր ճիհէ-
թինտէ իւն էյէտի:

Հագգընտա հաղմազ իսթէտիյիմ սօն փէնճէրէ
Հարվըրտ գօլէճին թէ'սիսինի թէրսիմ էյէյէն
փէնճէրէ տիր. պուռնատա ՀՈՒՐՐԻՅԷԹ ի 'իւՄԻՅԷ
տէյիլմ:

Հարվըրտ գօլէճի (քի չիմտի Տար իւլ ֆիւնուռն
տըր) ձօն Հարվըրտ հէտիլլէ 1632տէ Պօսթըն ճիւ-
վարընտա վազը՝ Բէյմրիճտէ թէ'սիս օլընտը, Մ.
Ամէրիգանըն թարիխ ի 'իւմիյէսինին պու էն մու-
հիմմ վագը'սը ֆէլէթէ Պօսթընը նամ Ինկիլիզ մու-
հաճիրիյին, Ամէրիգա թօփրաղընա միւլվասէլէթ-
լէրի թարիխինտէն թամմ 12 սէնէ սօնրայա իսա-
պէթ էտէր: ձօն Հարվըրտ՝ օ վաղթըն օգուսուշ-
լարընտան օլմասըլա էյի պիր քիւթիւպլասանէյէ
մալիք իտի քի, մէրգուճ անըն միւլթէվիյաթընը
վէ սէրվէթինին նըսֆընը թէ'սիս էթտիյի գօլէճէ
հիպա էյէտի: Իտարէ ի մէշրութէ թահթընտա
հաշայան հուրր պիր միլլէթ սալթ վաթանփէր-
վէրիք վէ տիյանէթըհարլըզ իլէ իքթիֆա էտէմէ-
յիպ, թէնվիր ի էֆըհարա տա 'աղիմ ինթիյաճը
վար տըր: Պինապէրին Ամէրիգա տիւնհասընտա
հէնի Ինկիլթէրբայը թէշքիւ էտէն ֆէլէթէ վէ ֆի-
լէթէ թա'պիր օլընան Ինկիլիզ մուհաճիրիյին իլք
տիւշլէնճէլէրինտէն պիրի պէյն էլ էհալի թէ'ամ-
միւմ վէ թէրազի ի 'իւմ մէսէլէ ի մուհիմմէսի իտի
վէ իշթէ օլ գօլէճ էլէլմ Մ. Ամէրիգանըն միւլէս-
սէսաթը 'ալլէյէ ի 'իւմիյէսի արասընտա էն միւսին-
նի, էն միւլթէպէրի վէ տիւնհանըն էն պէօյիւք
մէնապի ի էնվարընտան պիրի սայըլըր:

ԻՆՃԻԼԻ ՔԻԼԻՍԷԼԵՐ

ԿԱՐՄՈՒՃՏԱ ՉՕՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Կարմուճ՝ Ուրֆանըն չիմալ ը շարգընա տօղրու
պիր պուշըզ սա'աթ պու'տ ը մէսաֆէտէ, Խառան
օլմաընա նաղըր վէ էհալիսինին ճիւմէսի էրմէնի
օլմագ իւզրէ, 400 խանէյի շամիլ պիր դարիյէ օ-
լուպ, իշինտէ թագրիպէն 35 խանէտէն իպարէթ
պիր Ինճ. էրմ. ճէմա'աթ մէվճուտ տըր: Մ. Թ.
գօլէճինտէն վէ Խարիուլթ 'իւմ ի Իլահիյաթ մէս-
րէսէսինտէն մէ'զուռն Ջաքարիա էֆէնտի Պետրոս-
կան, պու ճէմա'աթ արասընտա 2-3 սէնէտէն պէ-
րու պիր վա'ըզ մաղամընտա չալըշմաղտա օլմուշ
տըր: Միւմալիէյի չօպան թախսիս էթմէք իշին
թա'հին օլուռնուշ օլան գօմիսիօն՝ պիր կիւն էվվէ
անը քէնտի խրիսթիյան թէճըրիպէ ի շախսիյէսի վէ
ի'թիպատաթ ը տիւնիյէսի հագգընտա ճէմա'աթ հու-
զուրընտա ալէնէն իմթիհան էտիպ, վէրտիյի ճէ-
վապարտան մէմնուռն գալտըլար: Թախսիս խըզ-
մէթինէ Նոյ. 22յէ միւսատըք Կիրակի կիւնիւ էօյ-
լէնտէն տէրհալ սօնրա պէտ էտիլպ, 1½ սա'աթ-
տան պիր ազ ղիյատէ տէվամ էյէտի: Կարմուճ
քիլիսէ պինասը պու խըզմէթ վագթընտա հաղըր
պուլուռնաճագ ճէմա'աթա քեաֆի օլմապաճաղը
մալիւմ օլուռընտան՝ քիլիսէնին իթթիսալընտա
պուլուռնան փէք կէնիշ վէ միւնասիպ պիր ալլու-
պու մագսէտ իշին հաղըր էտիլմիշ իտի:

Խըտմէթ՝ պու իպարէլէրի հաղանըն տու'ասը
իլէ քիւշատ էտիլտի: Վեր. Կ. Ժամկոչեան 2
Կորն. 3. 11 ի էսաս ը քէլամ իթթիսալ էթմիշ օ-
լարագ՝ հալ ու վագթա միւնասիպ պիր վա'զ իրատ
էյէտի: Միւմալիէյի իրա'է էյէտիյի ֆիքըլէր
մուլթատարէն պէր վէճհիաթի տիր. (1) Հէր առէմ
Ալլահն մահքէմէսինէ չըգարագ հիսապ վէրէճէք
տիր: (2) Ալլահ՝ առէմլէրին պու մուհաքէմէյէ հա-
ղըր օլմալարը իշին քէնտի խատէմէլէրին կէօն-
տէրմիշ վէ կէօնտէրմէքտէ տիր: (3) Ալլահն խա-
տէմէլէրին իշի առէմլէրի Ալլահ իլէ պարըշմագ
իշին գանալըմագ տըր: (4) Րուհանի մ'էմուրլար
քէնտի վա'զ վէ խտիլարընա կէօրէ հաշամալը
տըրլար: Վա'զը միւլթէագըպ Թիւրքճէ պիր իլահի
թէրէննիւմ էտիլտի: Անտէն սօնրա գանալտա
հուզուրա չաղըլըպ տիլ իւզէրինէ կէտիլի հալտէ,
Վեր. Ժամկոչեան թախսիս տու'ասընը արզ էյէ-
տի վէ Վեր. Մր. Թրօպրիճ, Վեր. Կ. Ժամկոչեան,
Վեր. Շօրճի Շէմմաս վէ Ս. Յ. Էքմէքճեան, էլլէ-
րինի միւմալիէյի պաշը իւզէրինէ գօյարագ՝ քէն-
տինի Րապըլըն իշինէ թախսիս էյէտիլէր: Իշպու
մուհարրի ի աճիլ միւշարէքէթ էլինի վէրտի:

Անտէն սօնրա Վեր. Ճ. Շէմմաս Կէնի չօպանա նասիհաթ էյլէտի : Միւմաիլէյին իսթարաթը պաշ- լըճա շուկարտան իպարէթ իտի . (1) Ճէսէսինէ տիգզաթ էյլէ : (2) Ֆիքրի իսթի'տատ վէ իմքան- լէրինէ տիգզաթ էյլէ : Մա'իւմաթընը թաղէլէ վէ թէվսի' էյլէ : (3) Րուհուհա տիգզաթ էյլէ : Րու- հանի 'էօմրիւն պաշգալարը ճէլպ էտէն նէվտէն օլսուն : (4) Բրիստոսըն պէրէլէրինի իւզէրինտէ թաշը : Պուլըն իւզէրինէ Թիւրքճէ պիր իւսի' թէ- րէնիւմ էսիլտի :

Անտէն սօնրա Վեր. Մր. Թրօպրիճ ճէմա'աթա քէնտի վէզաիֆրինի իսթար էյլէտի : (1) Ճէսէսինէ պաշ- լըճա իլէ 'ալաթաշ : Շօլ տուլ դատընըն Եղիա սէօյ- լէտիյինի' սիզ տախի քէնտի չօպանընըա տէյէ- պիլմէլիսինիլ — «Շիմտի պիլտիմքի սէն Ալլա' ա- տէմի սին վէ սէնին ազընտան չըգան քէլտա Ալ- լանըն քէլամը տըր :» Չօպանընըըն էյի թարաֆ- լարընը կէօրիւնիւզ : (2) Ճէսէսինէ Եսթիլէրի իլէ 'ալաթաշ : Յիսուս էֆէնտիմիլ «Պէն սիզի սէվտիյիմ կիպի պիր պիրինիլի սէվինիլ :» տէյիւ էմր պուլսուրմուշ տըր : Պու քիլիսէնին մա'մուրի- յէթի իչիւն հէր պիրինիլ վազիֆէ վէ մէս'ու- լիյէթի վար տըր : Պիրլէք իլէ չալըչալըսընըզ : Չօպանընըըն թախսիսի իլէ պիրլէքտէ , պու կիւն սիզ քէնտիլէրինիլի տախի խասսէթէն Ալլա- հա թախսիս էյլէմէլիսինիլ : (3) Բիլէսէնի պէն է պէ- շէրէ 'ալաթաշ : Հէի մէզհէպի ֆըրգալար իլէ տօս- թանէ պիր 'ալազանըլ օլմալը : Սիզաէն խարիճտէ օլանլարըն Րուհանի աշիլալը իչիւն ֆարզ վէ մէս'ու- լիյէթ տուլալըսընըզ : Պա'զէն չօպանընըլ թէպ- չիրի պէչարէթ իչիւն կէօնտէրմէյէ Րազի օլմալը- սընըզ : Անթաքիա քիլիսէսի Պօղոս իլէ Բարնարա- սը պաշգալարա վա'զ էթմէք իչիւն մուհապպէթ իլէ կէօնտէրաիլէր : Վէ պուլսուրըն ճիւմէսի Ալլա- հըն 'իզլէթի վէ Բրիստոսըն մէլէքիւթիւնիւն թէ- րազընը իչիւն օլսուն :»

Պա'տէհու թէչէքքիւր իւսիսինտէն սօնրա Վեր. Չաքարիա Պուրոսանըն պէրէլէթ տու'ասըյլէ խըտ- մէթ խիթամ պուլտու :

Թախսիս դօմիսիօնընըն քէաթիլի

Ուրֆա

Ս. Յ. ԵՊԻՏԻՄԱՆ

ՀԻՒՄՆԻԻՄԱՆՍՈՒՐՏԱ ՉՕՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Նոյ. 15է միւսասընք Կիրակի կիւնիւ Հիւանիւ- մանուր քիլիսէսի իչիւն փէք չէն վէ խօշ պիր կիւն իտի : Զիրա օլ կիւնտէ քիլիսէնին սէվկիւլիւ էվլատը օլան Ներսէս էֆ. Գուլումճեան մէզքիւր քիլիսէ իւզէրինէ տա'իմի չօպան օլմազ իւզրէ թախսիս էտիլմիլ իտի : Միւմաիլէյի անապ Հիւս-

նիւմանսուրու օլուպ , 'Այնթապ դօլէճի վէ Մա- րաշ իլմի իւսիսինն նիզամի վէ փարադ մ'էլու- լարընտան օլարազ , պիր սէնէ Մա'րաշ Ադ տէրէ քիլիսէսինտէ վա'իզ հալինտէ իչէտիքտէն սօնրա վաթանընա 'ալտէթ էյլէմիլ , վէ Չէսէսինէ պէ- րու տէ պու քիլիսէսէ մուվաֆֆադիլէթլէ իճրա ի վազիֆէ էյլէմիլ տիր : Ներսէս էֆ. Գուլումճեան հալա կէնճ վէ տինճ պիր վա'իզ օլարազ տահա փարազ վէ պէօյիւք քիլիսէլէր իչինէ կէչէպիլիլ իքէն Սաիեսաման կիպի տաի պիր չէհրտէ , վէ քիւ- չիւք պիր քիլիսէտէ իչլէմէսի անըն ֆէտաքեարըլ- ղընա պիր տէլիլ օլապիլիլ : Սօն սէնէլէրտէ կէնճ վա'իլէրիմիլիլ քիւչիւք Եէրլէրէ կիտիպ , անլէրի պէօյիւթմէք վէ անլէրի իտարէ ի դաթիյէյէ մալիք միւսթադիլ քիլիսէլէր էյլէմէք պապընտա իպարազ էյլէտիլէրի ֆէտաքեարըլլար մէտէն չալան պըր : Բէնտիսի կէտիքտէն սօնրա քիլիսէ Րուհանի վէր- կիտէ , Եէնի մէքթէպլէր քիւչալընտա վէ քիլիսէ- նին Րուհանի վէ իւնսի տա'իլէտէ թէրազընընա պէլիլ պիր վասըթա օլմուշ տըր : Պուրատա 70 ֆամիլեա դատար պիր ճէմա'աթըմըզ վար տըր , վէ ազ սօնրա իտարէ ի դաթիյէյէ մալիք օլան պիր քիլիսէ օլաճալընը մէմուլ էտէրիլ :

Քիլիսէ իթթիֆադլէ Ներսէս էֆ. Գուլումճեանը քէնտինէ տա'իմի չօպան օլմազ իւզրէ տա'վէթ էյ- լէմիլ , օ տախի տա'վէթէ իճապէթ էյլէմիլ օլարազ , մէսէլէ կէչէն սէնէնին Միւթիւն մէճիլիստէ մուգարրէր օլմուշ վէ իճրասը 'Այնթապ սթասիօնը- նա իհալէ օլընմըլ իտի , վէ պու տէֆ'ա սթասիօն թախսիս դօմիսիօնու հալինտէ չու դաթլարը ինթիլսապ վէ մահալը մէզքիւրէ իրսալ էյլէմիլ տիր : 'Այնթապտան Մր. Թրօպրիճ , Սէվէրէքտէն Վեր. Կիրակոս Ժամկուհան , վէ Ուրֆատան Ճ. Կ. Շէմմաս : Գօմսիօն Նոյ. 13տէ ալընճա թէճէմիլ էյլէյիլ , Վեր. Կ. Ժամկուհանը րէ'իս վէ Ճ. Կ. Շէմ- մասը քէաթիլ ինթիլսապ , վէ օլ ազլամ թէքրորէն քիլիսէնին միւսթէլիֆ մէճիլիլ իլէ թէճէմիլէ տէրէք , քիլիսէնին տա'վէթ վէ վա'իլիլ իճապէ- թինի թաստիլ , վէ վա'իլիլ մա'ալընըն թէգիտինէ տա'իր պա'զը դարալար վէրտիքտէն սօնրա Շա- քաթ կիւնիւ սա'աթ տօգուլտա քիլիսէտէ ալէնէն իմթիհան խըտմէթինէ պէտ էյլէտի : Օլ խըտմէթ- տէ գօմիսիօնա քիլիսէնին իքի չէմմասըլը թապիլի ա'ղա հալինտէ 'իլալէ էտիլտիլէր :

Ֆէրատսը կիւն վա'իլ հազըրլատըլը պիր նութ- դու գրա'աթ էյլէյիլ , պիր թազըմ սիւալարտան սօնրա խըտմէթ խիթամա կէլտի , վէ գօմիսիօն թէքրորէն 'ալա էտիլիլ , վա'իլիլ խըլսթիյոն թէճ- րիպէսի վէ պու ճէլիլ իչէ օլան միւչէվիլիլ վէ

խրիսթոսյան թա՛ղիմար չազգընտա իֆատեղէրնի գանա՛ւթպախշ կէօրտիւլիւ իշխւն թախսիս խըտմէթինին իճրասընա իթթիֆագլէ գարար վէրտի : Պէօլէճէ կիրակի կիւնիւ աթիտէքի խըտմէթլէր իճրա օլընմըշ ալըր :

Սապահլալըն Մր. Թրօպրիճ Ժողովական քիւլիսի հազգընտա պիր վա՛ղ իրատ էլլէտի : Վա՛ղ հէր քիւլիսէ իշխւն փէք մուֆիտ իտի :

Թախսիս իշի սա՛ւթ 6¹/₂ տա պէտ էլլէտի , քիւլիսէ վէ հավլու խընճա խընճ աօլմուշ օլարադ հուգադար 2,000 գատար թախսին օլունուլօր իտի : Լուսաւորչական քանանալար վէ միւթէպէրանը հազըր էտիլիւր : Վեր. Կ. Ժամկոչեան րիասէթ էտիպ, իլահի, տու՛ա վէ Ք. Մուգատտէս գրա՛ւթընտան սօնրա քեաթիպ Անդէ 2. Յատ մուգայլէա «Սօնրաքի պէյթին իղզէթի էվլէլքինտէն էֆղալ օլա՛ճադ» այէթինի էասա իթթիխադ էտէրէք թախսիս վա՛զընը վէրտի : Վա՛ղըն մատտէսի Բրիստոսըն քիւլիսէպինտէ թէքէմիւլիւն էլլէմիլէթի օլուպ, էվլէլա խրիսթիանլըղըն Նէհուաիլիլէ րիւճհանիլէթի պէյան, սանիլէն պու թէքէմիւլիւն իճրասը իշխւն լազըմ կէլէն շարթլար թա՛տատ վէ սալիսէն պու իշին ա՛ղամէթի թարիֆ էտիլտի :

Անտէն վա՛իզին պաչընա էլլէր գօնուլուպ, Վեր. Կ. Ժամկոչեան թախսիս տու՛ասընը ՛արդ էլլէտի : Մր. Թրօպրիշ վա՛իզէ հասիհաթ էլլէտի : «Միքայէլ Անկէլօ սանէմի թրաշ էտէր իքէն մուճու պաչընա գօր իտի քի կէօլկէսի սանէմէ տիւշմէսին , քէղա սէն տախի Բիւթաֆաֆա պաչընա դօ քի սէն տէյիլ , անճադ Բիւթաֆաֆա նուրը իշինի կէօսթէրսին» տէտի : Քեաթիպ եէնի չօպանա միւշարէքէթ էլինի թադտիմ էլլէտի , վէ սօնրա Վեր. Կ. Ժամկոչեան ճէմ՛իլէթէ փէք խօշ վէ միւֆիտ հասիհաթլար էտէրէք եէնի չօպանըն պէրէքէթ տու՛ասը իլէ խըտմէթ խիթամ պուլտու : Պիւթիւն խըտմէթ վազթընտա գալապալըդտա կէօրիւնէն սիւլքիւնէթ , վէ Տիկին Գուլուճհանըն թէշքիլ էլլէտիլի խանէնտէկեան կիւրուհը վէ եէնի օրկանըն խըտմէթէ տահա խօշ պիր րէ՛վադ վէրիօր իտի :

Աղչամա եազըն թէքրար պիր խըտմէթ օլարադ ՛Աչաի Բապպանի իճրա օլընտը , Վեր. Ժամկոչեան վէ Վեր. Ն. Գուլուճհան խըտմէթէ տէլալէթ էլլէտիլէր , վէ իւշ խըտմէթլէրտէ թապադլարտան կէլէն մէպլադ ՛Այնթապ խասթախանէսինէ թախսիս էտիլտի :

Բապպ պու եէնի չօպանը օլ քիլիսէ վէ չէհր իշխւն միւլարէք գըլսըն :

Ուրֆա , Նոյ. 30 1908

Ք. Կ. ՇԵՄՄԱՍ

ԹԱԼԱՍ ԽԱՍԹԱԽԱՆԵՍԻ

Ամէրիգա միսիօնէր շիրքէթինին Վեր. Տօգ. Տաս վասըթտընլէ Գայսէրիլիլին Թալաս գասապասընտա թէ՛սիս էթմիշ օլտուղլարը խասթախանէսին Գայսէրիլէյէ վէ ճիվարընտա պիր չօգ չէհր վէ գասապալարա նէ տէրէճէ ՛աղիմ պէրէքէթ վէ պէշէրիլէթէ նէ ՛աճիպ պիր խըտմէթ էթմէքտէ օլտուղընը իղահ էթմէքտէ ՛աճիլիլիլիմի հիսս էտէրիմ :

Խասթախանէյէ ճէսէտէն խասթալըզլարընը թէտալի էթտիրմէք իշխւն կէլմիշ օլան ճիւմլէ խասթալարա , խասթանըն ֆադիլիլի վէ զէնկիլիլիլի նազարը տիգգաթա ալլնարադ , նիշէքրինէ մէճճանէն վէ սա՛իլլէրինէ իգթիտարլարընա կէօրէ դա՛յէթ մէրհամէթլիճէ վէ խասթախանէսին իշիլիյաճընը տախի կէօգ էօնիւնէ ալարադ միւնասիպ ՛իւճճրէթլէր թալլապ էթմէքլէ թէտալի էթմէքտէ օլտըզլարը կիպի , տահա զիյատէ խասթախանէյէ կէլմիշ օլան ճիւմլէ խասթալարըն էօլմէզ ճանլարընը մարազլարընը անլէրին կէօլլէրի էօնիւնէ գօմադ վէ չիֆա պուլմալարըն իշխւն Յիսուս Բրիստոսու անլէրէ վա՛ղ էլլէմէքտէ տիրլէր , չէօլլէ քի կէլէն հէր խասթա հէմ ճէսէտիլիլի հէմ ճանընա հայաթ էտինէրէք ՛ալտէթ էլլէսին :

Իշպու խասթախանէսին մէ՛մուլարընըն տահա ՛աճիպ պիր խըտմէթինի կէօրէրէրէք պու պէնտի զազէթա ի միւթէպէրէնիլլէ տէրճ էլլէմէնիլլի արգու էլլէտիք , ուղադ չէհրլէրտէ նիշէ խասթալար ֆադիլիլիլի սէպէպիլլէ թալասա գատար մէսարիֆ էտիպ կիտէմէյօր : Պու հալէ տախի պիր չարէ օլարադ պիր միւտտէթ Տօգ. Տատ վէ պիր միւտտէթ րէֆիլիլի Տօգ. Փօսթ ճիվար չէհրլէրի իճրա ի թէպապէթլէ կէզմէքտէ օլույօր :

Էֆրէնճի Նոյ. 13տէ Տէնէք Մա՛տէնտէն Տօգ. Փօսթ վէ իճրա ի ՛ամէլիլաթտա քէնտինէ մու՛ավէնէթ էթմէք իշխւն րէֆիլի Յակոբ էֆ. չէհրիմիլլէ թէշրիֆ էլլէտիլէր : Շէհրիմիլլատէ 18 կիւն գալարադ պիր չօգ խասթալարըն Ալլահըն ինայէթի իլէ ՛իլլէթլէրինտէն խէլասա պուլմալարընա վասըթա օլտըլար , Պու միւտտէթ զարֆընտա 13 տու՛ա մէճիսի ՛ազտ էլլէյիպ , 50-80 գատար պիր ճէմա՛ւթա ճօնլարըն խէլասա պուլմալարըն պապընտա զայէթ հէրարէթլի վէ թէ՛սիլի վա՛ղլար իրատ էլլէտիլէր : Տօգ. Փօսթըն մուճապպէթ վէ հիլմիլլէթլէ տօլու գալպինտէն չըգան սատէ քէլամլարը վէ Յակոբ էֆէնտինին հէրարէթլի վա՛ղլարը իշիտէն ճանլար իւզէրինտէ փէք ՛աղիմ պիր թէ՛սի հասըլ էլլէտի , միւմաիլլէյիլմանըն ճանլար իւզէրինէ պրադտըրը թէ՛սի Սլլահըն եարտընը իլէ սէմէրէտար օլաճալընա իւմիտ էտէրիլ :

Միւմաիլլէյիլմ էֆրէնճի Դիկու. Ատէ Նէվ չէհրէ ՛աղիմէթ էթմէք իւզրէ չէհրիմիլլատէն միւֆարազաթ էլլէտիլէր , իւմիտ էտէրիլ քի Գրր չէհրէ պէրէքէթ օլտըրը կիպի , Նէվ չէհրէ տախի մուճիպի պէրէքէթ օլուլար :

Դըր չէհր

ՏԻԳՐԱՆ Գ. ՔԻԻՓԵՆՅԱՆ

տիգ էտիլտիլյնի միւսպէսին թէգըէրէ ի սամիյէ օգոնստը, Պա'տէհու իքինճի րէ'իս վէքիլի իչիւն ինթիխապաթ իճրա էտիլէրէք, իւչ զաթ, էա'նի Արիսթիտի փաշա, Նէճիպ Տրափա պէյ վէ Բուհի իւլ ինալիտի պէյ ինթիխապ էտիլմիշ, վէ պոռնարտան պիլիտի թաստիգ էտիլմէք իւզրէ խաքիփայը Շահանէյէ 'արղընա գարար վէրմիշ, Քէզալիք պոռնէլսէտէ քեաթիպլէրին ինթիխապաթը տախի իճրա օլունմըշ, վէ իտարէ մէ'մուրլէրինին ինթիխապ վէ եաթարաֆը րիյասէթտէն թա'նին օլունմալարը հաղղընտա միւնադաշա ճէրէյան էթմիշ տիր, Նուլթը րիֆթիթահիյէ վէրիլէճէք ճէվապ մաղպաթասընըն հէման մէվզը' ի միւզաքէրէյէ գօնըլըպ գօնըլմամասը վէ լիսանը մաթպոռ'աթտան ինթիքաղ էտիլիպ էտիլմէսի հաղղընտա չիտտէթլի միւտապլէլէ ի էֆքեար ճէրէյան էթմիշ տիր, 'Աղըպլէթ միւզաքէրէ ի 'ուսումնալէնին Փաղար էրթէսի կիւնիւնէ թա'լիզինէ գարար վէրիլմիշ տիր, Մէս'ուսան մէճլիսինին Փաղար էրթէսի վուզու' պուլան Ալլահ'ըն էճի'հա'ընտա իպթիտա րէ'իս Ահմէտ Բիզա պէյ Արիսթիտի փաշանըն Չնճի րէ'իս վէքիլիլինէ թա'նիլինին խապէր վէրաի, պէյանը թէչէքքիւրաթ իչիւն րէ'իս վէքիլլէրիլէ մապէյնէ կիտէրէք հուզուրա գապուլ էտիլմիշ օլաղղարընը պիլտիրտի, Զաթը ր չահանէնին Գանուլը ր էսասիլի էպէտիլէն մուհաֆաղա էթմէք իսուսուսընտաքի 'աղմ ու գարարընըն լաւէթաղապէր օլաղղընը թէքրար վէ թէ'նիտ էլլէմիշ պուլունտըղընը մէս'ուս էֆէնտիլէրէ թէպլիզի աղղըլարլէ թէլաղզը էտիլտի, Մէճլիս ի մէս'ուսան տա'իրէսինին քիֆայէթսիլլիլի Նէզաի չահանէճէտէ հաղարը ր տիգգաթա ալընմըշ վէ մէս'ուսանը իւմմէթին շէրէֆինէ լայըպ միւքէմմէլ պիր տա'իրէնին ինչասը արդու ի փատիլահիյէ մուվաֆըպ պուլունմըշ, Հաթթա մէս'ուսան վէ ա'յանըն մէրտիվէնլէրի չըզըպ էնմէք գահմէթիլտէն վարէսթէ գըլընմասը իչիւն ասանսօրլար ետիլտըրըլմասը տա սէօլլէնմիշ, Պու տախի մէճլիս ի մէս'ուսանա թէպլիզ էտիլտի, Մէճլիսին պու միղաքէրաթը էն զլիստէ Նուլթը ր իֆթիթահիյէ գարըն հաղըր պուլունմըշ օլան 'արիզէ ի ճէվապիյէ միւսէվլէտտէսինին մէվզը' ի թաթպիզէ վաղ' էտիլմէսիյէ չայանը Էնէմմիյէթ կէօրիւլիւյօր իտի, Պիրազ սօնրա Մէլանիք մէս'ուսը ձալիտ պէյ մու'ատտէլ միւսէվլէտտէյի օգոռտու, աղղըլանտը, 'աղղալէթ գապուլ օլունտու, Այտըն մէս'ուսու Ապիտ Ուլլան էֆէնտի պիր տիկէր սուրէթի օգոռմաղ իսթէտի իսէ տէ, գապուլ էտիլմէտի, Բիյասէթէ խիթապ սըրասընտա «Ճէլիլէ», «Ալլիլէ» քէլիմէլէրինէ տա'իր միւնադաշա ճէրէյան էթտի, «Պիզ անլէրի գալտըրաճա-

ղըղ» տէնիլտի, Շէֆիզ էլ միւսէտէտին խաֆիյէ օլմատըրը իտտի'ա էտիլէրէք գապուլը ուսումնալէ մաղհար օլառ, Տիյարալէքիւր մէս'ուսը Փիրիլնճի գաթէ 'Արիֆ էֆէնտի 'ալէյհիլտտէ սէօլլէր սէօլլէնտի, 'աղղալէթ գապուլ օլունտու:

Մէճլիս ի մէս'ուսանըն Նուլթը ր իֆթիթահիյէ ճէվապը աթիլիւզլէքը մէ'ալտա օլմուշ աըր. չէօլլէքի, Սուլթան Մէճիտին վէրալիլի կիւլիսանէ խաթթը հիւմայոլունըլա մէմլէքէթտէ հուզուրը ր չախսիյէ վէ 'անասըր մուլթէլիֆէ պէյնիլտէ միւսապաթ թէ'մին էտիլմիշ, վէ սօնրա Զաթը ր Շահանէնին թաթթա ճիւլուսլարը գէմանընտա ուսուլը մէշըրուլիլէթ գապուլ իլէ Գանուլը ր էսասի վաղ' վէ Մէճլիս ի Մէս'ուսան քիւշառ էտիլմիշ, վէ պու թարիզ ի մէշլէրէթ վէ ուսուլը մէշըրուլիլէթէ միլլէթին օվաղթքի գապիլիլէթ վէ իսթի'տատը տէրքէար իտի իսէ տէ, «պա'զը րիճալը հիւքիւմէթին ի'տաա էլլէտիլի միւշքիլաթը մէվհուլէ իւզէրինէ դօճա պիր միլլէթին միւսթաղպէլ մուգարրէրաթը պիր թէնաղուզը ր գարիպէ ֆէտա օլարաղ. . . մէճլիս ի մէս'ուսան տաղըտըլմըշ իտի, Օ մէվհուլ միւշքիլաթը ինտաա վէ Զաթը ր հիւմայոլունըլարընը իղֆալ էլլէյէլէր» պուլունըլա իքթիֆա էթմէլիպ, Գանուլը ր էսասիլին տէ թէ'լիլի ի իճրասընա թէչէպպիւս էլլէմիշէր իտի, Ֆաղաթ չիւքը օլսուլ քի միլլէթ պու մէսլէյին Նէթա'ն ի մուղիրրէսինին լայարաղ «ամալը 'ուսումնալէսինին Զաթը ր հիւմայոլունըլարընա 'արզ էթմիշ տիր, Ելինէ չիւքը օլսուլ քի. . . ամալը 'ուսումնալէսինին թաթթիլինտէն տէվլէթ վէ մէմլէքէթ իչիւն հալէն վէ իսթիգալլէն թէվլէլլուտ էտէճէք պէօլլէք սա'ատէթէ Նէզաի չահանէլէրինտէ իթմինանը ր թամմ հուսուլա կէլէրէք մուլալիֆ րէյ վէ միւլթալ'ատա պուլունանլարա րաղմէն վէ էսասին մէվհուլ օլան Գանուլը ր էսասի աղքեամընա թէվիֆիզէն մէճլիս ի մէս'ուսանըն եէնիլտէն ինթիխապաթ իճրասըլա իճթիմա'ա տա'վէթի իրատէ վէ ֆէրման պուլուրըլտը, Պուլըն իչիւն միլլէթ Զաթը ր Շահանէլէրինէ 'արզը ր թէչէքքիւր էտէր. . . Մաղիտէ տախի իթիմատը ր հիւմայոլուն էրպապը աղրաղըն իղֆալաթընա զալէպէ չալմըշ օլաա իտի, 30 սէնէ իչիլտէ վաթանըն էթրաֆը ր մուլթէլիֆէսինտէ խարապէլէր եէրինէ մա'մուրէլէր. . . հուսուլէ կէլմիշ օլուր, . . . վէ տէվլէթ ի Օսմանիյէ ճիւլմէ ի տիւլլէլլէտէ լայըպ օլաղըր մէրթէպէ ի սիյասիլէյի չօգտան իճրաղ էթմիշ պուլունուր իտի» Պուլիլա-րիսթան վէ Պօսնա-Հէրսէք մէս'էլէսինէ պիր սուրէթ ի հալլ թէհարրի էթմէքտէ հէլէթ ի վիւքէլայա մէճլիսին մու'ալլէնէթ էտէճէլինին վա'ա իլէ, պիլ-

ճիւղէն տէղէն թէրէն հիւսն ի միւսն ստէպաթ վէ միւս սալէմէթ իւզրէն պուլուսմադա տա՛իր իւմիա պէյան էտիլմիշ տիր։ Բէզալիք մալիյէ տա՛րէրէսինին իսլան վէ իզթիսաառն թէ՛մինինն սա՛յ էտիլէճէյի, 'անասըրը մուխթէլիֆէնին ըէֆա՛ն ը հալ ու սա՛ա տէթի, մէքթէպլէրին իսլանը, գուզվալի պէրրիյէ վէ պահրիյէնին թանգիմ վէ թէքմիլի մէճիսին նազարը տիգզաթընը ճէլպ էտէճէյի, վէ «վաթա-նըն իհիթիյաճաթընա մուվաֆըզ վէ միլլէթի 'Օսմանիյէնին հիւսն ի թագաւոր վէ դապուլինն լայըզ գանուսլար թանգիմինն» չալըշաճաղը թէ՛հիտ էտիլմիշ տիր։ Գանուսն ը էսասի հագգընտա 'ազմը հիւսայուսլարը դաթի՛ վէ լսեթէթէպիէր ուտըղը կիպի, 'Օսմանը միլլէթինին 'ազմը տա դաթի՛ վէ լսեթէթէպիէր ուտըղը թէ՛հիտ էտիլմիշ տիր։ «Բէհպէրիմիզ մասպա՛ն ը միւսսալաթ վէ իթթիհասա, մագսէտիմիզ իսէ 'ասլ ու հագգ տըր։ Օթուզ միլ-հոն խալըն մուհաֆապա ի հուգուզընը թէ՛անհիւտ էթտիք, 'ահա ը վէքիսլէթիմիզի իֆաստա թա՛զիր ի վիճտանտան, Ալլա՛ գորգուսընտան պաշգա էնտի-չէմիզ եօգ տըր։ Մագսուլը հագգ օլանըն էլպէթ-թէ մուլինի հագգ տըր։»

Մէճէլէն ա՛յանն ճէվապա. Պու ճէվապանմէտէ փատիշան իլէ միլլէթ արասընտա միւսսալաթ ը սամիմիյէյի միւշքիւլէշտիրէն մանի՛ալարըն դալտը-րըմասը իլէ մէճիս ա՛զասը փատիշանըն նութգը-նը իշիթտիքէրինտէն տօլայը 'արզը ը թէշէքքիւր, նութգը միւլիւքեանէտէ Գանուսն ը էսասինին մա-զընընա տա՛իր օլան նագթալարտան սարֆ ը նա-զարէ մէշուլթիլէթ հագգընտա 'ազմը փատիշանի-նին լսեթէթէպիէր ուտընտան տօլայը պէյան ը չիւքրան, Պօսնա-Հէքսէք վէ Պուլղարիսթան մէսէ-լէլէրինին հիւսնի սուրէթտէ թէսվիյէ օլուսաճաղը-նա իւմիտ, վէ վաթանըն թէրագգը վէ մա՛մուրիյէ-թինն լազըմ օլաճագ գանուսլարըն թանգիմինն զայրէթ էտիլէճէյի թէ՛յիտ էտիլմիշ տիր։

Մի-Նիւնիլէ. Չօգ մահալլէրտէն ալտըղմըզ մէքթուսլար փարլամէնթին քիւշատը կիւսիւս-տէ մէմէքէթին հէր թարաֆընտա միսլի կէօ-րիւմէտիք շէնիքիլէր իճրա օլուստըղընը խապէր վէրիյօր։ — Բուճ փաթրիգիսանէսինին պիրին-ճի մասլահաթկիւղարը մէզահիպ միւտիրինն միւ-րաճա՛աթլէ, Տէրիսա՛ատէթտէ պիր Պուլղար Սի-նօտը թէ՛էսիս օլաճաղընա տա՛իր մա՛լիւմաթ իս-թէմիշ իսէ տէ, մէզահիպ միւտիրի էֆէնտի չիւ-տիլիք պուլ խուսուստա պիր շէյ տէյէմէյէճէյինի պէյան էլլէմիշ տիր։ — Ինկիլթէրա Գրալը կէ-չէն Չարշէնպիս կիւսիւ Ասորի փաթրիգի Տ. Իգ-նատիոս Ապտուլլան հագգէթլէրինի հուզուընա

դապուլ էլլէմիշ տիր։ — Մէպ'ուսան մէճիսինին ըէ՛րիս Ահմէտ Բիգա պէյ զըղլար իշիւս պիր մէք-թէպի ի՛տատի թէ՛սիսինն թէշէպալիւս էտէճէք, վէ պու միւսսալաթլէ «Շիմտիյէ գաստար քիմսէ-տէն փարա թալէպ էտիպ ալմատըմ, 'լաքին պիր՝ զըղլար ի՛տատիյէ մէքթէպի իշիւս հէր քէստէն փարա իսթէյէճէյիմ, վէ լազըմ կէլիւսէ գափու գա-փու կէզէճէյիմ.» տէմիշ տիր։ — Շահադատէ Մէճիտ էֆ. քէնտի 10 հաշընտա օլան օղլուսը Ինկիլթէր-րատա պիր 'ալի մէքթէպէ գօմագ իւզրէ Ինկիլ-թէրայա միւլթէվէճիհէն եօլա չըզմըշ տըր։ — Իսկէն-տէրուստան ալտըղմըզ պիր մէքթուսլաա հաղըմըշ տըր։ «Նէմյէ վափօրլարընա գարչը պօյգօթ հալա տէվամ էթմէքտէ տիր։ Կէչէն հաֆթա Նէմյէ կա-ղըն համիլ օլան վափօր՝ կազըն սահիպի Ֆրանսըզ օլաղընտան, Ֆրանսըզ գօնսօլօսը վասըթասըլա չըգարմաղա չալըշտը իսէ տէ, պա՛զը 'Օսմանլըար գօնսօլօսա խիթապէն, Ճէկէր վափօրտա օլան կազ Ֆրանսաաան կէլիյօր իսէ, կիւզէրէք կիտիպ, օ-մուղլարըմըզ սահիլէ թաշըրըզ, 'լաքին Նէմյէ մալի օլաղըն հիսսիյաթըմըզ մուխալիֆ տիր» տէյիւ ճէվապ վէրիննէ, գօնսօլօս պէյ՝ էհալինին հիսսիյաթ ը նէճիպանէսինն մուխալէֆէթ էթմէյիպ 'ալտէթ էլլէտիյի սըրատա էհալի «Նաշադըն Ֆրանս-սըղլար, հաշադըն Ֆրանսըզ գօնսօլօսը,» տէյիւ ալզըլաաղլար։

Իճ. ճէ. Կէչէն Ճիւմա էրթէսի կիւսիւ Աւե-րաքէլին պաշ միւլէլիֆի վիւր. Մր. Ալէն վէ հէմ-չիթէսի Միս Ալէն Ս. փաթրիգ հագգէթլէրինի զի-յարէթ էլլէմիշէր, վէ պու միւսսալաթլէ Միս Ալէն՝ մուլլիմէլէրինտէն պուլուստըղը Պուլսա Ա-մէրիգան զըղլար մէքթէպիինն չակիրտէրինին պա՛-զը կէյէճէքլէրի կէմէյէրէք, էրմէնիսթան գահթ-զէտէկեանը մէնֆա՛աթընա պիր դաշ հաֆթատա աթթաըրտըզլարը 10 լիւայը պիզգաթ Ս. փաթրիգ հագգէթլէրինն թէսլէմ էլլէմիշ տիր։ — Գուճգա-փուտա «Միշըն Հաուս» Ինկիլիզ մէքթէպիինն զըզ չակիրտէրի էրմէնիսթան գահթզէտէկեանը իշիւս 230 զըշ. թօլլայարագ փաթրիգխանէյէ կէօնտը-միշէր տիր։ — Էրմէնիսթան գահթզէտէկեանը ի-շիւս Քէսապ ճէմա՛աթը 6 լիւա վէ Գալատուրան գարիյէսի էհալիսի 2 լիւա ի՛անէ ճէմ՝ էլլէմիշէր տիր։ Սօնրաքի մէպլաղըն 118 զըշ.ընը Լուս. պի-րատէրլէր վէրմիշ տիր։ — Սապըզ 'Ա.նթապ էյ-թամիսանէսի միւտիրի Յարուլթին էֆ. Հալլաճեան պիրազ իֆադաթ քէսպ էտիպ, 'Ա.նթապա՛ալտէթ էլլէմիշ տիր։ — Պատ. Նաղարէթ Հաճէթեան սէյյար միւլպէշլիք մագսուրնտա Նէվշէհրի զիյարէթ էլլէմիշ տիր։ — Իզմիրտէն Ա.ֆ. Գարահիսար քիլիսէ պինտ-

սընա կէօնտէրիլէն ի'սնէ ելվիլ հաֆթա ի'լան օլուն-տուղու կիպի օլմայըպ, աթի իւզ զիքը սուրէթլէ թասնի'ի քէյֆիլէթ էտիլիւր, չէօյլէ քի Տիկին Ապա-ճըհան 216, Մարիամ տուտու 108 զշ. ի'սնէ էթմիշ տիր, — Տր. Բըրսթի վէ Հաճըն գըզլար մէտրէսէսի-նին միւտիրէսի Միս Գլինիզ վէ Պատ. Լեւոն Սո-ղովմէհան Հաճըն սթասիօնընտա պուլունան Շար, Թաշճը, Գարաքէօյ, Տիքմէ վէ Կըրիւմզէ քիլիսէլէ-րնի զիյարէթ էտիլպ, բուհանի խըզմէթլէր վէ 'Աշափ Բապպանի վէ վաֆթիզ այիլէրի իճրա էյ-լէմիլլէր տիր, — Հաճըն էյթամիսանէ միւտիրէսի Միս Լէմպըրթն փէտէրի Մր. Լէմպըրթ Հաճընա կէլիպ, օրատա կէշիրտիլի իւշ Կիրակիլէրտէ պի-րինճի քիլիսէտէ վա'զլար իրատ էթմիշ տիր, — 'Անթապլը Գրիգոր էֆ. Մանուչակեան Մէքթէպի Թըպպիյէ ի Շահանէտէն տիշճիլէք տիլիօմասը ախզ էյլէմիշ օլուպ, իճրա ի սէն'աթ իշիւն Տէօրթիւս-լա 'ազիմէթ էյլէմիշ տիր:

Էջ. 85. Ծառ է ի'մէթի զաղէթասընտա Նա-ֆի'ա հաղըրը Գալըրիէլ էֆ. 'ալէյի'նտէ պիր մէզա-լէ նէշը օլունմը օլմաղլէ, հաղըրը միւշարիլէյի պունա դարչը օլ զաղէթայա կիւզէլ պիր ճէվապ կէօնտէրմիշ տիր, — Կէշէն Փաղար կէճէսի Վահ-րիճ վրդ. Գուլմափու Փաթրիզլանէ քէօշէսինտէ պիր շախսը մէճնուլ թարաֆընտան գաթիլ էտիլմիշ տիր, Միւսիլէյի Արմաշ Գալըրիլանքը մէ'զունա-րընտան օլուպ, էնգարէտէ, Թէքրիտաղընտա, Մագրիքէօյտէ վէ սա'իր եւրլէրտէ իֆա ի մէ'մու-րիլէթ էթմիշ իսէ տէ, հէր կիթտիլի եւրտէ ախ-լաղը զէմիմէսի իլէ քէսպ ի իշթիհար էթմիշ, վէ հաթթա պա'զը Էրմ. էֆրատը 'ալէյի'նտէ խաֆիյէ-լիք էյլէմիշ օլմաղլա ի'նտ էլ էհալի մէնֆուր օլմուշ իտի, — Փարլամէնթօ ա'զասընտան Գրիգոր Զոհ-րապ էֆայէ դարչը թէհալտա էտիլմիշ իտիլինէ տա'իր պիր շալը'ա զուհուր էթմիշ իսէ տէ, պունու միւ-մալիլէյի թէքզիպ էթմիշ տիր, — Վանտան Մանգա-մէ զաղէթասընա հաղըրաղընա կէօրէ, ախիքէն օրա-լարտա իճրա օլունան դաթիլլէր վէ հաղմալար հաղ-գընտա Տէրիսա'ատէթտէն վալիյէ սիւ'ալ օլունմը, վէ Առաջնորդ պու պապտէ լաղըմ կէլէն մահալէ թէլէկրաֆիլէ իսպէր վէրմիշ օլտըղընտան, վալի քէնտիսինէ էտիլէն սիւ'ալըն ճէվապընը վէրմէսինի Առաջնորդտան թալէպ էյլէմիշ, վէ միւսիլէյի պու խուսուտա ուղուն վէ թէֆէրրու'աթլը պիր մաղ-պաթա հաղըրալմապտա իտիշ Կալկաթատա Էր-մէնի կէօնիւլլի պէօլիւլիւ եիւզ պաշը Սմիթին վէ Սէնտըրա վէ Նիքօլս 'ասքէրի դա'իմազամլարըն թահթը զօմանտալարընտա 'ասքէրի կէշիտլէր իճ-րա էյլէմիլլէր, Պիր գաշ սէնէտէն պէրու միւսաի-

լէյի Ինկիլիզ զապիթանը Էրմէնի կէնճլէրէ խուսու-սի 'ասքէրի թա'լիմէր իճրա էթտիրալիլէրինտէն անլէրին Կալկաթանըն մուհաֆազասը եօլընտա Էր-մէնի 'ասքէրլէրին նշան ալմապտա օլան մէհարէթ-լէրիլլէ մուհիմմ պիր մէվզը' թուլթաճաղընա կէրէք Հինտիթան վալիսի կէրէք 'ուսուլմ գօմանտան Լօրա Քիչնէր դանա'աթ հասըլ էթմիլլէր տիր, — Շահապտէ Մէճիտ էֆ.նին չէֆգաթը Էրմէնիսթան պահթէտէկեանը իւզէրինէ տա'վէթ օլունմը օլ-մաղլէ, կէշէն Փաղար կիւնիւ Իւկիւտար Ս. Խաշ քիլիսէսինէ 30 լիւրա կէօնտէրմիշ, վէ միլլէթին հարալարընըն չիֆասը իշիւն էլինտէն կէլէնի էթ-մէյէ տա'իմա հաղըր պուլունմը օլտըղընը պէյան էյլէմիշ տիր, Վեհապետեան սրբազան պու միւնա-սէպէթլէ խայր տու'ատա պուլունմը վէ միլլէթ նամընա պէյանը չիւքրանիլէթ էյլէմիշ տիր, — Տիկին Զապէլ Եսայեան Սուլթան Մուրատըն քէ-րմէսի Ֆէհիմէ Սուլթանըն գօնազարընը զիյարէթ էյլէմիշ վէ էթտիլի միւլազաթլարը էսնասընտա Ֆէհիմէ Սուլթան' նիսա թա'իֆէսինին հալընը թէր-ֆի' պապընտա էլինտէն կէլէն հէր շէյի էթմէյէ հաղըր պուլունտըղընը վէ պիր մուլթէլիթ գըզլար մէքթէպի աշմաղա թէշէպպիւս էյլէտիլինի վէ անըն իշիւն պիր գօմիթէ թէշքիլ օլունտըղընը վէ օլ գօ-միթէյէ իւշ Բուս վէ իւշ Էրմէնի ալընաճաղընը պէյան էյլէմիշ տիր:

Սէնէ պաշը Տու'ա հաֆթասը միւնասէպէթիլլէ Պալպ Հաուս 'իպատէթխանէսինտէ իքի տու'ա մէճիլիսի 'ազա էտիլէճէք տիր, Պիր Փաղ. Էրթէսի (Յունվ. 4) ալաթ. սա'աթ Զոտ օլուպ, անտէ Խարիւլթ վա'ըլլարընտան Վեր. Թորոս Արուստ-եան Էրմէնիճէ վէ Վեր. Փանօսիս Թիւրքճէ սէօյ-լէյէճէքլէր: Տիկերի Ճիւմ'ա (Յունվ. 8) սա'աթ Զոտ օլուպ, անտէ տէ Լանկանին եհնի չօպանը Վեր. Գէորդ Տէմիրճեան Էրմէնիճէ վէ Վեր. Ղազարոս Կարապետեան Թիւրքճէ սէօյլէյէճէքլէր տիր, Հէր քէս մուհապէթլէ տա'վէթ օլունուր:

1909 Յունվ. 1/1908 Դեկ. 19

ՍԱՐԴԱՅԻՅԷ. Էս' միւլպէտ. գվնտը.	Լ. Գ.	102	5
Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ.	»	Յրդ.	174 50
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էփրպսիէն	»		280 50
Բ. » » »	»		250
Պանդ Նասիօնալ տը Կրէս	»		423
Մէճիտիյէ զրշ. 108	2	Գրմիյ	զրշ. 50
Մէթալիք զրշ. 100	20	Լիւրա Ինկիլիզ »	110 3
Կիւմիւշ ուֆդ. »	105	Կմշ. միթ. 6սը »	63
Նափօլէօն	87	22	Գա'իմէ 8 72

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱ

դ. ՅԱՊԱ ՊՅՈՒՆՅԱՆ ՄԱԹՊԱՆՏՐԵՍԱ ՔՈՊ՝ ՕԼՈՒՄԵՐ
Քիլիսինիլար Էօգուշը Սիւրիգան Խան

Յունի. 4, 1909.

ՅԻԼԱՎԷԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ճիւղ 52, Ն. 1.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէյոսան Բճիլիսի Ծնէ ի ճիլիսի. Մէճիլիս փա-
ղար էրթէսի կիւնքի ի ճիլիսի մանա, կէլէճէք ի ճիլի-
սի մանա կիւնքի, սա'աթընը, բուղնամէ ի միւ-
ղաքէրաթընը թա'սին էթմէտէն խիթամ վէրմիշ ի-
տի: Պիլաթընը պու նոգսան սնուալըմը, բուղնա-
մէ ի միւղաքէրաթ թանգիւմ էալիմիշ դօրիտօրա
հալիքալըմը, բէսմի դալէթա իլէ նէշը օլունմը
իտի: Չարչէնպիս կիւնքի միւղաքէրաթ պաղալըն-
ճա, պու նոգթա պա'ղըլար թարաֆընտան հէտէֆ ի
իթիլիսի օլտու: Պու կիւն իլիւն բուղնամէ ի
միւղաքէրաթ թանգիւմ օլունմը, Սատրա'ղամ փա-
չատան հիւքիւմէթին սիյասիյաթ ը տախիլիյէ վէ
խորիճիյէսինէ տա'իր իղահաթ թալէպինի հալի
Հիւսէյն ճահիտ պէյնի թաղիլի տէ օլունարադ,
դապուլ բէյնիս դօնուլըն իտի: Վէլի ի 'ահա Րէ-
չատ էֆ. հաղըթիլէրինիս սէրալընա կէճէ նէ մադ-
սէտլէ օլտըլը հէնուղ սնուալըմը օլտն պիլ
թարդտա, հաղաչան առէմ հաղընտա թահգիլա-
թըն նէթիճէսիյէ պու խուսուստա վէ շէրիմիլտէ
չօղալան սըրպաթլար, եօլտա առէմ սոյմալար հաղ-
ընտա իթիլիսի օլունան թէտապիլէ տա'իր Տա-
խիլիյէ նաղարէթինտէն տէ իղահաթ թալէպի հիւն
բուղնամէյէ կիրմիշ տիր: Մէճիլիս մէյոսան
Դալապար հարէքէթ ի արղընտան տօլալը իթալիս
դալմընա պէյան ը թէ'էսսիւրաթ թէլիֆինի դապուլ
էթմիշ տիր: Մաղալթա ի ճէվապիյէնին 'ուսուլ
տէվալիլէ վէ վիլալթա ը 'Օսմանիյէյէ թէպլիլ վէ
թա'միլի դարարիլի օլունալըն: Չաթ ը Շահանէնին
մէյոսան մէճիլիս ա'ղալարընը զիյաֆէթ ի սէնի-
յէյէ տա'վէթ էթմէսի միւնասէպէթիլէ, մէրասիմ ի
թէշրիֆաթիյէնին նէ սուրէթլէ իճրաքը լաղըմ կէ-
լէճէյինէ տա'իր տախիլ պա'ղը միւնաղալաթ ճէրէյան
էթմիշ տիր: Բէզալիք թա'թիլ էյամընտա մէյոսա-
լարա վէրիլէճէք փասօլարըն սուրէթ ի իթալընա
տա'իր պա'ղը միւղաքէրաթ ճէրէյան էթմիշ տիր:

Մէյոսան Գնէ ի ճիլիսի. Մէճիլիս փա-
ղար էրթէսի կիւնքի ի ճիլիսի մանա էվլէճէ դա-
րարիլի օլտըլը իւղըն, Սատրա'ղամ փաչատան
խարիճի վէ տախիլի մէս'էլէլէքէ տա'իր իսթիլա
հաղընտա լալը միւնաղալա ճէրէյան էթմիշ, վէ
'աղըպէթ իղահաթ ը մաթիլուպէնին Պայրամտան
սօնրա կէլէն իլը Փաղար էրթէսինտէ վէրիլմէսինէ
դարար վէրիլմիշ տիր: Բէզալիք վէլի ի 'ահա Րէչատ
էֆ. հաղըթիլէրինիս սէրալարընա վուղուլ պուլան

թէճալուղ հաղընտա նէ իլիպի թահգիլաթ հալը-
տըլընա, աթի իլիւն նալը թէտապիլ իթիլիսի
օլունտընա տա'իր Տախիլիյէ նաղարէթինտէն իղա-
հաթ թալէպի տէ միւղաքէրէ օլունտու: Մէճիլիս պիլ
իլի ուֆադ թէֆէք մէս'էլէլէք, էղճիւմէ հէնի կէ-
լէն մէյոսալարտան պա'ղըլարընը դապուլը կի-
պի իլիլէ իլէ թա'թի իլիլիլալ էյէտի, վէ 'աղը-
պէթ ճիլմ'ա (Յունի. 1) կիւնքիսինէ իթիլարէն
Յունի. 10 ա միւնասաթ փաղար էրթէսի կիւնքի
դատար միւղաքէրաթ ը 'ուսուլմիյէսինի թա'թիլ
էթմիշ տիր: — Մէյոսան մէճիլիսին իլպու
ի ճիլիսի մանա իթալիս հարէքէթ ի արղընտան
տօլալը պէյան ը թէ'էսսիւրի հալի հաղըլան
թէլէկրաֆ միւսէվլէտտէսի օլունտըլը կիլի, պիլ
լա'իւն, միւլալալէնէ ի մալիյէ լա'իւնալը, էնճիւմէ-
նին հալալէսի մատաէսի տէ մէճիլիս լալը իլպալ
էթմիշ տիր:

Զիյաֆէթի Բէճիլիս. Եւլմ ի մէղըլըն աղչա-
մընտա մէյոսալար իլիլէն իլիլէն արապա-
լարա բաքիլէն 125 արապա իլէ քէնտիլէրէ
իլընտէն քէլիաէ էալիլէճէք զիյաֆէթ ի սէնի
յէտէ հաղըր պուլունմադ իւղըն, մապէյն ի
հիւմալընա 'աղիլմէթ էթմիլէր տիր: Փատիլա
հաղըթիլէրի մէյոսալարըն սոյադտա իսթիլալ է-
տիյօր իտի: Մէյոսալար կէմէք սալօնընա կէլէրէք,
հէլիսի կէլիլէ կիւղէլ պիլ կէր ինթիլիսալ էտէրէք,
սոյադտա տուրալար, թէշրիֆի շահանէյէ մուն
թաղը պուլունտըլար: Չաթ ը Շահանէ հէման
թէշրիֆ պուլունտու վէ քէնտիլիսինէ մախսուս
մէվլըյէ օթուրտու: Հէլմէ ի վիլալթա սաղ,
մէյոսան մէճիլիսին իլիլէրի իլիլէրի տախիլ սօլ թա-
րաֆընտա վէ տա'իր մէյոսան տախիլ կէլիլի կիւ-
ղէլ տիլը մէվլըլ էթմիլէր վէ թա'ամա միւլալա-
չէրէթ օլունմըլըն: Չաթ ը Շահանէ պուլ զիյա-
ֆէթին պիլ իսթըրէսինի մուհաֆաղա էթմէք
իւղըն, ֆօթօկրաֆ աղընմալը արղուսընը իղհար
էթմիլէր: Վէ էսա ի թա'ամա աթիլալէրի նուլըլ
փատիլալի դրա'աթ օլունտը:

ՆՈՒԹՊ Ը ՓԱՏԻՇԱԼԻ

Մէյոսա էֆէնտիլէր. Հաղը թա'ալա հաղըթիլ-
լէրի 'ատէսինի, սա'ատէթ ի հալընը միւղալալ էյ-
լէսին. պիլճիւմէ միլլէթ ի 'Օսմանիյէմին վէ թէ-
պա'ա ի շահանէմին վէլիլէրի իլէ կա'նի թէքմիլ
միլլէթիմէ պու աղչամ պիլիլէրալ թա'ամ էթիլ-
լիմէն տօլալը հաղըլալէն վէ ճիլալէն վիլէ մէմ-
նուն օլտուլ: Պու կէճէք շու հալ դանն էտէր-

սէմ տէվլէթի 'աղիյէմիղին թարիխինտէ իւր տէֆ'ա կէօրիւմիւնչ պիր վազը'ա ի միւթէնէմմինէ տիր : Թէպրիք էտէրիմ : Ալլահ էմալը քէսիրէսինին թէ-քէրրիւրիլէ ճիւմէմիղի միւնէրէֆ էյլէսին : Պու-ճէմ'իյէթ ի մէս'ուտէ Գանուռնը Էսառիմիղին տէվ-լէթիմիղէ, միլլէթիմիղէ, վաթանըմըղա պախչ էթ-տիլի վէ իւա մաշալլահու Թա'ալա իլէրիտէ պախչ էտէճէյի ասարը ֆէյնաղանէնին մէստէ վէ տէլլի Օլաղընտան շայանը թէպճիլ տիր : Մէս'ուսան էֆէնտիլէր, շուրասը մա'լիւմիւնիւղ օլսու'ն քի, սալթանաթըն, տէվլէթին վէ մէմէքէթին նիկեսա-պանը հուգուգը էվվէլ Ալլահ, սոնրա միլլէթ վէ մէճիլի ի մէս'ուսանը միլլէթ տիր : Պինա'էն 'ալա-ղալիք վաղիֆէնիղ հէմ մուհիմմ հէմ մուգատտէս տիր : Սա'յ ու զայրէթինիղին վէ դաստ ու նիլէ-թինիղին պու էհէմիլլէթ վէ պու գուտսիլլէթէ միւթէնասիպ օլմաղը դաթ'իլէն մաթլուպըմ տրը : Իշթէ պու հուգուգը մուգատտէսէյի դամին վէ քեսաֆիլ օլան Գանուռնը Էսասիմիղ ահքեսմընըն պէ'ինայէթ իւլ Գէրիմ մուհաֆաղասընա նասալը նէֆա էթտիլլիմի, վէ պուռնուռն խիլաֆընտա պուլու-նասաղ հէր քիմ օլուրսա օլուռն, անըն էն պիրինճի խասմի վէ էն պիրինճի տիւչմէնի խալիֆանըղ վէ փատիշահնըղ սըֆէթիլլէ պէն օլաճաղըմը թէ'մին վէ թէ'հիտ էյլէրիմ : Ալլահ Թա'ալա հաղրէթլէրի տէվլէթ վէ միլլէթիմիղին վէ վաթանը մուգատ-տէսիմիղին սա'ատէթ վէ սէլամէթի էմրինտէ-քի սա'յ վէ զայրէթիմիղէ մու'ին վէ դահիր օլ-ուռն : »

Նութը փատիշահի սոն տէրէճէտէ ուղընանմը տրը : Էլ չըրփըլըյօր, «Փատիշահըմ չօղ եաշա» տէ-յիւ պաղըրըլըյօր, հաթթա պուռնալա դանա'աթ էտիլէմէյէրէք թըր թըր թէփինիլյօր խտի : Էն աղըր պաշը խօճալար պիլէ քէնտիլէրինտէն կէչէրէք չըրփընըյօլար, թէփինիլյօլար, հաղըրըյօլարտը : Մէս'ուսանը էն զլյատէ չըլտըրթան, քէնտիլէրին-տէն կէչիլրէն ֆըղրա «Սալթանաթըն, տէվլէթին վէ մէմէքէթին նիկեսապանը հուգուգը էվվէլ Ալ-լահ, սոնրա միլլէթ վէ մէճիլի ի մէս'ուսանը միլ-լէթ տիր : » ճիւմէսի օլմուչ տրը : Սալոն ալըը ալաղէլէրինի խթի'աղ էտէմէյօր խտի : Զաթը հաղրէթի Փատիշահի սէլամ վէրիյօր, մագամը թէչէքիւրտէ խաֆիֆէ էյիլյօր խտի : Սոն տէրէճէտէ միւթէ'էսսիր օլտուլար, հաթթա կէօղլէրի եաշարաղ, էլլէրինի կէօղլէրինէ կէօթիւրէրէք եաշարը սիւ-տիլէր : 'Ումուռն մէս'ուսալարա դարը թէ'սիրտէն զըսըղ պիր սէսէ, «Թէչէքիւր էտէրիմ,» տէտիլէրի կիպի, Էրէրէրինէ օթուրաղարը զէման Ահմէտ Րիզա պէյէ խիթապէն «Էօմրիւմտէ պու գատար

մէս'ուտ օլաղըմ պիր տաղիգէյի հիչ թէլսաթթիւր էթմէյօրըմ,» տէտիլէր : Ահմէտ Րիզա պէյին իրթի-ճալէն իրատ էթտիլի նութը մուլթասար պէր վէճի ի աթի տիր : «Վազայի' ի մաղիյէյի ալալաֆա նաղ ու հիքեսայէ էտէն թարիլի 'ալէմ պիղիմ հայաթը սիյասիյէմիղէ թա'լիգ էտէն խուսուսաթ-տա չիմտիյէ գատար պու գատար փալաղ պիր վազըմ գայտ էթմէմիլ տիր : Զօգտան պէրի պիր-պիրինէ միւնհասըր օլան փատիշահ իլէ միլլէթ պու-կիւն 'ալի սուֆրատա 'ալի դարալանատան Է-մէք Էէյօր : Պէյլէ պիր ի'թիլաֆ վէ իթիլհատ անճաղ զէմանը սա'ատէթտէ նասիպ օլմուչ տրը : Օն իւչ 'ապրտան պէրի շարգ փատիշահ իլէ միլլէթ տրապընտաքի պու Էէքլիւճուլըղ հիսսինտէն մահ-րում իտի : Վաղթըլէ 'Արապլար նասըլ պիր մէ-տէնիլլէթի ֆա'իղէ վիւճուտէ կէթիւրմիլլէրէ, փա-տիշահարըլլէ գալպէն վէ բուհէն միւթթէհիտ օ-լարաղ հարէքէթ էտէճէք օլան 'Օսմանլարըն տա թա'ալի վէ թէ'մին ի սէլամէթ վաթանա մուվաֆ-ֆաղ օլաճաղարը վէ 'ալէմի մէտէնիլլէթտէ պիր մէվըլ ի միւթթաղ քէսպ էտէճէքլէրի չիւպհէսիղ տիր : Մէս'ուսանը միլլէթ պու կէճէ նա'իլ օլաղը-լարը ի'գաղ վէ իլթիֆաթտան տօլալը պիլխասաա Զաթը Շահանէլէրինէ 'արղը թա'ղիմ վէ հիւրմէթ էյլէր : » Պիր արաղը դալու ալըտը : Զաթը հաղ-րէթի Փատիշահի սօլ թարաֆընտա Ահմէտ Րիզա պէյ օլաղը հալտէ իլէրի կիրտի : Մէս'ուսան հէփ ալաղա դաղըմըլար իտի : Զաթը հաղրէթի Փա-տիշահի իլէ Ահմէտ Րիզա պէյ սալոնը պէրապէր տօլաշմաղա պաշլատըլար : Թէսատիւֆ էթտիլլէրի մէս'ուսալարտան պա'ղըլարընը Ահմէտ Րիզա պէյ Զաթը Շահանէյէ թաղտիմ էտիյօր իտի : Զաթը Շահանէ «Կէօրիւշտիւլիւմիւլէ մէմնուռն օլտուռն,» ճիւմէ ի թալթիֆիլլէսիլլէ մէս'ուսալարըն կէօղլիւնիւ ալմըլ տրը : Պու սըրատա չօրան մէս'ուսը Սա'ատ-տէտտին խալիլ էֆէնտի դըյաֆէթի մահալիյէ իլէ Զաթը Շահանէյէ տօղրու իլէրիլլէյէրէք, «Չօրան մէս'ուսը իմ. վաթանտալարըմըն թէվտի' էթտիլ-լէրի պիր վաղիֆէ վար, իֆա էտէճէյիմ, օ տա խալիֆա ի զիշանըն էլինի էօփմէք տիր : » տէտի : Զաթը Շահանէ էլինի ուղաթտը խալիլ էֆէնտի էօփտիւ : Ահմէտ Րիզա պէյին մէճիլի մէս'ուսան-տա իւչլիւնիւ տէֆ'ա օլարաղ 'արղը վիւճուտ է-տէն էն զըտէմի մէս'ուսալարտան Հալէպ մէս'ուսը Նաֆի' փաշայը Զաթը հաղրէթի Փատիշահիլլէ թաղտիմ էթտիլի զէման Նաֆի' փաշա տալի «Պիւ-թիւն աղվամը 'Օսմանիլլէ վէ պիլխասաա աղվամը 'Արապիլլէ նամընա,» տէյէրէք տէսթի Փատիշահի-յի թաղալիլ էյլէմիլ տիր : Արթըղ պուռնտան սոնրա

հաղրէթ ի փատիշահըն էլինի էօփմէք իւզըէ չիտ-
տէթլի ֆադաթ իհիթրամքեարանէ պիր հիւճուժ
պաշլամըջ տըր: Պիլա թէֆրիդ ի ճինս ու մէզէնպ
հէփ պու վաղիֆէյի իֆայա միւսարէ'տթ կէօսթէ-
րիյօրլար իտի: Հէր թարաֆտան հիւքսէլէն ալըը
նիտալարը արասընտա խօճաղատէ Մուսթաֆա 'Ա-
սիմ էֆէնտինին «Եաշասըն հուրը միլլէթին հուրը
փատիշահը» նիտասը ալըըլարը պիւթիւն պիւթիւն
չիտտէթլէնաիրտի: Մապէյն պաշ քեաթիպի ճէփատ
պէյ տէ 'ուսուժ մէպ'ուսլարա թարաֆը հաղրէթ ի
փատիշահիտէն, «Միլլէթ հէր նէ զէման իսթէրսէ,
ուզուընտա ճանըմը ֆէտա էթմէյէ հաղըրըմ»,
ճիւմէլէսինի թէպիլիզ էթմիշ տիր:

Է.Ֆ.Ֆ. Քիլիտէն առաջնորդ վէթլիլի թարա-
ֆընտան պիւտիրիլտիյինէ կէօրէ, Ամէրիգատան
Քիլիէ կէօնտէրիլէն ազէնին չիմտիյէ դատար 4,000
լիրասը եօլաա չալընմըջ, վէ պուենուէ 500 լիրա-
սը Գանուէն ը Էսասիտէն սօնրա դա'յ օլմուշ տըր—
Պայքալ կէօլիւ վէ խարպին ճիւլարընտա պէօյիւք
չէհրէրտէ Էրմէնի մուհամմէրէր պուլուենուպ'
պուենլար ախզ ու ի'թա իլէ մէշղուլ պուլուենու-
լար, վէ Մանչուրիատա տախի տահա զիյատէ
վար տըրլար: Պուենլար հալլէրինտէն խօշնուտ օ-
լուպ' հէր կիւն Էրմէնիճէ դաղէթալար վէ քի-
թապլար ալըրլար օգուրլար, վէ էթրաֆլարընտա-
քի Րուսլարըն հիւսն ի թէվէճճիւհիւնէ Էմաղհար
օլուրլար: — Մուշ վէ ճիւլարընտա դահթ քէսպ ի
չիտտէթ էյլէմիշ, վէ աճլըզտան Էրիմիշ աղմըջ օ-
լան տէլիգանլըլար վէ իսթիյարլար Առաջնորդ վէ-
քիլինէ պիր թահրիբաթ թագաթմէլէ քէնտի փէրի-
շան հալլէրինի պէյան էյլէմիշէր տիր, պուլուայ
պօլ իսէ տէ, միւլթէգիմէրին թուլթաղլարը մէս-
լէք սէպէպինտէն զըթլըզ մէյտանա կէլմիշ տիր:—
Աթինա վէ Փիրէ Էրմէնիլէրի միլլի պիր իտարէ
թէշքիլ էյլէմիշէր, վէ պուենտան մագսէտ Եուշու-
նիսթանտա պուլուենան Էրմէնիլէր արասընտա պիր
նէվ իթթիհատ հասըլ էթմէք, վէ անլէրին Րու-
հանի, Քիլըրի վէ մատտի մէնֆա'աթլարը իչիւն
չալընմագ տըր: — Մալաթիա ճէմա'աթը Էսքի Րէ-
ժիմ վաղթընտա չիֆթլիքիւթ ը հիւմայուէն արա-
զիսինէ իլհագ էսիլմիշ օլան 50 զըթ'ա արազինին
կէրի ալընմասընը թալէպ էյլէյօրլար: — Թաշրա-
լարտա էսիլէն միւլթէ'ատտիա մէզալիւմ ու թէ'ատ-
տիյաթա դարչը Փաթրիգիսանէյէ չիքեայէթնամէլէր
կէլմիշ օլուպ' պուենլար պիլ խիւլատա պիր թագրիլէ
Պապը 'Ալիյէ պիւտիրիլէճէք տիրլէր: — Ի'անէ
դօմիսիօնը Նոյ. 26տան պէրի դահթէտէ օլան
մահալլէրէ 3,800 լիրա կէօնտէրմիշ օլուպ' պու-
մէպլաղըն 1,000 լի 2էյթուշա, 800 լի Մուշ վէ Սա-

սուշա, վէ 2000 լի Վան, Տիլրիք, Էկին, Չարսան-
ճագ, Պիթլիս վէ Հաճըն վէ սա'իլէյէ իրսալ է-
տիլմիշ տիր: — Չարշէնպիհ կիւնիւ սա'աթ 10տա
Րուժ Փաթրիգի Եօքըմ հաղրէթլէրի ի'ատէ ի
վիլիթա օլարագ, Էրմէնի Փաթրիգի Իզմիրլեան
Սրաղանը զիյարէթ էյլէմիշ, վէ զիյարէթլէրի փէք
սամիմանէ սուրէթտէ իճրա էտիլմիշ տիր: — Րի-
ղէտէն եաղըլտըղընա կէօրէ, Պայպուրթտան Րու-
սիայա հիճրէթ էտէն զըրգ Էրմէնիլէր սօղուգտան
տօնմուշլար, վէ պուենլարտան տօղուզընըն էօլիւ
ճէսէտլէրի պսուլուշմըջ տըր:

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Իրաք. Դեկտ. 28տէ Իթալիայա թապի'
Սիչիլիա 'ատասընտա Մէսինա, Րէճիօ վէ սա'իլ
չէհրէրտէ դայէթ չիտտէթլի զէլէլէլէր վուգու'
պուլարագ, վարիտ օլան թէլէկրաֆնամէլէրտէն ան-
լաշըլտըղընա կէօրէ, պու երեզտէն թագրիպէն 100
պին քիլի թէլէֆ, վէ պիր դաշ չէհր խարապ վէ
եհր իլէ եէքսան օլմուշ վէ երեզալինլէրճէ քիմսէլէր
տախի պի վայէ վէ պի քէս վէ չէտա'իտ ի մէվատի-
մէ մա'րուզ գալմըջ տըր: Հարէքէթ ի արզտան
գուրթուլանլարըն հէման քեաֆֆէսի տէ թօփալ վէ
էլլէրի, պաշլարը սարղըլար իլէ պաղըլ տըր: Անլէր
սօն տէրէճէ սէֆիլ հալտէ պուլուենուպ, հայաթըն
էն դարուրի հալա'իճինտէն պիլէ մահրուժ տըրլար
Տահա սօնրա ալընան թէլէկրաֆլարտան պու երեզ-
տէն թէլէֆ օլանլարըն մըզտարը պիր Րիվայէթէ
կէօրէ 100 պինի, տիկէր պիր Րիվայէթէ կէօրէ 200
պինի միւլթէճալիլ օլուպ, աֆէթլէտէկեանըն
թէշվին ի իսթիյաճաթը իչիւն Իթալիանըն հէրթա-
րաֆընտա օլաղը կիպի, մէմալիք ի էճնէպիլէտէ
տախի պիր չօզ ի'անէ տէֆթէրլէրի քիւլատ էտիլ-
միշ տիր: 18 նահիյէ, հատասըղ հիտապսըղ դարի-
յէլէր քեամիլէն խարապ օլմուշ տըր: Մէճրուհիյ-
նին մըզտարընը թա'իլին միւմքին տէլիլ տիր: Սաղ
գալանլարըն պիր չօղը տիւշարը ճիննէթ օլմուշ
տըր: Պիր դաթ մէնդարէյի չէօյլէ թա'րիֆ էթմիշ
տիր: «Սաք իլէ եէքսան օլան պէլտէ փէք ֆաճի'
պիր մէնդարէ իրա'է էտիյօր իտի, Հէր թարաֆ
նա'շլարլէ մէսթուր իտի: Գաղաղէտէկեան թէլիսիս
օլուենմայաճագ տէրէճէտէ զէտէլէնմիշ իտի: Էնգաղ
արասընտան դօլլարըն, պաճաղլարըն ֆաճի' պիր
սուրէթտէ զըմըլտանմագտա օլաղը կէօրիւլիյօր
իտի: Էնգաղ իչինտէն երեքսէլէն ֆէրեսալար իս-
թիմատը միւլթէգալմիլին օլաղը իչիւն, ճիլէրլէրի
վարէլէյէճէք պիր թէ'սիր հուսուլէ կէթիլիյօր իտի:
Իրաք. Փէթէրսպուրկտան Դեկ. 24 թարիլիյ-

լէ չէք ինչն պիր թէլէկրաֆնամէտէ չէօյլէ իտարէ ի լիսան օլունույօր . «Աղղէթալար գօնֆէրոնստ տա՛իր տէլէթլէրէ թէպլիղ օլունան թահրիրաթ ը 'ուսուսմիյէյի միւթթէֆիդէն թասպիպ էտիօրլար : Խարիճիյէ նաղըրընըն էն չէտիտ միւնագղիտլէրի պիլէ էլէլէվմ թէպլիմ ու ի՛թիրաֆ էտիօրլար քի միւշարիլէյն պէյն էլ միլէլ մու'անէտաթըն հայսիյէթ վէ չէրէֆիինի ճիտտէն միւտաֆա'ա , վէ Բուսիա իւլէ Սլալլարըն մէնաֆի'ինի մուհաֆազա խուսուս-սընտա իպրապը ֆէթանէթ վէ բէվիյէթ էթմիլ տիր : — Տուսմա մէճլիսի հէյէթ ի վիւքէլաճա դա-րընըրլըգ ինթիմալինէ մէպնի , պու կին չիֆթճիլէ-րէ մախսուս գանուս լա'իհասընըն Չնճի ֆըրգա-սընը պէօյիւք պիր էքսէրիյէթլէ գապուլա մէճպուր օլմուշ տըր : Պու ֆըրգա քէօյլիւ արագիտինին էշ-խաս թարաֆընտան սուրէթ ի իսթիմալընտ տա՛իր տիր : Լա'իհանըն միւթէպազը մատտէլէրինին դա-պուլ վէ թաստիղի պիր կէօնէ միւշքիլաթա օղլուս-մայաճադ տըր : — Վիլէնտտան կէլէն թէլէկրաֆ-լարտան անլաշլարըրընա կէօրէ , Ավսթրիատա Բու-սիանըն տէվլէթլէրէ կէօնտէրտիյի իշպու թահրի-րաթ ը 'ուսուսմիյէյին նէլրինէ տօսթլըղա մուգայիր պիր մու'ամէլէ նաղարըլլէ պազըլմագտա տըր : Աղղէթալար Բուսիանըն թահրիրաթ ը 'ուսուսմիյէ-սինի գօնֆէրոնստն 'աղա ը ինթիմալաթըն մա'իլ էթմէք մաղսէտիյլէ գալէմէ ալընմըլ պիր իթհամ-նամէ 'ատա էթմէքտէ տիր : Մէղքիւք թահրիրաթ-տա , Գօնֆէրոնս Պէրլին Մու'անէտէնամէսինին ՉՅն-ճի մատտէսինին ֆէսիլինէ բազի օլմուդ . անճագ անըն կէրինէ Պօսնա-Հէրսէքին կէնի մէվգը'ինին թամմ պիր թահրիրաթին հալի պիր մատտէ գօ-նուլմասընը իսթէր , Խօլլու սէօլ՝ Ավսթրիատա Բու-սիանըն նօղթա ի նաղարընը քիւլլիյէն դայր ի մող-պուլ պիր հալէ կէթիրիյօր : Ավսթրիա էվրօպիանըն քէնտինին տախլիլ իշինէ դարընմասընտ միւսա'ա-տէ էտէմէղ , Ավսթրիա-Թիւրքիա միւղաքէրաթընտ տա՛իր տախի սու'ի թէֆէհիլմէր հաթըլ օլմուշ տըր : Կէօրիւսիւք քի Պարօն Էրէնթալ՝ Թիւրքիայա Պօսնա-Հէրսէքին իշհազը իշիւն Թիւրքիայա սօղ-բուտան թա'վիղաթ ը մալիյէ վէրմէք նիյէթինտէ օլմայըպ , անճագ Թիւրքիայա աղլէ էլէ կէլիւրէ պիլմէսի իշիւն չարէլէր կէօսթէրմէքտէ տիր :

Պո-կաթէ-թան . Հիւքիւլմէթ՝ տէվլէթլէրէ պիր թահրիրաթ ը 'ուսուսմիյէ կէօնտէրիպ , անլէրին նա-ղար ը տիգղաթընը միւղաքէրաթ ը մու'ալլազայա տա՛իր Թիւրքիանըն վաղիյէթ ու հարէքէթինէ Սուլթանըն նուլթընըն Պուլկարիսթանա տա՛իր զըսմընտա դուլլանըլտն մուհարրիք լիսանընա , Թիւրքիանըն թէտարիքաթ ը հարպիյէսինէ ճէլլ

էտիպ , իշպու մուլսաթարալը անվալըն էօնիւնիւ-ալմալարը իշիւն թէտապիր ի մուղթաղիյէ իթթի-խազ էթմէլէրինի իպրամ էթմէքտէ տիր :

ՄՈՒԿԹԵՊԵՍԱԹ

Դո-սապա 'Արապ Օբլէսաթէսլար . — Դուստ 'Արապ Օրթօտօգսլարընըն թէվալի էտէն չիքեայէթլէրի վէ նիւմայիլէրի իւղէրինէ նիհայէթ Բուս Օրթօտօգս-փաթրիգի Տամլանտա էֆ . 'աղ օլունմըլ տըր : 'Ա-րապ Օրթօտօգսլարընըն պաշլըճա մէթալիպաթը շուշլար տըր . 1. Քիլիսէլէրին մատտէթէն վէ մա-նէն իալահը , 2. 'Արապ Օրթօտօգսլարընըն տախի փափաթըդ սիլքինէ ալախուլլէրինէ , վէ մէրաթիպ ի բուհանիյէտէ փիսգօփօսըղա գատար թէրագղալա-րընտ միւսա'ատէ էտիլմէսի , 3. Դուստա միւթէ-չէքքիլ Սէն Սինտա մէճլիսինին կալընըղ Բուսլար-տան միւթէչէքքիլ օլմասըլլէ իքթիֆա օլունմայըպ , 'Արապ Օրթօտօգս րու'էսա ի բուհանիյէսինին տէ մէղքիւք մէճլիսէ իշթիրաքընըն թէ'մինի , 4. Բուս վէ 'Արապ Օրթօտօգսլարըն պէյնինտէ մէվճուտ օլան 'ատէմ ի միւսալաթըն բէֆի իլէ հէր իքիսինին 'այ-նի հուլուղ վէ միւսալաթա մաղհար էտիլմէսի թաքի տրա կէրտէ պու սէպէպտէն տօլայը մէվ-ճուտ օլան նէֆրէթ վէ մուհասէտէթ դա'իլ օլ-սոն , 5. 'Արապ Օրթօտօգսլարընըն տա գապը ը մուղստտէս քիլիսէլէրինին վէ Դուստ փաթրիգիլի-նին վարիտաթ վէ մէսարիֆաթընտ նաղարէթէ հաղղարը օլմասը , 6. Դասը ը մուղատտէսին ի-քինճի թէքիւլմանընըն 'Արապ Օրթօտօգսլարընտան թա'նին էտիլմէսի , 7. Բուսպան մէքթէպիլինին կա-լընըղ Բուսլարա մախսուս վէ միւհանսըր դալմա-յըպ , պիլէլիւմէ Օրթօտօգսլարտան փափաթըղա էշիյէթի սապիթ օլանլարա պիլա թէֆրիդ քիւշա-տէ պուլլունմասը , 8. Դուստա 'Արապ Օրթօտօգս-լարընըն թա'լիմինէ մախսուս օլմագ վէ թէտրի-սաթը 'Արապճա , Բուսճա , Թիւրքճէ , Ինկիլիդճէ լիսանլարըլլէ իճրա էտիլմէք իւղրէ պիր մէքթէպին քիւշատը , 9. Իսթիյար վէ 'ամէլմանտէ օլանլարա մախսուս օլարագ պիր տարիւլ'աճիլէյին թէ'սիսի , Պուստան անլաշլըյօր քի , 'Արապլարըն մագսէտի չիմտիյէ գատար Բուսլարըն էլինտէ պուլլունան հաքիմիյէթ ի բուհանիյէտէ քէնտիլէրինին տէ իշ-թիրաքընըն թէ'մին էյլէմէք տիր : Տէմէք քի հաղգ 'Արապ Օրթօտօգսլարըն թարաֆընտա տըր :

Սապահ

ԻՍԹԱՆՊՈԼՍԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՅՈՒՅԵԱՆ ՄԱՅՈՒՄԵՆԱՅ ԹԱԳ՝ ՕԼՈՒՄԵՐԵ
Ֆինանսերար եօգուըր Ամէրիգան խան

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻՂԱՆ

«Հոգևոր Երգարան Եղանակներով» նամ Եէնի իլահի քիթապը թապ' Էտիլմիշ վէ ինթիշար մէվգը'ինէ վապ' օլունմասը իշին ըուսսաթը ալընմըշ տըր: Պու քիթապ Էլեհվմ սաթըմազտա տըր: Հէր նուսխէսինին պէտէլ ի գըյմէթի 15 ղուրուշ — 3 չարէք տիր: Փօսթա իլէ քէնտիլէրինէ թէք պիր նուսխէ կէօնտէրիլմէսինի իսթէյէն քիմնէլէր 'իլավէթէն 2 $\frac{1}{2}$ ղըշ: փօսթա իւճրէթի տախի կէօնտէրմէլի տիրէր:

ԱՃԵՆԹԱԼԱՐԳՄԸՁԱ

Կէլէճէք սէնէ 200 ղըշլըպ զաղէթա սըփարըշաթընտա պուլունան աճէնթալարըմըզա 0/0 15 իսպօնթօ Էտիլէճէք տիր: Պիր աճէնթա ֆարղը տտրէսլէրէ կէօնտէրիլմէք իւղըէ 200 ղըշլըպ զաղէթա սըփարըշաթը վէրէճէք օլուր իսէ, սնա 0/0 10 թէնղիլաթ իճրա Էտիլէճէք տիր: Պիր տտրէսէ կէօնտէրիլմէք իւղըէ 500 ղըշլըպ զաղէթա սըփարըշաթը Էտիլիր իսէ, Էտիլէճէք թէնղիլաթա 'իլավէթէն պիր սէնէլիք Աւեպէթ տախի մէճճանէն կէօնտէրիլիր:

ԻՂԱՆ Ը ՄԱՆՍՈՒՍ

Մերգիֆուն մէ'ղունդարընտան վէ Էրգինիւն նըն սապըզ վա'ըզը Վէր. Յարութիւն Յ. Եաղըճեսն սօն 14 սէնէլէրտէ Ինկիլթէրրատա սաթին օլմուշ, վէ տահա ղիյատէ 'իմի իլահի միւթալա'ա Էտէրէք վէ միլլէթտաչարընըն մէնֆա'աթընտ չալըշմաղլէ մէշղուլ պուլունմըշ օլուպ' չիմաի Թիւրքիանըն հէր հանկը պիր քիլիսէսի թարաֆընտան տա'վէթ զապուլ Էթմէյէ հաղըր տըր: Էրմէնիճէ, Թիւրքճէ վէ Ինկիլղճէ լիսանլարատ վա'ղ Էթմէյէ մուղթտիր տըր:

Ատրէսի Rev. H. Yazijian 118 Hemmons Road,
Long Light, Manchester

ԱՏԱՆԱ ՓՐՕ. ՃԵՍԱՆՍԵՐՆՏԱՆ

Լիրա ի Օսմանի 124 դշտան

Յակոբ Տօնապետեան 127, Տօգ. Հ. Սալիպեան, Տօգ. Ս. Չիւրիւքեան 124, Յովհաննէս Թէլլապեան էվլապարը 124, Թէրզի Պետրոս Սիրթիք 124, Թէրզի Պետրոսըն գալփապարը 138 փր., Մր. Չէրմ-պըրս 93, Պառ. Աւետիս Տէր Կարապետեան 46, Հ. Յ. Աշճեան, Կարապետ Մաքինաճեան, Արա-համ Գալփապեան, Վահան Տօնապետեան, Գրիգոր Նալպանտեան, Նազարէթ Երիւքեան, Սամուէլ Պուշագճեան, Միհրան Սարրաֆեան, Սեթրաք Գաղանճեան, Յակոբ Կիւրճիւքեան, Այկիւլ Տօնա-պետեան 23էր. Մկրտիչ Նաճարեան, Գրիգոր Սա-նիքեան, Գրիգոր Այիքսանեան, Էլիզա Ճան-պաղեան 12էր. Արահամ Միթիարեան, Կարա-պետ Թէլլապեան, Դէորդ Տէմիրճի Պաղտօեան, Սալիմ Տափաճեան, Հայկազուն Տափաճեան, Ուսանա Գալեան 11.20էր. Ազաւնիճա Միթ-թարեան 9.24, Պիր դաշ ֆէրադէրաւէն 7.32, Պետ-րոս Նաճարեան 78, Մովսէս Սուրեան 7.8, Յա-կոբ Թէլլապեան, Սարգիս Այիքսանեան, Սարգիս Ժամկոչեան, Յարութիւն Աճէմեան, Դէորդ Աւե-տիքեան, Տալիթա Աւետիքեան, Կարապետ Պը-զըղլեան 6շար. Միսաք Լաֆճեան, Սաֆինէ Պաղ-տապարեան 3.28էր. Աւետիս Աւետիքեան, Կա-րապետ Պաղա Թիրոսեան, Մարիամ Դըրգեաշար-եան, Թըֆըլ վէ Հոսուփաճէ Աւետիքեան 2.16շար ձէման 1,240 դշ.

Ճէրրահէն. Միքայէլ Ասատուրեան 20, Վար-գերես Սիմօնեան 27, Օննիկ Պուրոնտուղեան 20, Մագսուտ Փափապեան 10, Յակոբ Չիւմրիւթեան 26, Պաչիկ Եանկապիղեան 10, Ոսկի առաու Պղաիկեան 20, Անտօնաքի Քիրէմիթճեան 10, Հք. Կարապետ Թաղալաւըրանեան 10, Կարապետ Անտօնեան 10, Թէօֆանի Քիրէմիթճեան 20, Կա-րապետ Չիւմրիւթեան 20, Կարապետ Չուլճեան 10, Աղեքսանդրեանը 20, Միսաք Փափապեան 16, Մուրատ Ասատուրեան 3, Էօփէնի Քիրէմիթճեան 3, Մագսուտ Գրիգորիսեան 3, Աննիկ Փափապեան 3, Կիւլիլիւ Ասատուրեան 3, Տէր և Տիկ. Փափապ-եաններու ձեւքալ 120, Յակոբ Էպէեան 3, Միհրան Չիլինկիրեան 3, Օննիկ Վարդերեսեան 3, Փալա-ծու Վարդերեսեան 3, Դպրոցի տղայք 3, Օննիկ Թարոսեան 2, Դարբէլ Իգնատիոսեան 2, Աղքա-տայ դանձանակէն 11.

Գումար 432:

Բաւէնայ գիւղերէն նուէր Աստուածաշունչի ըն-կերութեան 30 դահ., Քրտաստանի գործւոյն 30 դահ., Կոյրերու Աւետարանին 30 դահ., Ազգ. Հի-ւանդանոցին 30 դահ., Պրուսայի որբանոցին 30 դահ.

Գումար 230

ՊԱՏԱՄԱՐԻ

مستأمنه
29 مارس

ՊԱՏԱՄԱՐԻ

Պէօլաք Հայ մաղապարը Իսթանպօլ, ձէլալ պէյ խանըն ալթընտա:

Պու մաղապարտ սաթիւրան Հայտար աօգրուտան Չինաէն, Սէյսնտան, Հինաթիւմանտան, Ճալա-տան վէ Ճափոնեանտան կէթիւրիլի:

Չայլարըմըղըն թաղէիլի, բա՛նա վէ լէզզէթի լէն միւշքիլիէնալէրի պիլէ խօշնուա էաէր: Պախուսուս մաթիւլթլարընը արայընը քի, պուճ-լարը առիւի ող վէ չօղ մըղտարտա վէ Էնվէն ֆի-յաթիլէ սաթարըղ: Միւսաֆիրլէրինիլէ մուզիւրր իչքիլէր Էրքինէ անլէրէ մուֆիտ Հայլար իքրամ էտինիլ: Մարգասընա տիգպաթ էտիլէ:

Կ. Եափուլեան, Յ. Իսագուլեան
2-50

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԳԻՒԼԼԻՅԱԹ Ը ՈՒԼՈՒՄԱ ՄԻԻԹԷՍԼԼԸԳ
ԷՐՄԷՆԻՃԷ ԲՈՒՋՆԱՍԷ

Հարըւմիւ շարք Էյնթախէնէն ճախուս

Մուխթասարը Խրիմեան վէ Իզմիրլեան Հայ-րիկլէրլին ֆօթօկրաֆլարըլէ, վէ 72 սահիֆէ ի-լալէ իլէ 60 փր.: Մուֆտասաղը 13 ֆօթօկրաֆլար վէ 392 սահիֆէ իլալէ իլէ 3½ դըշ.: Մուսթէվի-յաթիլը ալա, ճալիլ վէ հէր պօյսան, սօյսան վէ պիննտէն օլանյարա մուզթաղի, տա՛նա թաղէ վէ մուֆիտ: Միւքեաֆաթիլը մէսէլէլէր, Բէսէլէր. Խրիմեան վէ Իզմիրլեան Հայրիկլէր, Դուրեան Սըբաղան, Ստեփաննոս վէ Արշարունի Սըբաղան-լար, Վեր. Յ. Թաշճեան, Վեր. Ճէնանեան, Գայ-սէրլիլէլի Էրմէնի Շէհիտ Տօգթ. Աւետիս Երէցեան, Ուլֆա Խնճիլի քիլիսէսի, Էրմէնի էօքսիւզլէրին վէ սոնլ դատընլարըն վէլինիմէթի միւ Շաթթըղ, Փրօֆ. Հայկազն վէ Վեր. Շմաւոնեան: Թիւթէնիլ-դէն Էլիքիւսընա 'աճէլէ Էրմէնիլ: Անճազ պիլինճի սընֆ քիթապճըլարտա պուլունուր: Մէքէզի Մաա-թիէոսեան մաթալա'տար:

Եարըն կէնճլէրին աուա մէճիլի ալաթ. սա'աթ 9.30աա Գումադափուտա Բէսթաէ ին'իզաա էաէճէք տիր: Իւսիլուտար, 9: